20 Eylül 1985
20. September 1985
Nummer 66
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

12 Eylül'ün 5. yılı Batı Avrupa'da düzenlenen eylemlerle protesto edildi

Zindanlar boşalsın! Genel Af!

- Evren'in meclis kürsüsünden savurduğu tehditler geniş tepkiyle karşılandı.
- "Türkiye'de ne kurum olarak ne uygulama olarak demokrasi yoktur"
- İnsan hakları demokrasi ve barış için eylem birliği

Foto: Özel

12 Eylül'ün beşinci yılı dolayısıyla Federal Almanya kamuoyununun seçkin temsilcilerinin çağrısı ile Bonn'da "Tükiye'de insan hakları ve demokrasi" konulu bir basın toplantısı düzenlendi. René Böll, W.M. Catenhusen, Bernt Engelmann, Gisela Elsner, Prof. Dr. Iring Fetscher, Günter Grass, Dr. Detlef Hensche, Prof. Dr. Martin Hirsch, Petra Kelly, Prof. Dr. Erich Küchenhoff, Prof. Dr. K. Liebe-Harkort, Rolf Oetter, Jürgen Roth, Prof. Dr. Server Tanilli, Heinz O. Vetter, Günter Wallraff, biraraya gelerek yaptıkları çağrıda;

"Türkiye'de binlerce demokrat, sendikacı aydın, sanatçı, bilim adamı eskiden olduğu gibi şimdi de baskı altındadır. Politik ve sendikal çalışmalarından ötürü senelerce cezaevinde kalanlar genel affın dışında bırakılmak isteniyor.

Bu basın toplantısında bizler, insan haklarının Türkiye'de sürekli olarak çiğnendiğini duyuruyoruz" **dediler.**

● Yazısı Sayfa 3'de

Server TANİLLİ

Aydınlarla dayanışmaya çağrı

Aydınlarla dayanışma girişimi 12 Eylül'ün 5. yılında bir basın açıklaması yaptı. Aydınlar girişimi adına açıklamada bulunan Prof. Tanilli, tüm koğuşturma ve yasaklamalara karşın insanlığın ve halkımızın ortak değerlerini savunan aydınların onurlu direnişinin yurt dışında yaşayan Türkiye aydınları için bir esin kaynağı olduğunu belirtiyor. Türkiye aydınlarının mücadelelerini, sorunlarını, taleplerini en yaygın bir biçimde duyurmak ve tüm ülkelerdeki meslektaşları ile ilişki ve dayanışmalarını geliştirmek için, 1256 aydınla dayanışma için imza kampanyasından bu yana süren çalışmaların giderek daha sağlam ve kalıcı bir yapıya ulaştığını bildiriyor ve tüm aydınlarımızı bu çalışmalara katılmaya

Pasaporta el konmasına belediyeler ve sendikalar karşı çıkıyor

T.C. Hamburg Başkonsolosluğu Kemal Durucan adlı bir öğretmenin pasaportunu iptal ederek pasaport alma skandallarına bir yenisini ekledi. 1983 yılından bu yana toplam 21

Time Dergisinin Gorbaçov'la yaptığı röportaj büyük yankı uyandırdı

"Savaşı hiçbir zaman biz başlatmayacağız"

"Silahlanma yarışının durdurulmasını istiyo-

canmasını ahlak anlayışımızla bağdaştırami-

TÜSTAV

yapıya ulaştığını bildiriyor ve tüm aydınlarımızı bu çalışmalara katılmaya çağırıyor.

12 Eylül'ün beşinci yıldönümü dolayısıyla avrupalı aydınlar bir bildiri yayınladılar. Bildiride, tüm demokrasiye dönüş iddialarının tersine, bugün Türkiye'de demokratik bir rejimden söz etmenin olanaksız olduğu belirtilerek düşünce ve basın suçlarından ötürü yürütülen tüm koğuşturmalara, davalara son verilmesi, bu gerekçe ile tutuklu bulunanların serbest bırakılmaları isteniyor.

öğretmenin pasaportunu iptal ederek pasaport alma skandalarına bir yenisini ekledi. 1983 yılından bu yana toplam 21 yurttaşımızın pasaportunu alan Hamburg konsolosluğu yetkilileri Durucan'a önce **"birlikte çalışma"** teklifinde bulundular. Öğretmenin buna yanaşmadığını gören başkonsolos yardımcısı pasaportun geri verilmeyeceğini bildirdi.

Başta öğretmenler sendikası GEW olmak üzere DGB'ye bağlı sendikalar bu olayın üzerine kararlılıkla gidiyorlar. Hamburg Belediye Meclisi pasaport iptalini kınadı ve Federal İçişleri ve Dışişleri Bakanlıklarına, Bonn Büyükelçiliğine yazı yazarak durumu araştırmalarını istedi. Önümüzdeki günlerde sendikaların bir basın toplantısı düzenlemesi sözkonusu.

● Yazısı Sayfa 6'da

"Silahlanma yarışının durdurulmasını istiyoruz, çünkü yüzmilyonlarca insan açlık çekerken ve en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamazken imha araçlarına yüzmilyarlar harcanmasını ahlak anlayışımızla bağdaştıramıyoruz. Hiçbirimizin bu durumu görmezlikten gelmeye hakkı yoktur."

● Yazısı Sayfa 9'da

İşkencecilere af yok!

● Hayrullahoğlu'nun katillerini kurtarmak için Adlitıp raporu değiştirildi

● İşkencede öldürülen Adil Can'ın katillerinin bulunması için imza kampanyası açıldı

İşkence sonucu öldürülmesinin 3. yılında TKP Merkez Komitesi üyesi Mustafa Hayrullahoğlu'nun katillerinin izleri yok edilmeye çalışılıyor. Adli tıp raporu değiştiriliyor, düzmece tanık ifadeleri örgütleniyor. Sonucta Hayrullahoğlu'nun işkence sonucu değil polisten kaçarken bir kamyonete çarptığı iddiası ortaya atılıyor. Halbuki Adli tıbbın ilk raporunda işkence gördüğü bariz bir şekilde belirleniyor ve kendisine işkence yapan "TKP timi" adı altında örgütlü katillerin adları da belli. Hayrullahoğlu'nun İstanbul 1. Şube'de işkenceden geçirildiğine ve ölü olarak hastahaneye kaldırıldığına dair yeterince kanıt var. Bilindiği gibi Hayrullahoğlu öldürüldükten sonra yakınlarına haber verilmeden Kasımpaşa Kimsesizler Mezarlığı'na gömülmüş ve izi yokedilmeye çalışılmıştı.

● Yazısı Sayfa 3'de

Hükümet yalanlarken doğruladı

Türkiye'nin AET'ye resmen üye olma tarihi yaklaştıkça, serbest dolaşım hakkının pazarlığı yoğunlaşıyor, Batı Avrupa'nın önde gelen sanayi ülkeleri Türkiye pazarlarına gümrüksüz ve engelsiz girebilmek ve Türkiye'yi politik olarak daha iyi denetimleri altına alabilmek için AET'ye üye olmasını istiyorlar. Ancak bunun kendi iş pazarları açısından olumsuz yanını da haletmek istiyorlar.

Özal hükümeti serbest dolaşım hakkından vazgeçilmesi için Federal Almanya'ya olan borçlarımızın faizlerinin 1990 yılına kadar bağışlanmasını istiyor. FAC ise bu miktarı çok buluyor. İşte bizim çok daha önceden, Spiegel dergisinin geçenlerde verdiği ve sağcı Türk basının da yalanlamaya çalıştığı haber bu. Emeklilik haklarımızı Türk Lirası olarak ödemek isteyen, yapı tasarruflarımızı yok pahasına Türkiye'ye devretmemiz için elinden geleni yapan ve köprü, baraj senetleri gibi kıymetsiz kağıt parçalarıyla bizi kazıklayan hükümet şimdi de AET üyeliğinden doğacak tek olumlu hakkı birkaç mark karşılığı satmaya çalışıyor. "Çok uğraştık ama kabul ettiremedik diyebilmek için de ciddi olarak tartışıyorlarmış gibi görünüyorlar.

● Yazısı Sayfa 5'de

Zindanların 23 yılda yenemediği lider Nelson Mandela

● Yazısı Sayfa 9'da

TKP'nin 65. yıldönümü 21 Eylül'de Duisburg'da kutlanıyor

Türkiye Komünist Partisi'nin 65. kuruluş yıldönümü 21 Eylül günü Duisburg'da yapılacak bir geceyle kutlanıyor. Alman Komünist Partisi Başkanı Herbert Mies'in de bir konuşma yapacağı gecede sevilen Türk ve Kürt sanatçılarının yanısıra Sovyetler Birliği'nden büyük bir halk türkü ve oyunları ekibi, bir Şili grubu ve çeşitli diğer kültürel etkinlikler yeralacak. Geceye gelecek konukların davetiyelerini birlikte getirmeleri isteniyor.

Yüzkarası

TÜRKİYE Konsorsiyumu Başkanı Dr. Rolf Geberth Milliyet gazetesine beyanat vermiş: **"Ya enflasyon düşer, ya Özal gider!"** Bu beyanat 7 Eylülde yayınlandı. Birkaç gün bekledik, gazeteleri karıştırdık, acaba hükümetten bir tepki gelecek mi diye. Boşuna. Ne bir ses, ne bir nefes. Kimsenin oralı bile olduğu yok.

TURGUT Özal kim? Türkiye Cumhuriyeti'nin (eğer bizdekine cumhuriyet denebilirse) sözümona başbakanı. Geberth kim? Türkiye'ye borç veren Batılı **"dost"**larımızın tayin ettikleri bir kahya. Bu kahya, kalkıp Türkiye'nin en büyük gazetelerinden birine **"ya şöyle şöyle olur, ya da Özal gider!"** diye beyanat veriyor. Ve aradan günler, haftalar geçiyor, Ankara'da kimsenin kılı bile kıpırdamıyor.

BİZ ki, Özal'ın da, Evren'in de cebren ve hile ile ele geçirdikleri mevkilerden bir an önce defolup gitmeleri için tüm yurttaşları ellerinden geleni yapmaya çağırıyoruz, biz bile konsorsiyum kahyası Geberth'in bu sözlerinden irkildik. **"Türkiye'de kimin başbakan olup, kimin olmayacağı sizden sorulmaz!"** demek istedik. Peki ya sizler, kendi kendinizi Türkiye'nin resmi temsilcisi ilan edenler, siz nerelerdesiniz? Nerede kaldı daha dün, 30 Ağustos törenlerinde nutuk atanlar? Ülkenin bağımsızlığından dem vuranlar? Neden dut yemiş bülbüllere döndönüz? Konsorsiyum başkanının ağzının payını versenize!

GEBERTH ne dediğini biliyor. Özal da neden sustuğunu. Yalnız Turgut beyi değil, onun küçük kardeşini Dünya Bankası'ndaki memurluktan Türkiye'ye tayin eden Amerikalılar değil mi? Tayin ettiler, yanına Evren'i de bekçi diktiler, fakat işler hiç de umdukları gibi gitmedi.

ÖZAL'IN en iddialı olduğu alan olan ekonomiye bakarsanız bu yılki enflasyon hızının yüzde 40'ı geçip yüzde 50'ye yaklaştığını başbakandan başka herkes kabul ediyor. Hani enflasyonu doğuran sendikaların ücret talep-

devamı 2. sayfada

Türkiye Postası

Gazetemizin 1985 Uluslararası Gençlik Yılı nedeniyle düzenlediği Gençlik Yarışması'nın okurlarımızdan gelen istek üzerine 31 Aralık 1985 tarihine kadar uzatıldığını bildirmiştik. Bu sayımızda yarışmanın tüm dallarında katılım ve yarışma koşullarını toplu olarak yayınlıyoruz.

Yazısı Sayfa 10'da

TÜSTAV

Yüzkarası

Baştarafı 1. sayfada

leriydi? Beş yıldır ne grev var, ne de toplu sözleşme. Suçu işçilerin sırtına atanların dedikleri doğru olsa enflasyonunu ortadan kalkmış olması gerekirdi. Böylece Evren, Özal kendi yaptıklarıyla kendi kendilerini yalancı çıkardılar.

DARBENİN yıldönümü faşist diktatörlüğün giderek yalnızlaştığını gözler önüne serdi. Evren, değil törenler düzenleyip nutuklar atmaya, mesajlar yayınlamaya bile cesaret edemedi. O şimdi gizleyemediği bir telaşla kendi hazırlattığı faşist anayasanın 15. maddesinin arkasına saklanıyor. Bu telaş suçunu bilenlerin telaşıdır. Eğer vicdanı rahatsa, yaptıklarının hesabını verebilecekse, neden hesap sorulmasını, eleştirilmesini yasaklıyor, konuşulmasına bile karşı çıkıyor? Ne yaparsa yapsın, fayda yok. Evren tarih önünde şimdiden mahkum olmuştur. Halkın önünde mahkum olacağı günler ise uzak değildir.

DİKTATÖRLÜGE karşı yükselen sesler bütün Türkiye'de kimsenin duymamazlıkta gelemeyeceği kadar yaygınlaştı. Muhalefet şimdilik dağınık ve kararsız da olsa gelişme ve güçlenme eğilimi taşıyor.

BU ortamda genel af için kampanyanın hızlandırılması demokrasi güçlerinin birbirine yaklaşma sürecini de çabuklaştıracaktır.

GENEL af, özellikle siyasi tutukluların serbest bırakılması isteği bütün demokratların ortak talebi olmalı, yurdun her köşesinde yankılanmalıdır. Evren'in mecliste yaptığı konuşma, Ahmet Kabaklı gibilerinin siyasi mahkumları genel af dışında tutmak için sürdürdükleri ısrarlı propagandadan özellikle bu noktada bir adım bile geri atılmaması gerektiğin ispatlıyor. Yurt dışında da bu uğurda henüz bütün olanaklarımızı seferber ettiğimizi söyleyemeyiz. 12 Eylül'ün yıldönümünde yapılan çıkışların Batı Avrupa kamuoyunda kazandığı destek, Türkiye'de demokrasi davasına gösterilen dayanışma şimdi genel af isteği çevresinde odaklaşan güçlü bir çıkış için ortamın uygun olduğunu gösteriyor.

GENEL af için eylem birliği! Evet, fakat işkencecilere, darbecilere değil! Polis tarafından sokak ortasında vurulan veya **"emniyette intihar etti"** diye sunulan yurttaşların listesine gün aşırı yeni bir isim ekleniyor olması böyle bir ayırımın zorunluluğunu yeterince kanıtlıyor. Darbecilere, işkencecilere af çıkarmak, yeni yeni darbelere, diktatörlere davetiye çıkarmakla eş anlamlıdır.

TARİHİMİZDE İngiliz elçilerinin, Alman generallerinin himayesiyle tayin olup yine onların bir işaretiyle görevden alınan sadrazamlar olmamış değil. Gelgelelim bunlar Osmanlı devrindeydi. Cumhuriyetten sonra emperyalizmin sözcülerinin içişlerimize böyle alenen müdahale edecek kadar cüretlenmesi Evren-Özal döneminde başladı. Geberth'in sözleri ve bu sözler karşısında pişkince susuşları, onların alınlarında kara bir leke olarak kalacaktır.

Türkiye Postası

ermis verlag

SORUN – CEVAP VERELİM

Ümit KÖSEOGLU

FAC'de DGB ve ona bağlı sendikalardan başka sendikalar var mı? Bunların işyerlerinde temsil edilmesi nasıl oluyor? Bilgi verir misiniz?

Ali HELVACI-Mannheim

Federal Alman Cumhuriyeti'nde başka sendikal kuruluşlar var mı?

Takdir edersiniz ki, burada Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki tüm tüm kuruluşları ele almanın olanağı yok. Fakat yine de kısa bilgiler verelim.

FAC'de birlik sendikamız DGB'nin dışında kuruluşlar olduğu gibi, kendi kendilerine **"sendikal kuruluş"** ismini yakıştırmaya çalışan grupçuklar da vardır. Bunlardan bazıları sendikaların ana görevi olan **"Çalışanların hak ve çıkarlarının korunması ve giderek geliştirilmesi"** belgisinden öteye, birlik sendikalarına alternatif olarak kurulmuş veya kurdurulmuş grupçuklardır. Çoğunun toplu sözleşme yapma hakları yoktur. Sadece 3 yılda bir yapılan işçi temsilciliği seçimlerinde birlik sendikaları listesine karşı **"Oy avcılığına"** çıkarlar, seçimlerden sonra tekrar kaybolurlar.

Şimdi DGB ve diğer bazı kuruluşlara bir bakalım:

Alman Sendikalar Birliği (DGB)

DGB, FAC'deki yerli ve yabancı emekçilerin birlik sendikasıdır. 8 milyona yaklaşan üye sayısı vardır. 17 işkolu sendikasının tepe örgütüdür. 1984 işçi temsilciliği seçimlerinde DGB'ye bağlı sendikalar tüm FAC'deki işyerlerinde işçi temsilciliklerinin yüzde 65'ini kazanmıştır. DGB'ye üye sendikalar kendi işkollarında toplu sözleşme yapma hakkına sahiptirler.

Bağlantısızlar

DGB'ye bağlı sendikalar dışında işyerlerinde en büyük grup bağlantısızlardır. Bunların dışında, sendikal kuruluş olarak, resmi dairelerdeki memurların örgütlendiği Alman Devlet Memurları Birliği (Deutsche Beamtenbund) ve işyerlerinde temsilcilik seçimlerinde çeşitli isimlerle ortaya çıkan gruplar ve özel konumları olan grupların oluşturduğu örgütler de vardır.

Alman Müstahdemler Sendikası-DAG (Deutsche Angestellten Gewerkschaft)

Bu kuruluşun üyeleri daha çoğunlukla memur ve müstahdemler arasındadır. Önceleri işçileri üye kabul etmezken, şimdi işçileri de üye olarak almaya başladılar. Havaalanları, hastaneler gibi yerlerde aktiftirler. Birkaç alan dışında, toplu sözleşmelerde DGB sendikalarının yaptığı anlaşmaların altına imza koymakla yetinirler. 1984 seçimlerinde tüm işçi temsilcilerinin yüzde 8'ini almışlardır. 400 bin üyesi vardır.

Hristiyan Sendikalar Birliği-CGB (Christliche Gewerkschaftsbund)

Doğrudan doğruya CDU/CSU destekli bu kuruluş, bu partilerce DGB'ye karşı kurdurulmuştur ve bu amaçla beslenmektedir. 200 bin üyesi ve 17 işkolu sendikası vardır. Birakalım toplu sözleşme yapmayı, muhatap olarak dahi kabul edilmezler. Işyerlerinde gösterdikleri çalışmalar patronun dediğini desteklemenin yanında, 3 yılda bir işçi temsilciliği seçimlerinde DGB'ye karşı liste çıkarmaktır. **"Oy avcılığı"** ile meşhur olan bu kuruluş yabancıları seçmen olarak kazanmak için uğraşı göstermektedir. 1984'de tüm işçi temsilcilerinin yüzde 0,6'sını almışlardır. 35 saatlik çalışma haftasının yılmaz karşıtlarındandır.

Devrimci Sendika Muhalefeti-RGO (Revolutionäre Gew. Opposition)

Insan bu devirde hem sendikalara muhalefet eder, hem de devrimci nasıl olur bilmem ama, bu kuruluşun patronları birakıp, DGB'yi karşısına hedef olarak aldığını biliyorum. Işçi temsilciliği seçimlerinde karşı liste yaparlar. Birlik sendikalarından hoşnut olmayanlar bunlar için **"yem"**dir. 1984 seçimlerinde çıkardıkları işçi temsilcisi sayısı birkaçı geçmez. Toplu sözleşmelelerle hiç bir ilgileri yoktur.

OKUYUCU POSTASI

Hapishaneden bir anı

12 Eylül'den sonra çalışmakta olduğum işyerinden, tezgahımın başından ellerimi yıkamama bile fırsat bulamadan polis tarafından alındım. Fakat anlatmak istediğim asıl olay şu:

Hapishanede birgün yeni gelenler var diye kapıya yığıldık. Bektık 11 yaşlarında bir çocuk ve 30 yaşlarında birisi dış kapıdan girdiler. Çocuk öyle ağlıyor ki sesi kulaklarımızı tırmalıyor. Yanındaki "Ağlama, bak abilerin, ablaların da buradalar, sana artık kimse birşey yapmayacak" diye çocuğu teselli etmeye çalışıyor.

Bizim kapıyı açıp onları içeri tıkıp, şakır şakır kapıları kapattılar. Sonra öğrendik ki biri öğretmen diğeri öğrencisi. İddiaya göre öğrenci sınıfta marş söylediği için, öğretmeni ayağını kaydırmaya çalışıyor. 12 Eylül olup ta ortam değişince basıyor karakola ihbarı. Karakoldan ekip geliyor. Bunları kaptıkları gibi yollah karakola. Yer misin, yemez misin? ister ye, ister yeme. Derken bizim oraya gelip tekrar demir kapıları görünce çocuk basıyor feryadı.

Neticede 2 ay sonra suçsuzlukları anlaşılıp salıverildiler. Çocuk teker teker hepimizin boynuna sarılıp bizi öpüp kucakladı. İlginç ki çıkarken de ağladı. Fakat bu farklı bir ağlayıştı.

Ben diyorum ki, bırakın lerici, demokrat olmayı adam olan adam azıcık insanlıktan nasibini almış herkes gücü oranında buna dur demeli, omuz omuza verip durdurmalıyız. Yoksa çok geç olur. Yastık yana yana yorgana gelir

Acılar bitecek birgün sevgiler çiçek açacak

Geçenlerde bir arkadaşıma ziyarete gittim. Arkadaşımın 25 yaşındaki erkek kardeşi uzun süredir Sağmalcılar Cezaevinde tutuklu yatıyor. Aylardır kardeşinden bir haber alamayan arkadaşım hem sevinç hem üzüntüyle nihayet gelen mektubu gözleri dolarak bana da okudu. Kardeşi mektubun yanısıra diğer tutuklularla çektirdiği resimler de göndermiş. Bu gencecik insanların barış ve demokrasi istedikleri için zindanlara atılmalarına yürekler dayanmaz. Koşulların ağırlığı, havasızlık bu fidan gibi gençleri öylesine yıpratmış ki, sapsarı yüzlerde sadece umutla parlayan simsiyah gözler kalmış. Bu resimlerdeki yüzler bana Hitler faşizminin kamplarındaki yüzleri hatırlattı. İçim burkularak... Bu gençlerin çoğu üniversite öğrencisi iken **"vatan haini", "anarşist"** gibi suçlamalarla öğrenimlerini tamamlayamadan tü-

sahip oldukları sağlamlık olsa gerek. Ama bir şeyi daha sevinerek belirteyim ki bende bildiğiniz tansiyon olayından başka hiçbir rahatsızlık ya da arıza yok. Tansiyonumu ise ilaçlarla kontrol altında tutuyorum. Daha önceleri zaman zaman gelen şiddetli ağrı ve krizler, bir yıla yakındır hiç oluyor, kendimi daha rahat hissediyorum. Buna bir de moralman iyi olduğumu eklemek isterim..."

Aynı mektupla iki yeğenine bir şiir ve ekte gönderdiğim güvercinli deseni armağan etmiş.

Senem Pınar/Düsseldorf

BIR ANTIFAŞİSTİN ANILARI
Erich Hanke
Roman

Fiyatı: 14,80 DM

●

Demokratik Alman Cumhuriyeti 35 Yaşında
Herşey Barış İçin Halkın Esenliği İçin

Broşür

Fiyatı: 6,80 DM

●

NAZIM HİKMET
Fotoğraf Albümü

Fiyatı: 6,- DM

Yığınların Sözcüleri:
TKP HALKIMIZIN UMUDUDUR

TKP Yayınorganlarına gönderilen mektuplardan derleme

Fiyatı: 6,80 DM

●

TKP'NIN SAVAŞ TARİHİNDEN SAYFALAR

Broşür

Fiyatı: 7,80 DM

●

TKP Parti Eğitim Dizisi-II
LENİNCİ PARTİ ÖĞRETİSİ

Fiyatı: 6,80 DM

●

İsteme Adresi: **Ermis Verlag**
Postfach 101016, 4300 Essen 1

●

Havale Adresi: **Ermis Verlag**
Stadtsparkasse Essen, BLZ: 360 501 05, Konto-Nr: 712 703

Türkiye Postası

Abone Fişi
6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐

Adı-Soyadı:
Adresi:

Tarih:

Ülkesi:

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität**, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaiserberg** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1** adresine postalayınız.

Abone bedeli

	F.Alm	Belçika	Danim	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsveç
6 aylık	30 DM	600 BF	120 Km	85 FF	8,40 £	35 G	95 Km
1 yıllık	60 DM	1200 BF	240 Km	170 FF	16,80 £	70 G	190 Km

si. İddiaya göre öğrenci sınıfta marş söylediği için, öğretmen de sırf o çocuğun öğretmeni olduğu için oradalar.

Olayın aslı daha değişik. Okul Müdürü öğretmenin haklı. Yoksa çok geç olur. Yastık yana yana yorgana gelir de kimsenin işine yaramaz.

Bektaş/Bektaş/ STOCKHOLM

"Daha önce kendimde yazma cesareti bulamıyordum"

Ben **Türkiye Postası**'nın bir okuyucusu olarak Emeğin Sesi adlı gazetenin Türkiye Postası çalışanlarına ve onun barış savaşımında verdiği mücadeleye adice dil uzatan, neyin nesi belli olmayan yazarını yanıtlamayı kendime görev saydım.

İnanın ki, bundan önce elime kalemi alıp da kendimde yazma cesareti bulamıyordum. Ama Emeğin Sesi'nde çıkan yazıyı okuduktan sonra yazma cesaretini buldum.

İsmi belirsiz, neyin nesi belli olmayan bu şahsın öyle adice bir dil kullanarak yazdıkları Emeğin Sesi'nin tabanını bile inandırmaktan çok uzak. Çağın gelişimine ve Türkiye'deki somut değerlendirmelerden uzak bir yapıya sahip oldukları için böyle bir dil kullanıyorlar. Dünyada barışı tehlikeye sokan silahlanmada kimlerin başı çektiğini kendileri de çok iyi biliyorlar. Bu ABD emperyalizmidir. SSCB ise mazlum dünya halklarını bu korkunç ve dehşet verici silahlardan korumak için, emperyalizmin geliştirdiği silahlara karşı silahlanıyor.

Türkiye halkları ve Avrupa kamuoyu tarafından bilinmektedir ki bu ideolojiyi taşıyanların Avrupa'da yaptıkları gözönünde.

İsviçre'nin Basel kantonunda Halkın Kurtuluşu ve Emeğin Sesi gazetesinin dağıtıcıları İsviçre'de gelişen yabancı düşmanlığına karşı kendilerini haklı çıkarmak için gazetelere çarşaf çarşaf ilan vererek Türkiyeli demokrasi güçlerini, İsviçre'deki devrimci demokratik örgütleri kimlerin kimlerle ilişkisi var diye ispiyon ederek kendilerini de **"sosyal demokrat"** ilan ettiler.

İsviçre'den bir okuyucumuz

Sayın okuyucumuz,

Öncelikle gösterdiğiniz hassasiyete teşekkür ederiz. Tepkinizi anlayışla karşılıyoruz. Mektubunuzdaki ifadeden haklı olarak kızdığınız anlaşılıyor. Ancak, bu gazetenin okuyucu ve yazarlarıyla sakin bir soğunkanlılıkla konuşup gerçekleri onlara anlatmak gerekir düşüncesindeyiz.

Türkiye Postası

Özel gerçeği görebilir mi?

Evren-Özal çetesi **"Aç açın halinden anlar"** kanısında oldukları için yan aç halktan aç Afrika halkı için 700 milyon lira yardım topladılar. Bu amaçla günlerce televizyonda halkı yardım kampanyasına çağıran proğramlar yayınlandı. Acaba kendileri ne kadar yardımda bulundular merak ediyorum?

Çaresiz halk geçimini sağlamak için organını, çocuğunu veya vücudunu satmakta, Özal ise kızına milyonlar değerinde daire, oğluna son model araba alabilmektedir.

Tüm bunlara rağmen **"Özal vicdanasız! biri değildir"**. Çünkü o halkın kesesinden Afrika'ya yardım kampanyasına katılıyor. Afrika'daki aç halka yardım elini uzatıyor. Peki Afrika'daki gerçeği görüyor da ülkemizdeki gerçeği niye göremiyor?

Amerika'da geçirdiği başarılı göz ameliyatından sonra inşallah çevresine daha sıhhatlı gözlerle bakar!..

Handan/Duisburg

"anarşist" gibi suçlamalarla öğrenimlerini tamamlayamadan tutuklanmışlar. Birkaç yıl içinde kimi doktor, kimi avukat, mühendis vb. olarak topluma yararlı birer insan olacaklardı.

Fakat bu gencin yazdığı mektubu okuyunca tüm ağır koşullara rağmen umutlarını yitirmeyip, moral erinin iyi olduğunu görünce içimi bir sevinç kapladı. Bu bana Türkiye'deki tutuklularla dayanışmanın ne kadar önemli olduğunu bir kez daha hatırlattı. Moralman iyi olduklarını mektubunda şu satırlarla dile getiriyor; **"....burada şöyle ya da böyle hiçbir rahatsızlığı olmayan birini gösterebilmek mümkün değil. Fakat düşünebiliyor musunuz, bu şartlar altında bile hatırlarsınız geçen yıl 75 gün açlık grevine gittiği halde yaşayan bir sürü insan çıktı. Bunun tek bir açıklayıcı nedeni herhalde herşeye rağmen insanların ruhen ve irade olarak**

BULMACA

SOLDAN SAGA: 1. "Bir gün tek başına" isimli romanıyla tanınan bir çağdaş yazarımız, 2. **(Tersi)** Erkek kardeş - Bir şapka biçimi, 3. Eski dilde cerrahların kınk sarma işi için kullandıkları ağaç ve tahta parçaları - Bir yüzünü hiç göremediğimiz bir uydu, 4. Bulgaristan' ın uluslararası trafik simgesi - Arapçada yüz güzelliği, 5. Bir meclis ya da kurulun görüşmek için aralıksız yaptığı toplantı - Sarmaktan emir, 6. Ergin, Türk Hukukuna göre 18 yaşını tamamlamış kişi - İçinde sıvı bir yağ ve fitil bulunan kaptan oluşan aydınlanma aracı, 7. Hukuğun kısaltılmışı - Büyük pulluk veya balıkla beslenen bir cins büyük kuş - **(Tersi)** İlave, 8. Üniversitenin kısa yazılışı - Yazmak fiilinden dilek - Ayı bannağı, 9. Yutmadan su veya başka bir sıvı ile boğazı çalkalama işi - **(Tersi)** Bir konuda ayak diremek, 10. Politik terminolojide engelleme.

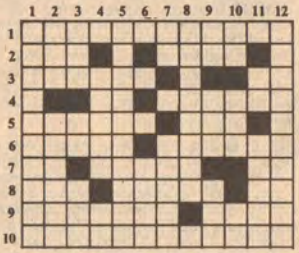

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Bu yıl ölümünün 100. yılı nedeniyle anılan "Sefiller" romanıyla tanınan, romantik akımın babalarından sayılan, yaşamının 19 yılı sürgünlerde geçmiş, klasik edebiyatın ölümsüz yazarlarından, 2. Doğum yaptıran kadın - **(Tersi)** Asfalt yolun kenarında kalan toprak kısım, 3. **(Tersi)** Eski dilde rüzgar - **(Tersi)** Bir işaret sıfatı - Katılım, soya çekim, 4. Eskiden kullanılan emzikli, kulplu, sulu şeyler konan kap - Göttingen'in trafikteki işareti, 5. Geçtiğimiz günlerde sirozdan ölen bir şairimiz, 6. **(Tersi)** Sidik asidi tuzu, 7. Sıkıntı belirten nida SSCB'nin güneyinde yaşayan, eskiden ata binmedeki ustalıklarıyla tanınan halka verilen ad, 8. Avrupa'da feodal çağdan sonra hümanizmin etkisiyle ortaya çıkan bir bilim ve sanat çığırı, 9. **(Tersi)** Uluslararası havacılıkta Türk Hava Yollarının simgesi - **(Tersi)** Ün - Gelecek, 10. Utanma duygusu - Federal Almanya'da Birinci televizyon programı - Bir zaman dilimi, 11. Kırmızı - **(Tersi)** Bir düzine, 12. Büyük Ekim Devriminin önderi, teorisi ve pratiğiyle çağımızın Marksizminin kurucusu.

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Kemaltürkler. 2. Alaka - Şerefe. 3. Mahrum - Fahiş. 4. Rs Adaleli. 5. İtab - Tarimat. 6. Litak - Tay. 7. Ika - Manet. 8. Şimali - Stero. 9. Ad - At - riP. 10. Yannisritsos.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. kamnlişeY. 2. Elastiki. 3. Mah - Ataman. 4. Akraba - And. 5. lauD. 6. Mat - miaS. 7. Üş - Lata - Tr. 8. Referans. 9. Kraliyet. 10. Lehim - Ters. 11. Efi - Af - Rio. 12. Reşat - Rops.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilcilikler:** Fransa-Paris Tel: 1-258 26.90 **İsviçre-Basel** Tel: 061-22 15 91 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-89 03 36 **İngiltere-Londra** Tel: 01-340 47 39 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707 506 **İsveç-Stockholm** Tel: 08-367 576 **Batı Berlin** Tel: 030-624 60 92

TUSAV

Darbeci generallerden, işkencecilerden, elini yurtsever kanına bulayanlardan hesap sormak Genel Af ve demokrasi savaşımının ayrılmaz bir parçasıdır.

Hayrullahoğlu Mustafa'ya

Denizin maviliğindesin yoldaşım,
gökyüzünün hüzünlü akşamüstü
renklerinde.
Ve bir de
vardiya çıkışı işçilerin
yorgun gözlerindeki sönmeyen
parıltıda.
İlle velakin
iki gözüm, yiğidim
şimdi sen,
acıdan çatlayan yüreklerimizde
beynimize yükselen öfkede ve
UMUTTASIN.
Bırak tutulası ellerim yazsın;
Kasımpaşa kimsesizler mezarlığında
diye.
Şimdi sen
işçilerin, köylülerin
ve yoldaşlarının yüreğinde
sessiz, kumral ve rahat,
muzaffer gülümseyişinle
ihanete, işkenceye ve ölüme inat
mümkünü yok, mutlaka ağartacağımız
tan yerinin kızıl şafağındasın.

Sadık Berkem
Aralık 1982

Adil Can'ın katillerinin bulunması için imza kampanyası açıldı

Bonn'da Türkiye'deki Politik Tutuklularla Dayanışma ve Yardımlaşma Komitesi, Adil Can'ın İstanbul Metris Askeri Ceza ve Tutukevi'nde öldürülmesini protesto amacıyla imza kampanyası başlattı. Bu nedenle yayınlanan bildiride; bir başka cinayeti Fikri Sönmez'in öldürülmesi olan Evren-Özal diktatörlüğünün Türkiye halklarına karşı benzer suçlar işlemesini önlemeye kampanyanın yardım edeceği belirtilmektedir.

Adil Can 24 Ağustos 1984 günü polis otosunda

Adil Can TKP-ML Devrimci Halkın Yolu davasında 30 yıla kadar ağır hapis cezası istemiyle yargılandı. 25.4.1984 günü gözaltına alındı, işkence sonucu komaya girerek Haydarpaşa Askeri Hastanesine kaldırıldı, mayıs ayı sonunda Metris Askeri Ceza ve Tutukevi'ne getirildiğinde elbisesini kendi başına giyemez haldeydi. Hasteneye kaldırılması için girişimler boşa çıktı, kurtarılması olanaksız hale geldiğinde göstermelik olarak hastaneye kaldırıldı.

Adil Can'ı öldürenler "Seni kesinlikle yaşatmayacağız" diyen işkenceciler, İstanbul Emniyet Müdürü Mustafa Yiğit, Müdür Yar-

Adli tıp raporu değiştirilerek katiller aklanmak isteniyor

Katledilmesinin üçüncü yılında TKP Merkez Komite üyesi Mustafa Hayrullahoğlu, devrimci onuru kırılmayan direnci ve işkencedeki zindanlardaki binlerce yurtseveri güçlendiren anısıyla faşizme karşı savaşımın en ön saflarında.

12 Eylül paşaları ülkede 5 bini aşkın insanı katleden teröre seyirci kalarak gelişlerini hazırladıktan sonra şimdi de, 200 binden çok insanı asker, polis, jandarma eziyetinden geçirerek, 5 bini aşkın insanın idamını isteyerek, 500'e yakın kişiyi sokaklarda kurşunlayarak, 100 den çok insanı işkencede katlederek iktidarlarını sürdürüyor. Yeni yeni insanları tutuklayıp, işkence makinalarını aralıksız işleterek de diktatörlüğün devamını sağlayabileceklerini düşünüyorlar.

Ama bu yoldaki her uygulama dönüp faşist rejimi vuruyor. İşkencehanelerde yokedildiği düşünülen her yurtseverin anısı faşizme karşı demokrasi savaşımında güçlü birer dayanak oluyor.

Katledilmesinin üçüncü yılında TKP Merkez Komite üyesi Mustafa Hayrullahoğlu kırılmayan direnci, devrimci onuru ve işkencede, zindanlardaki binlerce yurtseveri esinlendiren anısıyla faşizme karşı savaşımın en ön sıralarında savaşmaya devam ediyor. Yurdumuzun aydınlık yarınlarına uğruna en ağır işkencelerde celatlardan aman dilemektense can vermeyi seçenlerin kahramanlıklarını hiç bir zaman unutulmayacak.

Tutuklanan her yurtsever Mustafa Hayrullahoğlu ve onun gibi direnen yurtsever-antifaşistlerin izinden yürüyor, faşist rejimin cellatlarına direniyorlar. Ser verip sır vermiyorlar. Onlar böylece ölümlerinden sonra bile halklarımıza demokrasi ve özgürlük savaşımında yardım etmeye devam ediyorlar.

Peki şimdi bize düşen ne? Onları her ölüm yıldönümünde nemli gözlerle hatırlamak mı yalnızca?

Yarınlar bir yana, şimdiden hesap sormak işkencecilerin izini kovalamak her namuslu insanın, yurtsever basının görevidir.

M. Hayrullahoğlu'nu özel polis timi katletti

TKP MK üyesi Mustafa Hayrullahoğlu'nun katledilişinin üzerinden 2,5 yıl geçti. Hatırlanacağı üzere öldürülüşünden aylarca sonra ailesinin ısrarlı çabaları sonucunda İstanbul Sıkıyönetim Savcılığı 21 Ekim 1982 günü gözaltına alındığını ve 26 Ekim günü de intihar ettiğini iddia etmişti. Cumhuriyet Savcılığı ise 5 Kasım 1982'de yakalandığını ve 16 Kasımda hastalanarak hastaneye kaldırıldığı sırada öldüğünü ileri sürmüştü.

Ekim 1982 yılında işkencede öldürülen Mustafa Hayrullahoğlu'nun, işkenceci katilleri kurtarılmak isteniyor.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şubede polis şefleri ve deneyli polislerden oluşan TKP timindeki katillerin ifadeleri ise tamamen başka. Katiller, arananların fotoğrafları bulunan kitabın içindeki fotoğraflardan birine benzeyen bir kişinin Laleli'deki bir otele girdiği ihbarı üzerine 14 Kasım 1982 tarihinde M. Hayrullahoğlu'nun 7-8 kişilik polis ekibince takip edildiğini, polislerce takip edildiğini anlayan Hayrullahoğlu'nun kaçarken bir kamyonete çarptığını ve 16 Kasım 1982 günü kaldırıldığı Haydarpaşa hastahanesinde öldüğünü iddia ediyorlar.

Savcılıkta dinlenen başka tanıkların ifadelerinde ise Hayrullarca da bozuluyor. Kasım 1982 tarihinde İstanbul 1. Şubede zindanlarında Hayrullahoğlu ile aynı hücrede kalan bir ilerici, işkencecilerin **"isminin Mustafa Hayrullahoğlu olduğunu söyle işkenceyi keseceğiz"** dediğini, M. Hayrullahoğlu'nun ise her şeye karşın direndiğini belirtiyor.

Yapılan muayenede **"getirilen kişinin ölü olduğu"** doktor tarafından komisere ve polis ekibine bildiriliyor. 16 Kasım 1982 günü yapılan otopside ise şu bulgular bulunuyor. Sağ gözünde morartı, dudaklar şişmiş, sırtında ve göğsünde yaygın bir şekilde morarma kollarda ve karında çeşitli büyüklüklerde morluklar, ayak tabanına şok yapılmış, her iki ayak tabanına taze kan toplanmış, ayakta görülen taze kan toplanması, doktorların raporuna göre, Hayrullahoğlu'na ölürken yada öldükten sonra da işkence yapıldığını kanıtlıyor. Yine otopsi bulgularına göre boynun sol tarafındaki kemik kırılmış, bilirkişi raporundaki ölüm sebebi ise dövülmeden dolayı gelişen böbrek yetmezliği. Yine doktorlardan edinilen bilgiye göre vücuttaki yaygın olarak bulunan kanamalar ve noktalı kanama ancak burma veya elektrik verme sonucu olabiliyor.

1982 Kasım tarihinde verilen Adli Tıp otopsi raporuna göre M. Hayrullahoğlu'nun dövülmeden dolayı öldüğü tesbit edildi. Bu rapor üzerine katiller otopsi raporunun değiştirilmesi için harekete geçtiler.

16 Kasım tarihinde yapılan otopsi sonucu ile Mustafa Hayrullahoğlu'nun işkencede öldüğü kesinlik kazanıyor.

Sıkıyönetim görevlileri ve polisin bütün oyalamalarına ve baskılarına karşı M. Hayrullahoğlu'

M. Hayrullahoğlu gülümseyişini yitirmeden dövüşüyor Proleter İstanbul'un çıkan her sayısında

Tehdit edildiler. Bütün bu baskılardan amaç ölüm haberini mümkün olduğunca geciktirmek, böylece otopsi raporunda işkence izlerinin ortaya çıkmasını önlemekti. Ama ailenin bu kararlı direnci sonunda işkenceciler bu işi örtbas etmeyi başaramadılar.

Yarınlar bir yana, şimdiden işkencecilerden hesap sormak, onların izini kararlı bir şekilde sürmek, açığa çıkarmak her namuslu insanın görevi.

Ailesi Hayrullahoğlu'nun izini Kasımpaşa kimsesizler mezarlığında buldu. Gittiler üstüne üstüne faşistlerin, sevdikleri insanın ölüsünü bulmak yetmezdi. Bu kez de dava açmak için direndiler. Tüm baskılara karşı dava açtılar işkencecilere.

MUSTAFA HAYRULLAHOĞLU'NU ÖLDÜREN KATİLLER ŞUNLARDIR:

Mustafa Hayrullahoğlu'nu İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube içindeki TKP timi öldürmüştür. Bu tim DAL grubuna bağlıdır. Ailesi tarafından dava edilen katillerin isimleri şöyle: Ali Can Özgenler - 1. Şube Emniyet Müdür muavini, Orhan Yaman - Komiser Muavini, Ümit Baytuğ - Komiser Muavini, Mehmet Yetiş - Komiser Muavini, Engin Devren - Komiser Muavini.

kanlığının devreye girmesiyle Adli tıp Mayıs 1985 tarihinde yani ölümden üç yıl sonra yeni bir rapor vererek katiller kurtarılma yoluna gidilmiştir.

Katiller ve bu katillerin arkasında olan başkatiller unutmasınlar, Türkiye işçi sınıfı Türk ve Kürt halkı Hayrullahoğlu'nun ve daha yüzlerce cinayetin hesabını soracaktır. Beş yıl boyunca ülkeyi işkenceler ve operasyonlarla kana bulayanlara af yok. İşkencecilerin izini ardıcıl takip vazgeçilmez görevdir. Ve işkencecilere karşı savaşım Genel af savaşımının kopmaz parçasıdır.

Türkiye Postası, Mustafa Hayrullahoğlu'nun yiğitçe toprağa düşüşünün üçüncü yılında, işkencecileri açıklayarak ilerici basına düşen görevi yerine getirirken, Hayrullahoğlu'nu ve onun gibi toprağa düşenleri anıyor. Bundan sonra da işkencecilerin izini takip ederek, yayınlamaya, halk düşmanlarını açıklamaya devam edecek, bu yolla demokrasi ve genel af mücadelesine katkıda bulunacaktır.

Kasımpaşa kimsesizler mezarlığında bir yiğit yatıyor. Her gün sessiz, bilinmeyen ellerce konan demet demet çiçeklerle tazeleniyor anısı.

Bugün yolunuz düşerde Kasımpaşa kimsesizler mezarlığın-

Adil Can'ı öldürenler "Seni kesinlikle yaşatmayacağız" diyen işkenceciler, İstanbul Emniyet Müdürü Mustafa Yiğit, Müdür Yardımcısı Tayyar Sever, Siyasi Şube Müdürü Mete Altan, tedavisini kasıtlı olarak engelleyen Metris Askeri Tutukevi yöneticileri, sıkıyönetim görevlileri ve yüzlerce kişinin işkencehanelerde ölmesinin baş sorumlusu faşist cuntadır.

nemli gözlerle hatırlamak mı yalnızça?

Henüz,- diğerlerinin yanı sıra -Mustafa Hayrullahoğlu'nun katillerinin, cezasız, ellerini kollarını sallıyarak dolaştıklarını düşünürsek yeter.

Savcılıkta dinlenen başka tanıkların ifadelerinde ise Hayrullahoğlu'nun kamyonete filan çarptığı belirtilmiyor. Polis, kamyon yalanı ile işkence suçunun üstünü örtmeye çalışıyor.

Polisin bu oyunları başka tanık-

sin bütün oyalamalarına ve baskılarına karşı M. Hayrullahoğlu' nun ailesi her türlü engellemeyi yürekli bir şekilde aşarak katillerin izini sürdüler. Sıkıyönetim ve polis makamları arasında günlerce ordan oraya gönderildiler.

Komiser Muavini, Engin Devren- Komiser Muavini.

Cunta mahkemesinde sürmekte olan bu davada delilleri, özellikle de otopsi raporunu değiştirme girişimleri alabildiğine yoğunlaşmış, Generaller ve Içişleri Ba-

Bugün yolunuz düşerde Kasımpaşa kimsesizler mezarlığından geçerseniz Mustafa Hayrullahoğlu'nun, bu yiğit insanın mezarının üzerinde hergün tazelenen demet demet çiçekler görürsünüz.

Affın kapsamı, cunta başlarının istemlerine değil, demokrasi güçlerinin savaşımına bağlıdır

Af ve demokrasi mücadelesi

Enis COŞKUN
Avukat

Çağdaş anlayışta af, bir atıfet (bağışlama) değil tersine hukuksal bir kurumdur. Bu niteliğiyle de o, cezaya bağlı onu etkileyen bir yasama işlemidir. Suçu ortadan kaldırmaz. Sadece cezayı ya tümüyle sona erdirir ya da bir ölçüde azaltır. Af yasasının gerçek anlamıyla genel af sayılmasının önem li bir ölçütü de onun belli bir takım suçlarla sınırlandırılmış olup olmamasındadır.

Ne ki, zaman zaman çıkarılan af yasalarında yalnızca belirli bazı suçların kapsam içine alındığı, cezaya göre değil öngörülen kimi suçlara göre af ilan edildiği görülmüştür. Ancak, böylesi af yasaları, kendilerinden beklenen sosyal yararı karşılayamamaktadır. Bu yarar karşılanmadıkça da af istemleri ve gereksinmeleri sürmektedir. Nitekim Cumhuriyetin kurulduğu 1923 yılından günümüze kadar 29 genel ve özel af çıkarılmasının önde gelen nedenlerinden birisi de budur.

Öyle görülüyor ki, bugün çıkartılacağından söz edilen af yasası da aynı eksikliği taşıyacak ve genel af olma niteliğini kazanamayacaktır. Çünkü en başta anayasa, af yetkisini sınırlamış bulunmaktadır. Hem de genel affa asıl anlamını veren politik suçları af kapsamı dışında tutarak. 1908 Kanun-i Esasi'si (anayasası) dahil, anayasa hukuku geleneğimizde af konusunda böylesi sınırlayıcı bir düzenleme ilk kez 1982 Anayasası ile ortaya çıkmıştır.

Böylece de af yasası tartışmaları, ceza hukukunun yanısıra ve ondan da öncelikli olarak 1982 Anayasası ve yürürlükteki rejim konularında yoğunlaşmıştır.

Anayasanın 87. maddesi, 14. maddedeki eylemlerden dolayı kesinleşmiş cezaların genel ve özel af kapsamına alınamayacağını söylüyor. Işte sorun da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Çünkü 12 Eylülden günümüze dek yürütülen olağanüstü yargılama döneminde ikili bir uygulamanın varlığı yadsınamaz. Aynı nitelikli eylemler, faillerinin politik yapılarına göre değişik nitelemelerin konusu olmuştur. Subjektif, politik değerlendirmelerin taşıdığı hukuki nitelemeler, objektif hukuki niteliklerin önüne çıkmıştır. Böylece de örneğin adam öldürme suçunun iki failinden sağ görüşlü olanı, adiyen adam öldürmeden yargılanıp hüküm giymiştir. Buna karşılık sol görüşlü olanlar TCK 146'dan devletin şahsiyetine karşı suç işlemiş olarak kabul ve mahkum edilmişlerdir. Nitekim, birçok Askeri Yargıtay kararında MHP ve ÜGD için **"... silahlanmış ve yurt çapında birçok kanlı eylemlere geçmiş..."** saptaması yapılmakla beraber, bu silahlanmanın **"devletin şahsiyetine karşı"** olmadığı, adam öldürmelerin ise **"adiyen adam öldürme"** olduğu değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu uygulama şimdi çıkarılacak af yasası karşısında eşitsiz bir durum yaratmıştır. Bu eşitsizlik toplumsal vicdanı rahatsız etmektedir. Öyle ki, 1982 Anayasası'nın başyazarı Prof. Orhan Aldıkaçtı'yı bile isyan ettirmektedir. Faşist Ağca'nın af kapsamına alınması, barışsever Reha İsvan'ın af kapsamı dışında bırakılması olasılığı için Aldıkaçtı bile **"olmaz öyle şey"** demiştir.

"Öyle şey olmazsa" konuya nasıl yaklaşılmalıdır? Ikili bir yaklaşım düşünübelir. Öncelikle Anayasanın 87. maddesinin öngördüğü yasaklamanın kaldırılması bir zorunluluktur. Bu gerçek bir genel af ortamını yaratmanın önkoşuludur. Ama bugün için genel affı bu değişikliğin gerçekleşmesine bağlamak da gerçekçi bir yaklaşım değildir. Bu hedefi bir an bile gözden kaçırmaksızın, hapishanelerin kapısını açabilecek, başka yasal olanaklar da aranmalı ve zorlanmalıdır. Bunun için de en başta Anayasanın 87. maddesine bakmak gerekiyor. Bu madde 14. maddede sıralanan tanımlamalara ilişkin eylemleri af kapsamı dışında tutmaktadır. Demek oluyor ki, düşünce suçlarının af kapsamı için alınmasına 87. madde engel değildir. Bu bağlamda, Askeri Yargıtay kararlarında da 141 ve 142. maddelerin düşünce suçu olarak tanımlanmış olması önem taşıyor. Ikinci olarak 87. madde, kesinleşmiş mahkumiyetleri affın kapsamı dışında tutmaktadır. Bu da demektir ki, **henüz sonuçlanmamış ya da kesinleşmemiş davalar** kapsam içinde yer alabilir. Öte yandan TCK'unda ve İnfaz Yasasında yapılacak kimi değişiklikler de hapishane kapılarının daha geniş açılması yollarının bulunabileceği düşünülmektedir. Örneğin infazda 9/10 oranında bir indirimden ya da kapsam dışı kalacak suçların cezalarında erteleme (tecil) yoluna gidilebileceği önerilmektedir. Kuşku yok, daha çok sayıda tutuklu ve hükümlünün serbest bırakılması sonucunu doğuracağı için bu önerileri kategorig olarak reddetmek doğru değildir. Ama unutulmamalı ki böylesi çözümler hukuksal olarak affın sonuçlarını getirmez. Gerek erteleme gerek **infaz da erken bırakma** hallerinde cezanın geri kalan miktarı sürekli olarak kişinin tepesinde **"demoklesinin kılıcı"** gibi duracaktır. Bu ise son günlerin yaygın bir tanımlaması ile **"suskun Türkiye"** değirmenine su taşır. Hapishanenin kapılarını açıp, duvarlarını insanların beyninde inşa edilmesi anlamına gelir. Insanları hapishane dışına çıkarır, ama özgür kılmaz.

Genel af, demokratik mücadelenin bir parçası ve adımı olarak önem taşımaktadır. Bu özellik gözardı edilemez. Bir yandan insanların serbest bırakılması önemli ve yakıcı güncel bir sorundur.

Bunun için uğraş vermek gerekir. Ama öte yandan bu uğraş genel demokrasi mücadelesi ile bağlanmalıdır.

Bu ikilemin bilincinde hareket edilmezse, biri ötekini ihmal ettirirse yanlışa düşülür. Anayasanın 87. maddesinin kaldırılması için güçleri birleştirip ve asıl bu noktada mücadele yükseltilmezse, insanların serbest bırakılması yönünde önerilen çözüm yollarının hiçbiri gerçekleşme olanağını bulamaz. Anayasanın değiştirilmesi temelinde çaba harcamayıp yalnızca hapishane kapılarını açacak kimi önerilerde bulunmak demokratlık değil, olsa olsa **anayasal demokratlıktır.** Buna karşılık zindanların boşaltılması istemine, anayasanın değiştirilmesi kavgasının zaferine ertelemek yığınların güncel ve yakıcı istemlerini görmezlikten gelmek ve diktatörlüğün dayatmalarına karşı mücadele yollarını aramamak olur. Başarı. mücadele yolunda iki ayağı üzerinde yürümesini bilenlerin olacaktır.

Desen: Orhan Taylan

Nerede o cesaret

Dilruba Yenen

TBMM'nin açılış konuşmasını yapan cunta başı Evren, **"Ölüm cezalarının kaldırılmasını halka soralım, referandum yapalım"** diyor. Arkadan, Evren'in bu teranesine Başbakan Özal ve faşist rejimin sadık borazancısı Tercüman gazetesinin köşe yazarı Rauf Tamer de katılıyor.

TÜRKİYE'de demokratik hak ve özgürlükler konusundaki uygulamaları izleyenler, Evren-Özal ikilisinin ve onların boyalı basın temsilcilerinin bu tür tehditvari çıkışlarının nelere dayandırıldığını biliyorlar.

BİR kere, halkın iradesinin belirlenmesi olan halk oylaması, halkın bu iradeyi serbestçe, özgürce belirlemesi için önündeki engelleri kaldırmadan yapılamaz, yapılsa da bunun adı irade belirlemek değil, anayasa referandumunda olduğu gibi **"Dayatmaca"** olur.

POLİS yetki yasasının telefon dinlemekten, ev basmaya kadar en ağır bir biçimde işletildiği bir ülkede değil halk, kişi iradesinden bile bahsedilemez.

HALKIN iradesini kullanmada en etken unsurlardan biri de, onun enformasyon olanaklarının kesintisiz ve sansürsüz işletilmesidir. Halk bundan yoksundur. TRT, Evren-Özal ikilisinin **"Baba çiftliği"** olarak kullanılmaktadır. İradesini kullanmaya çağrılması düşünülen halk, bu kurumdan tam 5 yıldır Evren ve Özal'ın verdiği ile yetinmek zorunda bırakılmıştır. Demokrasinin vazgeçilmez bir parçası olan basın sürekli olarak sansür altındadır. Yayın yasağı ülkede kol gezmektedir.

BİR dizi sendikaların kapatılmış, açık olanlara yasalarla siyaset yapma yasağının yapıştırıldığı ülkemizde, halkın iradesine başvurma istemi, halkla alay edilmesi, cunta iradesinin halka tepeden dayatılması, dikta ettirilmesi demektir.

PROFESÖRLERİN, devlet memurlarının ve özünde siyasetle uğraşması gerçek görevi olanlara konan politik yasaklar, eski politikacıların tehditle susturulmak istenmesi, güvenlik soruşturması adı altında vatandaşların fişlenmesinin hüküm sürdüğü bir ortamda **"Halkın iradesine başvuralım"** lafları çalınacak minareye kılıf hazırlamak değil de ne?

MUHALEFETİN her türlüsüne kesinlikle tahammül gösterilmediği bir ülkede halkın iradesi nasıl belirlenir ki? Milyonlarca vatandaşı siyaset dışı bırak, geri kalanları yasal baskılarla kavur, ondan sonra halkın iradesinden bahset.

ÜLKENİN birinde hapishaneleri gezen diktatör, mahkumların televizyon isteğinin derhal yerine getirilmesini, tek hücrede yatanlara renkli televizyon verilmesini emrettikten sonra kendisini şaşkınlık içersinde dinleyenlere dönerek **"Nasıl olsa bizim de sonumuz burası, onun için şimdiden hazırlıklara başlayalım"** yanıtını verir. Bugün suçsuz insanları asanlar bu hikayeden kendilerine hisse çıkarmalıdırlar.

TÜRKİYE halklarının üzerinde baskı ve zulüm sürdüğü, en doğal demokratik hakları kısıtlayan zorbalık yasaları yürürlükte olduğu sürece **"Halka soralım"** demek tabii ki kolaydır.

KENDİNİZE güveniyorsanız, halkın sizi desteklediğine gerçekten inanıyorsanız, kaldırın bu engelleri, referandumu öyle yapın. Görelim sizi var mı bu cesaretiniz?

BİZ hodri meydan diyoruz, siz ne diyorsunuz?

İÜSTAV

12 Eylül'ün 5. yılı Batı Avrupa çapında düzenlenen eylemlerle protesto edildi

İnsan hakları, barış ve demokrasi için eylem birliği

Türkiye Postası'nın daha önceki sayılarında da duyurduğumuz gibi 12 Eylül'ün 5. yılında Federal Almanya'daki Türkiyeli demokratik yığın örgütleri 9-14 Eylül tarihleri arasında süren bir Eylem Haftası düzenlediler. Ancak bu yılki eylemler geçmiş yıllardan farklı bir şekilde düzenlendi. Birlik Yolu, DIBAF, FIDEF, Gerçek ADK, KKDK ve KOMKAR'ın işbirliği ile düzenlenen eylem haftası bütün Federal Almanya çapında ilk kez yerel eylemlerle gerçekleştirildi. Eylem biçimleri ve planlamalar merkezi düzeyde iki ay önceden hazırlandı. Politik partilerle, sendikalarla, gençlik, kadın örgütleriyle, demokrat, ilerici Almanlarla ilişkiler kuruldu. Yerel örgütler ve Alman kamuoyu ilk kez 12 Eylül'ün 5. yılında 2 ay önceden bilgilendirildi.

5 Eylül'de yapılan merkezi ve 15 yerel basın toplantılarıyla haftanın amacı ve planlanması kamuoyuna duyuruldu. Örnek ve titiz bir çalışmayla 6 demokratik örgüt tarafından düzenlenen hafta 15 yerdeki dayanışma gecesi ve 6 yerde yapılan gündüz yürüyüşleri ile sona erdi.

Yüzlerce Türkiyeli işçi ailesi Eylem Haftası boyunca ziyaret edilerek geniş bilgilendirmeler yapıldı. Yerel düzeyde partiler, sendikalar, gençlik ve kadın örgütleri, kiliseler, tek tek tanınmış kişiler ziyaret edildi. Türkiye'de demokrasiye dönüş yönünde bir gelişme olmadığı, temel hak ve özgürlüklerin ayaklar altına alındığı anlatıldı. Ilk kez 12 Eylül'ün 5. yılında Alman demokratik kamuoyu, kişi ve kuruluşlar Türkiye üzerine bu denli geniş olarak bilgilendirilmiş oluyordu. Bu başarılı çalışma hafta boyunca eylemlere gösterilen dayanışmayla, yüzlerce destek imzasıyla somutlaştı.

Yerel basın organları, radyolar, Eylem Haftasının yüzbinlerce insana duyurulmasında olumlu bir işlev üstlendiler.

F. Almanya'nın 50'ye yakın şehir ve kasabasından Türkiye'de insan haklarına saygı gösterilmesini isteyen talepler yükseldi.

Ayrıca 7 ve 14 Eylül günlerinde Köln'de Türkiyeli örgütlerin 12 Eylül'ü protesto amacıyla düzenledikleri ve her birine binlerce kişinin katıldığı iki yürüyüş yapıldı.

Foto: Nuri Mustuoğlu

Uyarı nöbetleri

Hafta boyunca çeşitli yerlerde yapılan bir eylem biçimi de uyarı nöbetleriydi. 25 yerde yapılan uyarı nöbetlerinden biri de Heilbronn'da yapıldı. 10 Eylül'de şehrin en işlek olduğu bir anda başlayan eyleme 6 örgütün ortak sloganlarını boyunlarında taşıyan kefenlere sarılmış zincirli Türkiyeli demokratlara Yeşillerin Heilbronn bölgesinde **"Greenpeace"** adıyla tanınan müzik grubu da anti-faşist şarkılarıyla katıldılar. Hitler Almanyası'nın direniş türkülerini söyleyen gruba gösteriyi izleyenler Almanlar da katılınca, eylem bölgesi zaman zaman bir gösteri, miting yerine dönüştü.

Hollanda'da 10 örgütün yürüyüşü

Hollanda'da 12 Eylülün 5. yılı nedeniyle Türkiye ve T.Kürdistanı Siyasi Mülteciler Derneği'nde bir toplantı yapıldı. Toplantıda Türkiye'ye gitmiş ve gelişmeleri yerinde izlemiş olan Avukat Jan Hofdijk bir konuşma yaptı ve izlenimlerin aktardı. Türkiye'de gelişmeleri yerinde izleyen başka Hollandalıların konuşmalarının yanısıra sanatçıla-

14 Eylül günü de Amsterdam'da KOÇ-KAK, Rızgari-KKC, Avrupa'da Gev-Genç, Devrimci-Işçi, Devrimci Halkın Birliği, SOL BIRLIK Hollanda Komitesi, Partizan-TKP-ML, Halkın Kurtuluşu-TDKP, TKP-B-Işçi Gerçeği, Halkın Yolu'nun destekledikleri bir yürüyüş yapıldı. Yürüyüşe ayrıca Hollanda'dan değişik politik örgüt-

Ne kurum, ne de uygulama olarak Türkiye'de demokrasi yoktur

12 Eylül 1985 günü Bonn'da yapılan **"Türkiye'de insan hakları ve demokrasi"** konulu basın toplantısında **Prof. Server Tanilli**, **"Türkiye'deki rejim ve aydın düşmanlığı"** konulu konuşmasında özetle şöyle devam etti:

"1980 askeri darbesinden sonra yapılan ve adına "1982 Anayasası" **denen metin ise, hem çağdaş Türkiye'de özgürlük ve demokrasi mücadelesinin kazandığı mevzileri yok sayan, hem de çağdaş Batılı Anayasa ve özgürlük anlayışına sırtını çevirmiş bir metindir. Bu metinde, yürütmeye, yaşama ve yargı aleyhine tanıdığı ve bizim tarihsel gelişmemize ters düşen yetkiler bir yana, özgürlüklerin yalnız adı vardır; özgürlükler çağdaş anlayışın taşıdığı içeriklerden soyutlanmışlardır ve güvenceleri de yok edilmiştir. Düşünce özgürlüğünün ise, gerçek anlamıyla düşünce özgürlüğü ile uzaktan yakından bir ilgisi yoktur. Bir başka konferansta da belirttiğim gibi, bu metin üzerine "Anayasa" yazsa da, gerçek anlamıyla bir Anayasa değil, olsa olsa bir zabıta talimatnamesi, bir kışla talimnamesidir. Bir devlet ve** anlattıktan sonra **"Aziz Nesin'in savunmasına mahkeme yayın yasağı koymuştur. Zaten o koymasaydı Sıkıyönetim koyacaktı. Bu sanırım sizlere birşeyler anlatır"** diyerek devam etti. **"Özetliyeyim: Türkiye'de rejimin bütün iddialarına karşın, ne kurum olarak, ne uygulama olarak demokrasi yoktur; insan hakları ise bugün de ayaklar altındadır. Türkiye'de aydınlar, demokrasi ve insan hakları adına, bugün çetin bir mücadele veriyorlar ülkelerinde. Batılı aydınlar, bu mücadelede Türkiyeli aydınların yanında olmak zorundadırlar; çünkü onlar unutmamalıdırlar ki, Türkiye'de çiğnenen değerler, aynı zamanda kendi değerleridir de. Çağımız, enternasyonalizmler çağıdır; bu enternasyonalizmler içinde, en önemlilerinden bir de,** aydın enternasyonalizmi**dir. Demokrasi ve insan hakları sözkonusu olunca, nerede olurlarsa olsunlar, bütün dünyanın aydınları çağlarından sorumlu olmanın dayanışması içindedirler; içinde olmalıdırlar.**

Sizleri, görevlerinin bilincinde aydınlar olarak, Türkiyeli aydınlarla dayanışmaya çağırıyorum."

münde Türkiye'de hapisteki siyasal tutuklular babamın eserlerini tercüme edip okumuşlar. Bu bizim için babamın anısına yapılan en önemli törenlerden biri oldu. Türkiyeliler'e dayanışmayı sürdüreceğiz." dedi.

Yazar ve gazeteci Jurgen Roth konuşmasında **"Birkaç gün önce Federal Almanya Dışişleri Bakanlığı Federal Almanya'da, Almanca yayınladığım bir kitaptan dolayı Türkiye'de hakkımda dava açıldığını ve Istanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde tutuklanmam istendiğini bildirdi. Türkiye'de demokratikleşme denen şeyin ne olduğunu bu örnek gösteriyor..."**

"... Türkiye'nin Doğu bölgelerinde, Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgede olayı bilenlere dikkati çekiyorum. Buralarda kendilerine 'kurtuluş hareketi' diyen, Türk hükümeti tarafından ise 'teröristler' olarak adlandırılan Kürtler ile Türk askeri birlikleri arasında ve polis güçleri arasında çatışmalar çıkıyor. Şimdiye kadar kendilerine 'kurtuluş hareketi' diyenler tarafından 100'ün üzerinde asker ve sivil öldürüldü. Bu örgütler terörist mi? yoksa kurtuluş hareketi mi?

Açık oturumlarda faşizm sergilendi

Hafta boyunca 20 şehirde açık oturumlar düzenlendi. Essen'de 10 Eylül'de Volkshochschule'de yapılan oturuma Köln GEW Sendikası Başkanı R.Hocker, Barış Derneği kurucularından Onur Kurulu üyesi yayıncı Gündoğan Görsev'in katıldığı açık oturum IG-Metall Essen Şube Başkanı, SPD Belediye Meclisi üyesi K.H.Völker'in Türkiye'deki sendikal hareketi, sendikal baskıları vurgulayan konuşmasıyla açıldı. Daha sonra Barış Derneği kurucularından Onur Kurulu üyesi yayıncı Gündoğan Görsev bir konuşma yaptı. Görsev konuşmasında, 3 yıllık tutukluluk döneminde kendisine yapılan insanlık dışı uygulamaları ve işkenceleri açılmış olan sergideki kompozisyonlara dayanarak anlattı. Köln GEW Sendikası Başkanı R.Hocker de Türkiye'deki uygulamaların bir görgü tanığı olarak izlenimlerini aktardı. SPD eski milletvekillerinden K. Thüssing ise konuşmasında Federal Almanya-Türkiye ilişkilerine değindi. Haşmet Atasoy ise 12 Eylül sonrası ekonomik gelişmeler hakkında bilgi verdi. Essen IG-Metall, HBV, GEW, Volkshochschule, Türk-Alman Dostluk Derneği, Türkiyeli Demokratlarla Dayanışma Girişimi ve ETID'in ortaklaşa düzenledikleri toplantı ve sergi katılan Türkiyeli ve Almanlar tarafından ilgi ile izlendi.

Meşaleli yürüyüşler

Çeşitli bölgelerde akşam 18'den sonra başlayan meşaleli yürüyüşler yapıldı. 25 yerde yapılan meşaleli yürüyüşlerden birisi de 12 Eylül günü Hamburg'da yapıldı. 3000 civarında Türkiyeli ve Almanın katıldığı yürüyüş coşkulu bir havada geçti.

Birçok şehirde bilgilendirme masaları açıldı

Eylem Haftası boyunca yerel örgütler bulundukları şehirlerin işlek merkezlerinde bilgi vermek ve diğer eylemleri de duyurmak amacıyla bilgilendirme masaları açtılar. 45 büyüklü küçüklü şehirde bilgilendirme masaları açıldı.

de izleyen başka Hollandalıların konuşmalarının yanısıra sanatçıların uluslararası alanda etkin bir örgütü olan AIDA-Hollanda'dan da bir temsilci konuşma yaptı. Konuşmasında Orhan Taylan'la ilgili gelişmelere geniş yer veren temsilci, ünlü barış savaşçısı ressama gönderdikleri malzemelerin kendisine verilmediğini, ayrıca Orhan Taylan'ın resimlerini yurtdışına çıkarmak istediğini, ancak buna izin verilmediğini belirtti.

Avusturya'da protesto eylemleri

Avusturya'da 12 Eylül'ün 5. yılı çeşitli gösterilerle protesto edildi. Viyana'da Devrimci Işçi, Avrupa'da Dev-Genç, DIBAF, Gerçek'le Dayanışma, Ilerici Işçiler taraftarlarınca ortaklaşa yürütülen eylemler boyunca, 7 ve 9 Eylül günleri şehrin merkezi yerlerinde bilgilendirme masaları açıldı. Darağaçları kurularak Türkiye'deki idamlar protesto edildi. 12 Eylül'de Viyana'nın kalabalık bir caddesinde yapılan meşaleli yürüyüş büyük ilgi uyandırdı. Bütün örgütlerin ortak pankartlar ve ortak sloganlarla karışık olarak yürüdükleri yürüyüşe yaklaşık 300 kişi katıldı. Şilili, Iranlı, Avusturyalı antifaşistlerin de katıldığı gösteri Avustüryalılar ve Türkiyeliler adına yapılan birer konuşma ile sona erdi.

Batı Berlin'de Eylem Haftası

Batı Berlin'de Türk Merkezi, Kültür Merkezi, Birlik Yolu, Kürdistan Işçi Derneği, DIBAF, DDKD'nin oluşturdukları **"Demokratik Birlik Komitesi"** 12 Eylül'ün 5. yılında 10-14 Eylül tarihleri arasında bir Eylem Haftası düzenlediler. Batı Berlin'de çok geniş politik parti ve kuruluşlarca desteklenen hafta boyunca bilgilendirme masası açıldı ve imza toplandı. 11 Eylül günü yapılan basın toplantısında GEW Batı Berlin Barış Koordinasyonu sözcüsü Dr. M. Venedey basına bilgi verdiler. 12 Eylül'de ise, Arbeitskreis Atomwaffenfreies Europa örgütü Türkiye Konsolosluğu önünde bir bilgilendirme masası açarak Barış Derneği'ne özgürlük istemini dile getiren bildiriler dağıttı. Demokratik Birlik Komitesi de konsolosluğa bir protesto mektubu verdi. Meşaleli bir gösteri ve kültür gecesi ile devam eden haftaya Almanların ve Türkiyelilerin ilgisi çok fazlaydı.

yürüyüş yapıldı. Yürüyüşe ayrıca Hollanda'dan değişik politik örgütler de katıldılar. 600'ün üstünde Türkiyelinin katıldığı yürüyüş ilgi ile izlendi.

olsa bir zabıta talimatnamesi, **bir** kışla talimnamesi**dir. Bir devlet ve toplum için de yüzkızartıcı bir belgedir."**

Sayın Tanilli Aydınlar davasını

Paris'te 19 örgütün protesto yürüyüşü

Paris'te 12 Eylül'ün 5. yılı 7 Eylül günü üç ayrı gösteri yürüyüşü ile protesto edildi. 14 Türkiyeli örgütün (Ala Rızgari Fr. Kom., ATT, Birlik Yolu, Denge Komal, FTIB, Işçi Gerçeği, KIP Geçici Bir.Kom., KOÇ-KAK, KOMKAR, Kurtuluş Trf., Kurtuluş Yolu Fr. Trf., Partizan Yolu, Sosyalist Işçi, Tekoşin Trf.) ortak çağrısı ile Gare de l'est'ta toplanan ana yürüyüş Fransız halkı tarafından özgürlük simgesi durumuna gelen Bastille Alanı'na dek sürdü.

SOL BIRLIK Fransa Koordinasyon Komitesi de bir bildiri yayınlayarak bu yürüyüşü desteklediğini belirterek, taraftarlarını katılmaya çağırdı. Yürüyüş sırasında Sol Birliği destekleyen örgütler aynı pankart altında yürüdüler.

Coşku ile geçen yürüyüş bulvarlar boyunca birikmiş insanlar tarafından ilgiyle izlendi.

Aynı gün PKK, Cephe, Kıvılcım taraftarı örgütler de ayrı bir yürüyüş yaptılar. Bu iki yürüyüşün dışındaki güçler de üçüncü bir yürüyüş düzenlediler.

Birbiri ardınca yapılan yürüyüşlerde 12 Eylül rejimi kınanarak protesto edildi.

Strasbourg'da Türkiyeli ve Şilili yurtseverlerin ortak nöbeti

Strasbourg'da 12 Eylül'ün 5. yılı ve Şili'de faşizmin 12. yılı Şilili ve Türkiyeliler tarafından AET Parlamentosu önünde protesto edildi. Iki saat süren nöbet boyunca idam ve işkencelerin sürdüğü somut örneklerle sergilendi, politik partiler üzerindeki kısıtlamalar, baskılar, Kürt halkına uygulanan terör dile getirildi. Eylemi düzenleyen Birlik Yolu, Devrimci-Işçi, KOMKAR ve FTIB'in oluşturduğu bir delegasyon dönem Avrupa Bakanlar Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edildi. Yapılan görüşmede AET'nin de Türkiye'de insan haklarının çiğnendiğini bildiğini bu nedenle imzalanan mali protokolu (70 milyonluk Avrupa parası) yaşama geçirilmediğini anlatarak, 4. Mali Yardım Protokolünün de normal olarak imzalanması gerektiğini, ancak insan hakları ve demokrasi konusunda garanti alınmadıkça imzalanmayacağını delegasyona bildirdi.

Nöbet sırasında Fransız, Italyan, Ingiliz, Hollanda ve Yunanlı çeşitli görüşten parlamenterler nöbeti desteklediklerini belirterek dayanışmalarını dile getirdiler. Ayrıca bu toplantıda Türkiye'deki durumun gündeme gelmesi için çaba harcayacaklarını bildirdiler. Ayrıca parlamentoda bulunan Güney Afrika'nın siyah halkının temsilcileri de **"Kalbimiz sadece Güney Afrika ile değil, Türkiye ve Şili halkıyla beraber çarpıyor"** diyerek duygularını dile getirmesi üzerine Türkiyeli ve Şilililer de Güney Afrika ile dayanışmalarını vurguladılar.

aydınlar olarak, Türkiyeli aydınlarla dayanışmaya çağırıyorum."

Daha sonra söz alan Rene Böll konuşmasında, **"Babamın ölü-**

Danimarka'da Sol Birliğin gecesi

Danimarka'da Kopenhag'da 12 Eylül'ün 5. yılı nedeniyle üç gün süreyle şehrin işlek yerlerinde bilgilendirme masalara açıldı. Türkiye'deki baskılar, işkenceler hakkında bilgi verildi, imzalar toplandı. 12 Eylül'ü gözler önüne seren bir sergi düzenlendi. 13 Eylül günü düzenlenen meşaleli yürüyüş Türkiye-Enformasyon bürosunun önünde sona erdi. Türkçe ve Danimarkaca bildiriler dağıtıldı. 14 Eylül günü Sol Birliğin düzenlediği gecede Sol Birlik adına Maden-Iş Genel Başkan Vekili ve DISK Yönetim Kurulu üyesi Murat Tokmak ve Sol Sosyalist Partisi adına C. Albrechtsen birer konuşma yaptılar. Nizamettin Arıç, Melike Demirağ, Civan ve Madımak folklor grubunun da bulunduğu gecede 1000'in üzerinde Türkiyelinin katılımıyla coşkulu bir havada geçti. Ayrıca Danimarka'nın ikinci büyük şehri Arhus'ta da da 14 Eylül gecesi Türkiyeliler tarafından düzenlendi.

İsviçre'de 7 örgütün düzenlediği miting ve yürüyüş

Isviçre'de, Sol Birlik, Kurtuluş, Dev-Yol, Dev-Sol, Geçici Birlik, Denge Komal ve Türkiye Devriminin Yolu'nun ortaklaşa düzenledikleri yürüyüş ve mitinge 1000 i aşkın Türkiyeli katıldı. 12 Eylül'ün 5. yılında biraraya gelen değişik politik görüşlerden örgütler beş yıldan bu yana süren baskıları, insanlık dışı uygulamaları protesto ettiler.

İngiltere'de Türkiye Büyükelçiliği önünde protesto gösterisi

Ingiltere'de de çok çeşitli politik hareketlerin yeraldığı Türkiye Dayanışma Kampanyası adlı kuruluş, 12 Eylül'ün 5. yılı nedeniyle Londra'da Türkiye Büyükelçiliği önünde bir protesto gösterisi yaptı. Gösteriye katılan değişik görüşten Türkiyeliler Türkiye'deki baskıları, işkenceleri bir kez daha kınadılar.

vil öldürüldü. Bu örgütler terörist mi? yoksa kurtuluş hareketi mi? karar vermeden önce Türk hükümetinin geçmişte olsun, bugün olsun, Doğuda Kürtlerin yaşadığı bölgelerde kültürel ve demokratik hakları tanımadığını ve bu yüzden bu duruma karşı duyulan tepkinin sonucu olarak bu tür eylemlerin yapıldığını dikkate almak gerekir.

Türk Silahlı Kuvvetleri yalnızca teröristlerle mücadele etmeyip bölgedeki halkı sindirmek için önlemler alıyor. Köylülerin kışlık erzaklarına el koyuyor veya bu erzaklar imha ediliyor. Nusaybin, Bingöl ve Tunceli'de bu oluyor. Şimdiye kadar 1000'den fazla aile zorla batıya göç ettirildi.

Basın toplantısına katılan **GEW sendikası temsilcisi Reinhard Hocker** ise konuşmasında, **"Istanbul Sıkıyönetim Mahkemesinde bir duruşmayı izleyen GEW sendikası delegasyonu olarak duruşmada kendi kendine gülen ve duruşmayı izlemeyen bir genç tutuklu gördük. Bu genç işkence ve hapis sonunda akli dengesini kaybetmiş 23 yaşında 40 kilo ağırlıkta, uyumuyor, kimseyle konuşmuyor, durmadan hücrede dolaşıyor. Ismi Ahmet Uzar. Tıbbi yardım görmüyor ve açıkça görülen hastalığına rağmen hâlâ mahkemesi sürüyor.**

Davalar, tamamen bağımlı, yukardan emirle çalışan, politik mahkemeler tarafından görülüyor. DISK, Barış Derneği, Aydınlar Davası, TÖB-DER gibi davaların amacı sol muhalefeti yok etmektedir. Sol muhalefet derken DISK, TÖB-DER gibi örgütlerin vaktiyle teröre karşı aktif mücadele etmiş olduklarını da belirteyim. Bu Sol Muhalefetin yok edilmesi ve işçi hereketinin herhangi bir rol oynamıyacağı bir düzenin kurulması Türkiye'deki rejimin asıl amacıdır.

DGB Eski Başkanı Heinz O. Vetter yolladığı yazılı açıklamada **"Türkiye demokrasiye geçmemiştir. Askeri mahkemelerde davalar ve idam istemleri sürmektedir. Biz sosyal demokratlar, özgürlük ve demokrasi konusunda Ankara'dan bir sinyal görmek istiyoruz.**

Bunun için de askeri mahkemelerde devam eden davalar durdurulmalı, genel af çıkarılmalıdır. Askeri mahkemelerden verilen idam kararlarının uygulanmasına izin verilmemelidir. Sendikal haklar ILO'nun ilkelerine uygun [illegible]kilde sağlanmalıdır. Bu şartlar olu[illegible]dan Ankara'nın ortak pazarla ilişkilerinin düzelebilmesi mümkün değildir." dedi.

AET anlaşmasının işçilere sağladığı tek hak da satışa çıktı

Hükümet yalanlayayım derken doğruladı

Federal Almanya'da yayınlanan haftalık Spiegel dergisi Özal hükümetinin 1986 yılında uygulamaya koyulması gereken serbest dolaşım hakkından vazgeçmek için Kohl hükümetinden para almak istediğini, ancak bu paranın miktarı hakkında henüz bir anlaşma sağlanamadığını yazdı.

Türk gazetelerinin de haber verdikleri gibi Turgut Özal Federal Almanya'nın vadesi gelen alacaklarının faiz ve taksitlerinden vazgeçmesini önermiş. Bu paraların 1990 yılına kadar 234 milyon mark tuttuğu bildiriliyor. Alman hükümeti de bu miktarı fazla bulmuş.

Spiegel'de çıkan habare daha sonra Türk Dışişleri Bakanlığı "Serbest dolaşım hakkından toptan vazgeçmedik, olsa olsa ertelenmesi düşünülebilir" diye cevap verdi. Ne var ki, bu açıklama Spiegel'de çıkan haberi yalanlamıyor,

doğruluyor. Çünkü süresi belli olmayan bir erteleme ile toptan vazgeçmek arasında pratikte bir fark yoktur. Kaldı ki, yalnızca 5-6 yıllık bir erteleme söz konusu dahi olsa, bir kere serbest dolaşım hakkını "erteleme" yolu açıldı mı, sürenin her bitişinde karşı taraf yeniden ertelenmesini isteyebilecektir. Şu anda serbest dolaşım hakkı uluslararası antlaşmalarla sağlanmış bir hak iken bu hakkı savunmayan hükümet, yarın bu tür erteleme dayatmaları karşısında hiç direnmez.

Olayın ilgi çekici diğer bir yanı da sorunu Ankara'ya kadar giderek engellemeye çalışan Başbakan Kohl'un, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun diğer üyeleriyle birlik olup İspanya ve Portekiz'in AET'ye alınmasında gösterdiği çabadır. Bilindiği gibi, İspanya ve Portekiz'in AET asli üyeliği, bu ülkelerin topluluğa girmek ile girmemek arasındaki kararsızlığı ve diğer tavrına rağmen, topluluğun başını çekenlerce serbest dolaşım da gündem dışı bırakılarak dayatılmıştı.

Özal ve Kohl'ün, Türkiyelilerin serbest dolaşımı konusunda kapalı kapılar ardında verdikleri karar özünde her iki tarafın da işine yarıyor. Kohl'ün işine yarıyor çünkü, Türkiyelilere serbest dolaşım hakkının tanınmasının, 1987 yılı başında yapılacak federal seçimlerde kendisine oy kaybettireceğini ve buna engel olması gerektiğini biliyor. Özal'ın niyeti ise zaten baştan beri serbest dolaşım değil, bunu koz olarak kullanıp, Türkiye'nin FAC'ye olan borçlarının ertelenmesi ve yeni yüklü kredilerin alınmasıdır. Yeni işin özünde "Alan razı, satan razı" olgusu yatmaktadır.

Sahnelenen bu oyunda tarafların birbirlerine diklenmesi ise, bu sorunun prestij kaybetmeden nasıl kotarılacağıdır.

Böylece Özal hükümeti para karşılığında herşeyi satmaya hazır olduğunu bir kere daha göstermiş ve Ortak Pazar antlaşmasının işçilere sağladığı tek avantajı da satışa çıkarmış oluyor.

Ümit KÖSEOĞLU

IG Metall yasa değişikliği ile ilgili toplantı yaptı

IGM Gelsenkirchen Şubesi Yabancılar komisyonunun düzenlediği, FAC hükümetinin "Yasa değişiklikleri" konulu toplantı 7.9.85 günü sendika binası salonlarında yapıldı.

IGM Genel Merkezi Yabancılar Sekreteri Ümit Köseoğlu'nun konuşmacı olarak katıldığı toplantıda, hükümetin İşyeri Teşkilat Yasasının seçim yönetmenliğinde yapmak istediği değişiklik hedefinin küçük bölücü gruplanın işçi temsilciliğine girmesinin sağlanması ile birlik sendikalarını bölmek, onların temsilciliklerı içersindeki etkinliğini azaltmak ve patronları doğrudan işçi temsilciliğinin içine sokmak olduğunu söyledi.

Değişikliğin yabancı işçileri de birinci derecede etkileyeceğini belirten konuşmacı şöyle dedi: "Bilindiği gibi işçi temsilciliğinin işe almalarda, işten çıkarmalarda, ücretlendirmelerde ve işyeri değiştirmelerde söz ve karara katkı hakkı vardır. Patron yanlısı değişik gruپçuklardan oluşacak bir işçi temsilciliğinin bu durum karşısında yabancılara nasıl davranacağı gün gibi ortadadır. Yasa değişikliği yabancı düşmanlığını körüklemenin bir başka yöntemidir".

Sendikacılar DGB'nin eylem haftasına çağırıyor

Eyleme katılmak aktif görev almak

Alman Sendikalar Birliği-DGB ve onun çatısı altında birleşmiş sendikaların Eylem Haftası 14-20 Ekim 1985 günlerinde Federal Almanya'nın dört bir yanında yürütülecek.

Baden Württemberg eyaleti kapsamındaki işliklerde çalışan emekçilerin kitlesel olarak yürüyüşe geçeği kent Stuttgart olacak. 19 Ekim günü Stuttgart, yüzbinden daha çok insan selini bağrına basmaya hazırlanıyor!

Bu yürüyüş ve mitingten önceki zaman içinde, sendika temsilcileri ve tüm bilinçli işçiler, geniş yığınların DGB'nin istemlerini benimseyerek, Alman emekçi kardeşleriyle birlikte aynı safta yürümeleri; kitlesel işsizliğe, sosyal hakların budanmasına ve demokratik hak ve hizmetlerin kısıtlanmasına karşı hep bir ağızdan haykırmaları için gereken bilgilendirme ve uyarma görevlerini yerine getiriyorlar.

Sistemin emekçilere oynadığı oyunun farkına varabilmek için, iktisat bilgini olmaya gerek yok. Bu ülkede kitlesel işsizlik yıllardan beri azalmıyor artıyor. Bu ülkede patronların kârları akılalmaz boyutlara ulaşıyor.

Resmi kayıtlara göre 2,2 milyon işsizler ordusu var. İş bulma kurumlarına gitmekten bıkmış ya da yeni bir işyeri bulma umutlarını yitirmiş olup resmi kayıtlarda anılmayanların sayısı 1,2 milyondur. Hepsi 3,4 milyon! Batı Avrupa'nın tüm kapitalist ülkelerindeki işsizlik 20 milyonun çok üstündedir.

Bir yandan tekellerin, şirketlerin kârlarının astronomik biçimde arttığına, öte yandan milyonlar ca emekçinin işsizliğin, fakirliğin pençesine itildiğine tanık oluyoruz. Bu durum, çağımızın utanç belgesidir.

Egemen sınıf emekçileri işsiz bırakıyor ve şimdilik bir işte çalışıyor olanları da hem korkutuyor hem de sosyal kazanımlarını dilim dilim geri alıyor, sendikal hakları budamak için de bıçkısını biliyor. Bu ortamda DGB'nin emekçileri caddelere ve meydanlara çekmesinden daha doğal ne olabilir? Bu ortamda hepimizin Alman sınıf kardeşlerimizle omuz omuza alanları doldurmamızdan doğal ne olabilir?

Emekçilerin alın terinden oluşan kârlar nereye akıyor? Patronlar bu kârların bir bölümüyle yatırım yapsalar bile, otomasyon için yapıyorlar ve işsizliği daha da çoğaltıyorlar. Kârların büyük bir bölümü de irili-ufaklı güney, orta ve kuzey Amerika ülkelerine, yüksek faiz nedeniyle kaydırılıyor. Yüksek faiz için dış ülkelere: 1983 yılında 16 milyar ve 1984 yılında 30 milyar mark çıkartılmıştır.

Kârlar artıyor, askersel harcamalar artıyor! Gerçek ücretler düşüyor, sosyal haklar hallaç pamuğu gibi atılıyor. İşsizlerin yüzde 40'ı artık işsizlik parası alamıyor. 25 yaşın altındaki işsizlerin sayısı sadece bu ülkede 600 bindir.

İşçi sınıfının en onurlu mücadele ve beraberlik günü olan 1 Mayıs 1985 günü hükümet bir yasayı yürürlüğe soktu. Bu yasa

İsmail KAHRAMAN
DGB Bölge Sekreteri

ile patronlar, işe alacakları yeni işçileri 18 ay boyunca geçici olarak çalıştırabilecekler ve beğenmediklerine "sizi beğenmedik, gelmeyin yarın!" diyecebilecekler. Başka firmalardan (işgücü kiralayan firmalar) ödünç olarak alınan işçiler 3 ay yerine 6 ay çalıştırılabiliniyor artık.

Bu politika zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapma politikasıdır. Bu politikanın katmerlisi anayurdumuz Türkiye'de de uygulanmaktadır.

Eğer emekçiler haksızlıkları sineye çekmeyi alışkanlık haline getirirlerse, yapılan kısıtlamaların ardı arkası gelmez. Bugün kendilerini güvenceli bir işyerinde sananlar, yarın işsizliğin mengenesine sıkışabilirler.

Sosyal haklarımızın daha da budanmasının önüne geçmek, sendikal kazanımlarımızın yokedilmesini durdurmak istiyorsak; sadece eylem haftası içinde değil, hayatın her anında uyanık olmak ve çıkarlarımız için ortak davranmak zorundayız. Bu, bilinçli işçiliğin ölçeğidir. 19 Ekim günü Stuttgart meydanlarını doldurcak işçilere, gençlere selâm olsun!

Yılmaz Güney Paris'te anıldı

Geçen yıl aramızdan ayrılan devrimci sanatçı Yılmaz Güney ölümünün birinci yıldönümü dolayısıyla 7 Eylül'de Paris'in Mutualite salonlarında düzenlenen büyük bir toplantı ile anıldı.

Paris'teki Kürt Enstitüsü tarafından düzenlenen gece tüm Türkiyeli örgütler ve demokratlarca desteklendi. Geceye 3500'ü aşkın Türkiyeli ve Fransız katıldı.

Programda konuşmacı olarak yer alan Fatoş Güney, Prof. Irene Melikoff, Prof. Server Tanilli, Kürt Enstitüsü Başkanı Kendal Nazan, Yılmaz Güney'in sanatçı-devrimci kişiliğinin çeşitli yönlerini vurgulayan konuşmalar yaptılar.

Sanatçı olarak katılan Sümeyra Çakır, Gülistan, Nazire Rizazi, Şivan, Nihat Behram, Ayşe Emel, Hüseyin Erdem türküleri, şiirleri, tiyatro oyunları ile geceye coşku kattılar.

Konuşmalar boyunca Yılmaz Güney'in yaşamından ve ülkemizden çeşitli slaytlar ve dökümanter filmler gösterildi.

Programda bulunmayan bir konuşmacının sosyalist ülkelere dil uzatan konuşması ve salondaki çok küçük bir azınlığın da aynı yönde sloganlar atması hem sanatçılar hem de geceye katılan yoğun kalabalık tarafından tepki ile karşılandı. Kısa süren olumsuz havaya rağmen gecenin güzelliğini bozmayı başaramadılar.

Suçu döviz göndermek

FAC Leipheim'dan Ali Özcan adlı gurbetçi, gurbet ellerde dişinsı'na başvuruyor ve orada kendisine parasının Almanya'ya gön-

Neustadt'ta Neonazi NPD'nin federal kongresi protesto edildi

Mete Atsu B.Kreuznach'da seminer verdi

Bad Kreuznach'ta DGB ile FIDEF üyesi Halkevi'nin Türkiyeli işçiler için düzenledikleri seri seminerlerden biri daha 7 Eylül cumartesi günü Halkevi'nde yapıldı. Gençlerin okul sonrası ve iş sahasındaki sorunları ve eldeki olanakları adlı semineri DGB genel merkezi yabancılar sorumlusu Sendikacı Mete Atsu yönetti.

FAC Leipheim'dan Ali Özcan adlı gurbetçi, gurbet ellerde dişinden tırnağından artırdığı 19 bin markını 13.7.1982 tarihinde Merkez Bankası'na yatırır. 19 Aralık 1984 günü parasını çekerken kendisine yalnızca bir senelik faiz ödenir.

Bundan sonra Ali Özcan kendisine ödenmeyen 1 yıl 5 aylık faizi alabilmek için Merkez Bankası Münih ve Frankfurt temsilciliklerine toplam 5 mektup yazar. Buralardan yeterli cevap alamayınca 3 kez de Ankara'ya Merkez Bankası Dövizler Müdürlüğü'ne telefon eder. Burada görevli Recep Açkurt isimli memur işlerinin çok olduğunu söyleyerek hesap ve pasaport numalarını isteyerek paranın kendisine gönderileceğini bildirir. Ancak para gene gönderilmiyor.

Ali Özcan Türkiye'ye izine gittiğinde de iki kez Merkez Bankası'na başvuruyor ve orada kendisine parasının Almanya'ya gönderildiği bildiriliyor. Fakat Almanya'ya döndüğünde paranın gönderilmemiş olduğunu görüyor.

Türkiye'de halk arasında **"Devlete elini veren kolunu kurtaramaz"** denir.

Yurt dışındaki işçiler son 20 yılda Türkiye'ye 20 milyar 752 milyon dolar döviz göndermişlerdir. Gönderdikleri dövizler alınırken kucak açılan işçiler haklarını aradıklarında kulak asılmıyor, oyalanıyor. Kendilerini en küçük sorununa çare aranmadığı gibi hakları dahi verilmiyor. Bu işçilerden yalnızca biri olan Ali Özcan'ın suçu parasını bir Alman bankasına yatırmayıp, Merkez Bankası'na yatırması, alnının teriyle kazandığı dövizini Türkiye'ye yollaması mı?

bancı düşmanlığını körüklemenin bir başka yöntemidir".

Köseoğlu konuşmasına devamla **"Çalışmayı teşvik yasasının değiştirilmek istenmesi ise doğrudan doğruya sendikaların grev hakkının yasaklanması ve patronların istedikleri anda lokavt uygulamasının yasalarla serbest bırakılması demektir"** dedi.

IGM Şube Sekreteri Hubert Ulatowski gazetemize yaptığı açıklamada şunları söyledi: **"Yasa değişikliğinin altında, sarı sendikacıları canlandırma, işyerlerinde güçlendirme, DGB sendikalarının karşısına alternatif olarak dikme ve sendikaları grev yapamaz kuruluşlar haline getirmenin yanında, işyerenlere 'Genel lokavt'ın yasal olarak verilmesi yatmaktadır."**

Toplantı DGB'nin Kuzey Ren Westfalya eyaleti için 19 Ekim 85 günü Dortmund'da yapacağı eyalet çapındaki mitinge yoğun katılımın sağlanması çağrısı ile sona erdi.

Foto: Franz-Peter Cramer.

Demokratik örgütlerin, sendikaların ve partilerin çağrısı üzerine yüzlerce anti-faşist Weinstadt'da düzenlenen protesto eylemlerine katıldı. Polisin provokasyonlarına ve neonazilerin saldırılarına rağmen gösteriler başarıyla sonuçlandı.

"Sokakları faşistlere terketmeyeceğiz"

Neonazi NPD geniş anti-faşist direniş sayesinde bu yılki federal kongresini Frankfurt ve Weinheim'da yapamayınca büyük gizlilik içerisinde Neustadt-Weinstrasse'de topladı. Haberin son anda alınmasına rağmen demokratik parti, sendikalar ve örgütlerin çağrısı üzerine yüzlerce anti-faşist Weinstadt'da 14 Eylül cumartesi günü düzenlenen protesto eylemlerine katıldı. Anti-faşist gösteriler kent sakinleri tarafından sempatiyle izlenirken polisin provokasyonları ve faşistlerin saldırısı üzerine yer yer olaylar çıktı. Yürüyüş ve mitinge katılan demokratların arasına sızan neo-faşistler olay çıkarttıktan sonra polis tarafından korunarak hizmet araçlarıyla kongre salonuna götürüldüler. Saldırıya uğrayanlardan 13 anti-faşistin tutuklanması ve polisin taraf tutan tavrı demokratik kamuoyu tarafından kınandı.

Düzenlenen mitingte birer konuşma yapan SPD Eyalet Başkanı Willi Rothley, Yeşiller'in Rheinland Pfalz Eyalet Parlamentosu üyesi Joschka Fischer, DGB Eyalet Yönetim Kurulu üyesi Heinz Andersch, Yabancılarla Eyli Alman Kadınlar Birliği (IAF) Başkanı Rosi Wolf-Almanesreh, Antifaşistler Birliği (VVN) Başkanlık Divanı üyesi Peter Gingold ve SPD'nin Eyalet Parlamentosu grubu başkanı Rudolf Scharping NPD ve tüm faşist kuruluşların yasaklanmasını istediler. Konuşmalarda NPD parti kongresinin Hitler rejiminin 50 yıl önce **"Nürnberg Irk Yasaları"** olarak bilinen faşist yasaları çıkarmasının yıldönümüne rastlamasının bir tesadüf olmadığı dile getirildi ve böyle bir partinin bugün yasal çalışabilmesinin suç olduğu dile getirildi. NPD kongresine paralel olarak geçtiğimiz günlerde Mannheim ve çevresi başta olmak üzere **"Türkler saldırıyor"** başlığı altında yabancı düşmanlığını körükleyen bildiriler özellikle Türkiyeli işçilerin yoğun yaşadığı yerlerde dağıtıldı.

Aynı gün Bielefeld kentinde bir enformasyon masası açan neo-faşist FAP kendilerin protesto eden antifaşistlere saldırdı. Faşistlerin çıkardığı olayda üç kişi yaralanırken 11 kişi gözaltına alındı. Polisin gözaltına aldığı kişilerin büyük bir bölümünün antifaşist olması üzerine demokratik kişi ve kuruluşlar polisi protesto ettiler. Her iki gösteriye aktif katılan antifaşistler **"sokakları faşistlere terketmeyeceğiz"**, **"Bir daha faşizm ve savaş yaşanmasın"** ve **"yabancı düşmanlığına son"** belgelerini dile getirdiler.

İran, Irak ve Türkiye'deki rejimler protesto edildi

Bir süre önce Paris'te Türkiyeli, İranlı ve Iraklı göçmenlerin demokratik yığın örgütleri biraraya gelerek Türkiye, İran ve Irak Kürdistanı'ndaki bu üç rejimin Kürt halkı üzerindeki baskılarını kınadılar. Türkçe, Kürtçe, Fransızca, Farsça olarak hazırlanan bildirilerle 1984'den bu yana gelişen olaylar hakkında bilgi verildi ve Kürt halkı üzerindeki baskılar, katliam protesto edildi. Ayrıca protesto eylemini destekleyen örgütler Türkçe, Kürtçe, Arapça ve Fransızca ortaklaşa bir afiş çıkardılar.

Türkiye ve Kürdistan'da idam cezalarını, işkenceleri ve katliamları durdurma komitesinde şu örgütler yer alıyor: ATT, Anadolu-Der, Birlik Yolu, Gerçek, İşçi Gerçeği, Dengê Komal, FTIB, Ala Rizgari, Fr. trf., KOMKAR, Proleter Dayanışma, Kurtuluş, KURD-KOM, Partizan Yôlu Fr. trf., KAWA Fr. trf., KOÇ-KAK, KIB-GBK Fr. trf., Kürdistan Yurtseverler Birliği (Irak), Iraklı Öğrenciler Birliği, Iraklı Yazar ve Gazeteciler Birliği, Fransa'da, TUDEH Taraftarları, İranlı Politik Göçmenleri Karşılama Komitesi İran'da Baskılara Karşı Komite, Halkın Fedaileri (Çoğunluk).

Destekleyen örgütler ise şöyle: FKP, CGT, PSU, Fransa Komünist Gençlik Hareketi, CGT/FTA.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Sosyal felaket: İŞSİZLİK

Ümit KÖSEOĞLU

Federal Almanya (FAC) 2,5 milyonu açık ve 1,5 milyonu gizli olmak üzere, 4 milyonluk işsizler ordusuyla savaş sonrası tarihinin en büyük işsizliğini yaşıyor. İşsizliğin azaltılması ve giderek tam istihdamın sağlanması vaadleriyle Ekim 1982'de iktidar olan Kohl hükümetinin 3 yıllık bilançosu bugüne kadar hiçbir hükümete nasip olmayan sefalet örnekleriyle doludur. Ekim 82'den bu yana:

İşsizler sayısında 700 bin artış olmuştur.

Sosyal yardımdan geçinmek zorunda bırakılan insanların sayısı 600 bin artarak 3 milyona yaklaşmıştır.

2,5 milyon İşsizin sadece yüzde 35'i İşsizlik parası alabilmektedir.

Geri kalan yüde 65 çoğunluk, yani 1,6 milyon işsiz, bir yıldan fazla süredir işsiz olduklarından, işsizlik yardımı veya sosyal yardımdan geçinmektedir.

Çalışanların gerçek ücretleri ve satınalma gücünde göreceli düşüş olmuştur.

Bir dizi emekçi hakları yasalarla budanmış, kısıtlanmıştır.

Buna karşın FAC işverenlerinin net kârlarında 82'den bu yana göreceli bir artış var. 35 saatlik çalışma haftası grevlerin yapıldığı yıl olan 84'deki net kâr artışı yüzde 17'den fazladır. Aynı tarihler arasında işsizler oranında yüzde 23 oranında artış olmuştur.

İşsizliğin önümüzdeki dönemde daha da artacağı gün gibi ortadadır. İşverenlerin yatırım politikası bunun en açık belgesidir. Zira yatırımların yüzde 49'u rasyonalleşmeye, 26'sı üretimin artırılmasına ve 25'i de yenileşme ve onarım için kullanılmaktadır.

İşsizliğe karşı önlem alınması konusunda birlik sendikalarından, bazı politik partilerden ve kuruluşlardan gelen eleştiri ve önerilere rağmen hükümetin başı Kohl, yeni işyerleri açılması ve istihdam konusunda hükümetçe tedbir alınmayacağını söyleyerek, sorunun çözümünü işverenlerin **"İnsafına"** bırakıyor. Hükümetin ortağı FDP Genel Sekreteri Hausmann **"İşsizliğe sebep toplu sözleşme politikasıdır"** diyor.

İşsizlik sorununa 1986 federal bütçede çözüm bekleyenler geçtiğimiz günlerde açıklanan bütçe tasarısından sonra yanıldıklarını anladılar. Hazırlanan tasarıda işsizliğin önlenmesine hiçbir etken önlem planı anmazken, silahlanma giderlerinde belirli oranda artış öngörülüyor.

Birlik sendikamız DGB işsizlikle mücadelede federal hükümete somut öneriler getiriyor, alternatifler gösteriyor:

1. Çevre kirlenmesine karşı önlemlerin alınması ve sosyal hizmetlerin artırılması yoluyla yeni işyerleri açılması.

2. Haftalık çalışma süresinin tüm işkollarında 35 saate indirilmesi.

3. Erken emekliliğin tüm işkollarında uygulanması.

4. Çalışma dünyamızın ve koşullarının insancıllaştırılması yoluyla işsizliğin azaltılacağı ve yeni işyerlerinin açılacağını belirtti.

DGB işsizlik konusunda sadece öneri getirmekle kalmıyor, bu iş için gerekli olan para kaynaklarını da gösteriyor.

Federal hükümetin planladığı ve dar gelirlilere hiçbir yarar getirmeyecek olan 20 milyar marklık vergi reformu ve 2,5 milyon işsizin devlete bir yıldaki maliyeti olan 55 milyar mark ile DGB önerilerinin gerçekleşebileceğini vurguluyor.

Bütün bu nedenlerle biz yerli ve yabancı emekçilere işsizliğe karşı, sosyal haklarımızın budanmasına karşı ve gerici hükümetin yasa değişikliklerine karşı mücadeleyi yoğunlaştırmak görevi düşüyor. 14-20 Ekim tarihleri arasındaki DGB eylem haftası ve bu hafta kapsamında tüm FAC'de yapılacak yerel ve bölgesel çalışmalar, miting ve gösteriler FAC hükümetine gücümüzü gösterme açısından ölçü olacaktır.

TUSTAV

Gelsenkirchen'de haksız bir uygulama

Yabancı düşmanlığı giderek artıyor

Almanya'da artan yabancı düşmanlığı bir gencin Gelsenkirchen karakolunda dövülmesi üzerine daha da somutlandı.

31 Eylül günü Gelsenkirchen'de Sphinx Play oyun salonunun soyulması üzerine şüpheli bulunarak gözaltına alınan Ercan Yorgancıoğlu sorgusu için götürüldüğü karakolda aşağılandı ve dövüldü.

Serbest bırakıldıktan sonra **Türkiye Postası** muhabirine olayla ilgili açıklamada bulunan genç başına gelenleri şöyle anlattı:

"2 Eylül günü arabamla evimin önüne geldiğim sırada polislerce sorgusuz sualsiz yakalandım ve ellerim arkadan kelepçeli olarak polis merkezine götürüldüm.

10 kadar polisin bulunduğu bir odaya alındım. Polisler beni görünce "Yine mi Türk, bunları Türkiye'ye göndermeli, defolun ülkenize gidin" **diye hakaretlerde bulunmaya başladılar. Bana daha insanca davranmaları gerektiğini hatırlatınca** "Türk polisinin elinde olsan daha da kötü olurdu" **dediler**

Daha sonra bir odaya alındım. Ellerim kelepçeli olarak bir sandalyeye oturttular. Sandalye duvara çok yakındı. İçeri giren bir polis kafamı duvara defalarca vurarak küfür ediyordu. Daha sonra suratımı tokatlıyarak odadan çıktı. Henüz ne ile suçlandığımı bilmiyordum. Tüm bunlar yetmiyormuş gibi oturduğum odanın cam kapısından bir polisin tabancasını bana doğrulttuğunu ve ateş ettiğini gördüm. Korkudan öleceğimi sandım. Daha sonra bana psikolojik eziyet yaptıklarını anladım.

Sorgum başladığı zaman ne ile suçlandığımı ve polisin beni neden yakaladığını öğrendim. Meğer oyun salonu soygununu yapan kişilerin tasviri resmine benzediğim için bir kadın tarafından ihbar edilmiş ve yakanlanmıştım. Bu yanlışlık bana yediğim dayak sonucu ka-

Ercan YORGANCIOGLU

Poliste uğradığı eziyeti doktor raporu ile belgeleyen Ercan Yorgancıoğlu 1969 yılından beri Federal Almanya'da yaşıyor. 25 yaşındaki bu genç Elektronik eğitimi görüyor.

Neo Nazi ve Yabancı Düşmanlığına karşı direniş komitesi bu olayı protesto ederek Türk gencinin dövüldüğü karakol önünde gösteri yaptılar. Ve tüm şehirde binlerce bildiri dağıtıldı.

Ercan Yorgancıoğlu'nun avukatı Klaus Brandt'ın açıklamasına göre, polisler hakkında dava açılmış. Ancak yetkililer polislerin adını kamuoyuna açıklamaktan kaçınıyorlar.

Fransa'da liman işçileri Güney Afrika mallarını Fransa'ya sokmuyor

11 Eylül çarşamba sabahı, Fransa'nın Atlantik okyanusu üzerindeki en büyük limanı olan Bordeaux'da CGT'nin çağrısı üzerine liman işçileri bir saatlik grev yaptılar. Grevin amacı limana yanaşan "Belgian Peefer" **gemisinde yüklü bulunan 5000 ton** Güney Afrika **damgalı portakalların indirilmesini önlemekti.**

Greve **geçen liman işçileri daha sonra gemiyi işgal ederek malların bir bölümünü denize döktüler.**

İşçiler bu eylemi "Nelson Mandela'nın serbest bırakılması ve Fransız hükümetinin Güney Afrika'ya karşı gerçek bir ekonomik ve politik boykot uygulaması" **istemlerini güçlendirmek amacıyla yaptıklarını belirttiler.**

Geminin yükü boşaltmadan limandan ayrılmak isteği üzerine Bordeaux liman işçileri yoldaşlarına aynı yönde harekete geçmeleri konusunda uyarıda bulunacaklarını açıkladılar.

Parisli konfeksiyon işçilerinin grevi

Geçtiğimiz haftalarda Paris'te **Katline ve Gül Konfeksiyon Atölyelerinde** iki grev yapıldı. Greve çıkan işçiler CGT Paris Giyim Sendikası ile birlikte haklarını aradılar, iş koşullarının düzeltilmesi için mücadele ettiler. CGT tüm işçileri; asgari ücretlerin 5000 FR. olması, aylık çalışma saatlerinin 169 saat olması, parça başı çalışmaya son verilmesi, küçük atölyelere puantaj makinası konulması, fazla mesailerin deklere edilmesi, çalışma ko- te mücadeleye çağırdı.

Türkiye Postası Paris muhabirinin Gül Konfeksiyon Atölyesinde çalışan bir grevci işçi ile yaptığı röportajı aktarıyoruz.

Soru: Greve nasıl başladınız?

Yanıt: Önce tüm haklarımızı elde etmek için patronla görüştük. Patron bizi sürekli oyaladı. Daha sonra bizden iki gün önce greve başlayan Katline Konfeksiyonundaki arkadaşlarla ilişki kurduk. On-

Hamburg Başkonsolosluğu bugüne dek 21 pasaporta el koyarak rekor kırdı

"Pasaportu alınanlar biraraya gelelim!"

Hamburg Başkonsolosluğu uzun yıllardır Hamburg'da yaşayan aktif bir öğretmenin pasaportunu alarak yeni bir skandal yarattı. Son ikibuçuk yıllık süre içerisinde 21 yurttaşımızın pasaportunu çeşitli nedenleri bahane ederek iptal eden Hamburg konsolosluğunun bu tür baskı uygulamalarına karşı tepkiler giderek artıyor. Başta öğretmenler sendikası GEW olmak üzere DGB'ye bağlı tüm sendikalar, Hamburg Belediye Meclisi ve çeşitli demokratik örgütler harekete geçti. Yabancılar dairesi yetkililerini bile tavır almaya yönlendiren bu durum karşısında pasaportu alınan yurttaşlarımız biraraya gelerek ortak tavır almayı düşünüyorlar.

Son olarak pasaportu alınan öğretmen **Kemal Durucan** 1973 yılından beri Federal Almanya'da yaşıyor ve yaklaşık 6 yıldır Hamburg Eğitim Dairesi bölgesinde öğretmenlik yapıyor. Öğretmenler sendikası **GEW**'nin aktif üyesi olan Durucan öğretmenler meclisi üyeliği ve personel temsilciliği yedek adaylığı gibi önemli çalışmalara katıldı ve günümüzde de sendikasının yabancılar komisyonu üyeliği görevini yürütüyor.

Mesleği icabı başta FAC'daki eğitim sistemi konusunda Türkiyelilerin aydınlatılması, çocuk ve gençlerimizin anadil dersleri gibi sorunlarının çözümlenmesi yolunda çalışmalar yapan **Durucan**, işçilerimizin diğer sorunlarına da eğilen demokratik derneklerin çalışmalarını destekledi. Bir süre **FİDEF**'e bağlı **Hamburg Halkevi**'nin yöneticiliğini yapan Kemal Durucan bugün de aynı örgütün aktif üyesi.

Pasaportuna el konulması üzerine **Kemal Durucan** öncelikle üyesi olduğu GEW sendikasına giderek durumu dile getirdi. Olayı büyük bir dikkatle değerlendiren sendika yöneticileri bu pasaport alınma olayı ile ilgili bütün girişimleri sendikanın yapacağını vurguladılar. Sendika ilk olarak durumu yabancılar dairesi, belediye meclisi ve DGB'ye bağlı diğer sendikalara bildirdi. DGB Genel Merkezi'ne başvuruldu. GEW

Kemal DURUCAN

pasaportu için müracaat etmiyeceğini vurguladı. Sendikanın girişimi üzerine Hamburg Belediye Meclisi Federal içişleri ve dışişleri bakanlıklarına başvurarak olayın üzerine gitmelerini istedi. Bakanlıklar TC Bonn Büyükelçiliğine bu doğrultuda mektuplar gönderdiler. GEW sendikası önümüzdeki günlerde bir basın toplantısı hazırlığı yaparken, DGB'ye bağlı diğer sendikalar da dayanışma içinde olduklarını ve yapılacak eylemleri destekleyeceklerini bildirdiler. Kemal Durucan bu arada Hamburg Başkonsolosluğu tarafından pasaportu alınan yurttaşlarımızla ilişki kurdu ve onlara birlikte toplantı yapılması önerisini götürdü ve bu öneri benimsendi. Önümüzdeki günlerde bu doğrultuda bir toplantının gerçekleşmesi bekleniyor.

Hamburg'daki bu yaygın pasaport iptali olayları ile ilgili olarak bir demeç veren öğretmen **Kemal Durucan** özetle şunları dile getirdi: **Pasaportu alınanlara benim önerim bağlı bulundukları sendikalara, demokratik kuruluşlara ve partilere başvursunlar, haklarını onların dayanışmasını da alarak arasınlar. Ayrıca bu sadece Hamburg'da olan bir şey değil tüm Federal Almanya'da varolan yaygın bir uygulama. Onun için pasaportu alınan tüm arkadaşlar biraraya gelmeliyiz. Birlikte basın toplantıları yapılırsa, sendikalara birlikte başvurulursa sesimiz daha güçlü çıkar. Ancak böylece bu tür olayların yaygınlaşmasını engelleyebiliriz."**

Essen Konsolosluğu Faruk Öğrük'ün pasaportuna el koydu

Gençler haksız uygulamalar karşısında sessiz kalmamalıdır

Türkiye Postası: Sayın Faruk Öğrük gazetemizin bir önceki sayısında TC Essen Başkonsolosluğu'nun pasaportunuza elkoyduğuna dair bir haber yayınlandı. Konsolosluk bu uygulama sırasında gerekçe olarak ne gösterdi?

Faruk Öğrük: Türkiye Postası'nın geçmiş sayısında da belirtildiği gibi TC Essen Başkonsolosluğu benim yurtdışında yaşayan gençlerin sosyal, politik sorunları üzerine yaptığım çalışmaları gerekçe göstererek pasaportuma el koydu. Diğer bir gerekçe ise, Federal Almanya'da Türkiyelilerin eşit haklar elde etmesi temelinde çalışmalar yürüten ETİD'in (Essen Türkiyeli Işçiler Derneği) sekreteri olmam gösterildi. Kaldı ki bu çalışmalarımız bu ülkedeki çeşitli partiler ve kuruluşlar tarafından da desteklenmektedir.

Türkiye Postası: Pasaporta el koyma uygulaması karşısında Federal Almanya'daki kuruluşlardan ne gibi tepkiler geldi?

Faruk Öğrük: Şehrimizdeki

Foto: Özel

Pasaportu alınan Faruk Öğrük gazetemizde

Türkiye Postası: Pasaportunuza el konduktan sonra Federal Almanya'da resmi makamlara başvurdunuz mu?

Faruk Öğrük: Pasaportuma el konuldaktan sonra oturma iznim aynı gün bittiği için yabancılar polisine gittim ve bana yapılan uygulamayı anlattım. Memur pasaportuma el konulmasının burada kalabilmem ve mevcut olan oturma ve çalışma izni haklarımın yokolması yolunda bir engel

dılar.

Türkiye Postası: Pasaportunuza yurt dışındaki gençlerin haklı istemlerini savunduğunuz, bu yolda çalışmalar yürüttüğünüz için el kondu. Gazetemiz aracılığıyla gençlere söylemek istediğiniz şeyler olabilir.

Faruk Öğrük: Elbette, genç arkadaşlarıma şunu söylemek istiyorum. Ben yurtdışında yaşayan gençlerin sorunlarına ve haklı is; temlerini sonuna kadar savun-

miş ve yakanlanmıştım. Bu yanlışlık bana yediğim dayak sonucu kafamda ve ellerimde oluşan yaralara mal oldu.

Geleneksel Humanité Festivali yapıldı

Fransız Komünist Partisi yayın organı Humanite'nin düzenlediği geleneksel Ulusal Humanite Festivali'nin 50.'si Paris'in La cournebve parkında yapıldı. Festivale 1,5 milyonun üzerinde insan katıldı.

Festivalin Cite International bölümünde çeşitli parti gazetelerinin standları yer aldı. Bu standların arasında bulunan Atılım standı TKP' nin 65. kuruluş yıldönümü nedeniyle bastırılan özel materyalleriyle büyük ilgi çekti.

Hümanite bayramına kardeş partilerin yayın organlarının katılımı ile her yıl yaşanan enternasyonalist coşku bu yıl da tekrarlandı.

Atina'daki festivale İGD konuk olarak katıldı

11. Geleneksel Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü'nün KNEODIGITIS Festivali 11-15 Eylül tarihleri arasında Atina'da yapıldı. 5 kıtadan 51 gençlik örgütünün bulunduğu festivale İGD de konuk olarak katıldı.

12 ve 13 Eylül günleri Akdeniz, Ortadoğu, Kızıldeniz, Yakındoğu bölgeleri gençlik örgütleri 1. toplantısı yapıldı. YKP MK Politik Büro üyesi ve Rizozpastis editörü **Mamacis Takis,** KNE MK Genel Sekreteri ve YKP MK üyesi **Helvacis Spiros,** Yunanistan Uluslararası Demokratik Dayanışma Komitesi Genel Sekreteri **Fotinadis Nikos** ve DDGF başkan yardımcısı, Türkiye, Kıbrıs, Lübnan, Filistin, Suriye, Bahreyn, Sudan, İsrail, Irak, İran, KSSE (Avrupa Kürt Öğrenci Örgütü) ve diğer temsilciler hazır bulunduğu toplantıda İGD adına Alaaddin Taş bir konuşma yaptı.

Ayrıca, gazetemiz dizgiye girerken festival etkinlikleri arasında yer alacak Ortadoğu, Kıbrıs, Türkiye halklarının anti-emperyalist mücadelesini içeren halka açık tartışmaya da Alaaddin Taş'ın katılacağı, öğrenilmiştir.

....

Atina-Kalithea Belediyesi tarafından 2-9 Eylül 1985 tarihinde gençlik haftası düzenledi. 7 Eylül günü Türkiye, Kıbrıs, Şili, Lübnan halklarıyla Uluslararası Dayanışma Toplantısı yapıldı. Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Demokratlar Birliğinden bir temsilcinin konuşma yaptığı toplantıya Kıbrıs, Şili, Lübnan halkları gençlik hareketinin temsilcileri de katıldılar.

F. Almanya'nın 12 sınır kapısında kadınlar bildiri dağıttılar

Batı Avrupa'daki yabancılarla evli kadınların protestosu

Yabancılarla evli Alman kadınlarının örgütü IAF, 7 Eylül günü F. Almanya'nın 12 sınır kapısında protesto eylemleri düzenlediler. IAF'ın kardeş örgütleri olarak nitelendirdiği İsviçre'deki IAS ve Hollanda'daki LAWINE örgütleri de sınır kapılarında paralel eylemler yürüttüler.

Sınır kapılarında dağıttıkları bildirilerde, vize uygulamasının milyonlarca aileyi zor durumda bıraktığı belirtiliyor. Vize başvurusunda, çift uluslu ailelere, banka hesabının durumu, ne iş yaptığı, gideceği yerdeki otel rezervasyonu gibi pek çok sorunun yanısıra, evlilik, çalışma ve oturma izini ile ilgili belgelerin ibrazı isteniyor. Tüm bunlardan sonra ya binbir güçlükle vize veriliyor ya da hiç verilmiyor. Bu işlemlerin AET anlaşmalarına aykırı olduğu belirtilen bildiride, bu uygulamalarla ailenin bütünlüğünün korunmasına saldırıldığı ve bu politikanın temelinde ırkçalık ve yabancı düşmanlığının yattığı vurgulanıyor.

Bilindiği gibi Batı Avrupa ülkelerinde sayıları 12 milyona varan çift uluslu aile yaşıyor. Bu aileler üzerindeki küçük düşürme, korkutma girişimlerine karşı çıkılması gerektiği belirtilen bildiride IAF'ın AET ülkerleri ve Avrupa parlamentosunda talep ettiği şu istemler yeralıyor:

–AET ülkeleri içinde serbest dolaşım hakkının çift uluslu ailelere de tanınması,

–Her pasaporta 'AET içinde serbest dolaşabilir' damgasının vurulması,

– Eş seçme özgürlüğünün her insanın en doğal ve temel hakkı olması nedeniyle, yabancılarla evli kadınlara yönelik ayrıcalıklı uygulamalara son verilmesi.

Foto: Franz-Peter Cramer

Ayrıca 4-6 Ekim 1985 tarihlerinde F. Almanya'nın Frankfurt şehrinde **"Çift uluslu ailelerin hukuksal ve sosyal durumu"** konulu bir konferans planlanmaktadır. Bu konferansa IAF, AET ülkelerinde yaşayan çift uluslu evliliklerin durumu hakkında bir rapor sunacaktır.

sendikalara bildirdi. DGB Genel Merkezi'ne başvuruldu. GEW sendikasının yabancı öğretmenler sorumlusu bizzat Başkonsolosluğa giderek pasaportu geri istedi, aksi taktirde sendikanın hakarete geçeceğini bildirdi. Yabancılar dairesi ise kendisine derhal bir **"yabancı pasaportu"** verileceğini dile getirdikten sonra, **son bir yıl içinde 11 pasaport iptali** olayıyla karşılaştıklarını, bunlardan bir kısmının yabancı pasaportu aldığını açıkladı. **Kemal Durucan** kendi pasaportunu almak için direneceğini onun için şimdilik yabancı

lardan ne gibi tepkiler geldi?

Faruk Öğrük: Şehrimizdeki Yabancılar Meclisi ilk toplantısında bu uygulamaların kaldırılması, pasaportuna el konanların pasaportlarının geri verilmesini karar altına aldı. Bu konuda konsoloslukla ilişki kuracak bir meclis üyesini görevlendirdi. Ayrıca önümüzdeki günlerde Alman basınında olay gündeme gelecek.

rada kalabilmeleri ve mevcut olan oturma ve çalışma izni haklarının yokolması yolunda bir engel taşımadığını belirtti. Şu anda işime devam etmekteyim. Bu tür zorluklarla karşılaşan kişilere verilen Fremdenpass'ı alabilmek için başvuru dilekçesi verdim. Bu işlemler bitene dek bana 9 Ekim'e dek oturma izni belgesi de verdiler. Sonuçta resmi makamlar bu konuda bir güçlük çıkartma-

yorum. Ben yurtışımda yaşayan gençlerin sorunlarına ve haklı is; temlerini sonuna kadar savundum ve savunacağım. Bu ve benzeri uygulamalar karşısında genç arkadaşlarım da sessiz kalmamalıdırlar. Haklı istemlerini sonuna kadar daha gür ve daha yüreklice dile getirmelidirler. Ayrıca bana yapılan bu haksız uygulamaya sayfalarında yer veren Türkiye Postası'na da teşekkür ederim.

GÜLDÜŞÜN

Zeynep Özal kızımız bile iş-güç sahibi

– Neymiş efendim ülkemizde pahalılık varmış! Sanki diğer kapitalist ülkelerde yokmuş! Hiçbir şey alıp yemez ve kullanmazsanız, simit için ağlayan çocuğunuza indirdiğiniz ekonomik tokatı ay sonlarında bakkala, çakkala, manava, kasaba indirirseniz, dedelerinizden kalma giysileri ölçüp biçip kendinize yaparsanız, akşamları misafir kabul etmemek için ışık ve perdeleri saat 17'den sonra kapatır, örterseniz, bir yerden bir yere gitmek için otobüse, vapura ve trene kaçak binerseniz, kiralık evde oturmayıp, mağaralarda yaşar ve gecelerinizi de köprü altlarında geçirirseniz... hiç evlenmezseniz... evli olanlar da çocuk yapmazsa... yıllık izinlerinizi kendi evinizde değil de anne ve babanızın veya akrabalarınızın evinde geçirirseniz... yediğiniz üç öğün yemeği bir defaya indirirseniz... hala pahalılıktan şikayet edilir mi?..

– Neymiş efendim işsizlik varmış! Bana bakın beni baştan çıkarmayın. Sanki anasının karnından doğarken fabrika işçisiymiş, veya dairede çalışan devlet memuruymuş gibi konuşuyor. Gidin iş bulun efendim. Kahvede tüm zamanınızı pinekleyip geçirene, piştinin gözüne vurana kadar Türkiye İş ve İşçi Bulma Kurumu'na başvurun, o da mı yetmiyor, birer küfe alın pazara çıkın, daha olmadı sabahın köründe hallere gidin karpuz boşaltın... İnsan karnını doğduğu yerde değil, doyduğu yerde doyurur... Dış ülkelere ucuz işgücünüzü satın... Vize mi vermiyorlar, vize uydurun. Sakın ha sakın işsizlikten bahsedip **"ayrılıkçı"** damgasını yemeyin. Günahtır... Vatan hainliğidir...

Sanki Zeynep Özal iş-güç sahibi. Zavallı buna rağmen gece gündüz **"akord"** çalışıyor. **"Ah bu gece barda, gönlüm hovarda, çalsın sazlar, oynasın kızlar, haydi!... Haydi!.."** deyip kaderine küsmüyor. **"Boş durmaktansa"** diyor Zeynep hanım **"Bedava çalışmak iyidir!"**

Hem bu işsizlik Türkiye'ye özgü bir olgu gibi gösteriliyor. Anavatan Amerika'da 16 milyon işsiz varken, onun yavru vatanı Türkiye'de 6 milyon. Arada daha 10 milyon fark var. Hani kısa zamanda Amerika düzeyine çıkacaktık, ona ekonomik fark yapacaktık ya?...

● Af yasasına "Düşünce suçundan yatanlar serbest bırakılmasın" diye karşı çıkanlar da var!...

EVVEL ZAMAN İÇİNDE

TUSTAV

Hollanda Şubat 1941direnişine katılan Simon Korper ile bir söyleşi

"İşçi sınıfının savaşının içinde olmak, genç kalmak demektir"

Türkiye Postası: Hitler'in Hollanda'yı işgaline karşı ünlü "Şubat Direnişinin" hazırlık ve uygulama çalışmalarına katıldınız. Bu konu da bizi bilgilendirir misiniz?

S. Korper: Direnişi iyi anlayabilmek için, öncelikle nasıl hazırlandığını anlatmak gerekir. Çünkü o gökten inmedi. Örgütlendi!

Şubat Direnişi herhangi bir baskıya karşı, doğal bir patlama olmadı. Çok iyi düşünülerek, örgütlendi. 1940 yılında Hitler, Hollanda'yı işgal etmişti. O yıllarda ülkemizde işsizlik anlatılmaz boyutlardaydı. Önce işe gereksinim vardı. Çalışanlarınsa iyi iş koşullarına ve yeterli ücrete gereksinimi vardı. Bir anlamda kozlar bizim elimizdeydi.

Hitlerin işgal kuvvetleri halk üzerinde aşırı bir baskıya başlamışlardı. Ari halk yasaları yürürlüğe sokulmuştu. Yahudi halk işten çıkartıldı. Çocukları okullardan uzaklaştırıldı. Terör tam anlamıyla kol geziyordu. Nazilerin bu insanlık dışı uygulamalardaki en yakın yardımcıları, yerli faşistlerdi. Öte yandan halk arasındaki kızgınlık artmaya başlamıştı. Çünkü Hollanda halkı anti-faşist bir niteliğe sahipti. Hitler'den kaçan birçok Alman ilerici buraya sığınmıştı.

Amsterdam mahallelerinde halk faşistlere karşı irili ufaklı örgütlenmişti. Çatışmalar oluyordu. Bir keresinde halk Hollanda faşist örgüt başkanını nehire atmıştı. Bu durum bugün bile hâlâ halkın anılarındadır. Şöyle ki: **"Amsterdam'da kanallar kokuyor. Çünkü içinde hâlâ faşistler yatıyor."** Kanala atılan bu faşisti Alman ordusu **"kahraman"** ilan etti. Bununla birlikte tedbirler de alınıyordu. Yeşil üniformalı polisler, halka daha çok baskı yapmaya başlamışlardı. Yahudilerin oturduğu mahalleden 425 kişi toplanmıştı. Bunlardan yalnızca üç kişi [illegible]

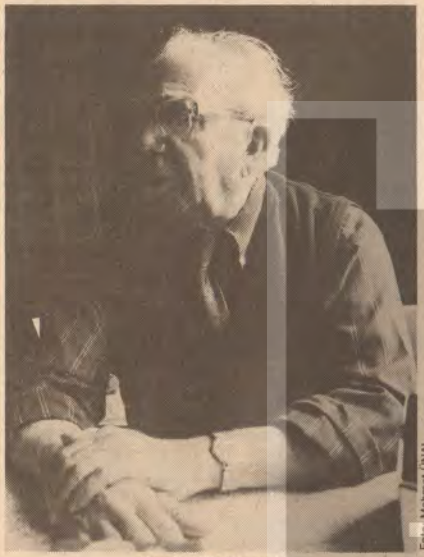

Foto: Mehmet ÜNAL

Simon KORPER (78 yaşında)
Hollanda Şubat 1941 Direnişi anma komitesi başkanı

Türkiye Postası: Sonuç nasıl oldu?

S. Korper: Grev bastırıldı. Dört şehit verdik. İkisi Hollandalı, ikisi de Yahudiydi. Bu genel olarak Hollanda'nın namusunu korudu. İşçilerin birlikteliğini vurgulayan bir sembol olarak kalblerimize kazındı.

Türkiye Postası: Grevden dolayı tabii ki takibe uğradınız?

S. Korper: Bunun nedenini şöyle açıklayabiliriim: işçi sınıfının savaşı içerisinde zamanı olan herkes genç kalmıştır. Şimdi emekliyim. Ancak günümüz koşullarında bu benim için barış için verilen mücadeleden geri durmam anlamına gelmez. Bu nedenle hala birçok komitede görev yapmaktayım.

Günümüzde genç kuşakların günün sorunlarına daha aktif katılmasını sağlamalıyız.

88 yaşında bir Alman antifaşisti Selma Brown toplama kamplarını anlatıyor

"Makarnalar kurtluydu ama yaşamak için yemeliydik"

Selma Brown toplama kampından çıktığı günlerde

Selma Brown 1897 yılında Mayen-Koblenz'de doğdu. Yahudi bir ailenin 9 çocuğundan biri. Mülheim'da çalışmaya başladı. 1924'de evlendi. Kocası KPD üyesiydi. İlk politik bilgileri ondan aldı. Daha sonra DFD'de (Almanya Demokratik Kadınlar Birliği) çalışmaya başladı. 1943' de Hitler'in polis birliklerince tutuklandı. Toplama kamplarının kötü koşullarında yaşama azminden hiçbir şey kaybetmeden direndi. Bugün de ilerlemiş yaşına rağmen tüm gücü ile barış için savaşıyor. Aşağıda toplama kamplarındaki anılarından bir özet sunuyoruz

Nazilerin iktidara gelmesiyle benim için de zor günler başlamıştı. Yahudi olduğum için polis tarafından takip ediliyor, bombardımanda sığınaklara sokulmuyordum. 1943 Eylülünde tutuklandım. Bir grup Halle-Saale'ye götürüldük. Burada soğukta bir tünel içinde geceledik. Ertesi günü oradaki küçük bir köyde bir mezbahaya yerleştirildik. Tavanda et çengelleri asılı olan bu bina bizim kampımızdı. Bu kampta Sovyet esirleri çoğunluktaydı.

Burada görevimiz çalışma kamplarındaki tutukluların giyeceklerini yıkamak ve dikmekti. Aynı zamanda doğu cephesindeki askerler için de sıcak tutacak elbiseler dikiyorduk. Fakat nedense diktiklerimiz hiç dağıtılmıyordu. Tepe tepe tavana kadar yığılmıştı.

Burada nisbeten rahattık. Bir gün bir yük trenine bindirildik. [illegible] litliydi ve tepede küçücük bir havalandırma penceresi vardı. Yolda zaman zaman bombardımana uğradık. Gardiyanlar hemen kendilerini korumaya alıyorlardı. Bizse ortada bombardımana açık kalıyorduk. Saatlerce vagonda kaldıktan sonra nadiren ihtiyaçlarımızı karşılamak için dışarıya çıkarıyorlardı. Kadın, erkek, çocuk karmakarışık ağaçların dibine koşuştururduk. Bu korkunç manzarayı gözlerinizin önüne getirebilirsiniz. Sonunda iyi bir çözüm bulduk. Vagonun döşemesinden küçük bir tahta parçası kopardık. İhtiyaçlarımızı burada ortaya çıkan delikten giderdik.

Bir toplama kampından

Bizi Çekoslovakya'nın kuzeyinde Theresien-Stadta götürdüler. Burası küçük sarp bir kalediir ve Almanlar tarafından 1941-45 yıllarında toplama kampı olarak kullanılmıştır.

Artık en ağır koşullarla karşı karşıyaydık. Trenden copla dövülerek indik. Bu arada dizimden sakatlandım. Bizi doğduğumuz gibi çırılçıplak soydular. Çocuklar, erkekler, SS'ler aramızda. Biz böyle şeylere alışık değildik ama ne yapabilirdik. Saçlarımızı kestiler, el feneri ile her tarafımızı aradılar. Belki vajinamızı birşey te ediliyordu. Biz bitli miydik?

Barakalara dağıtıldık. Bir odada 5-10 kişi kalıyorduk. Tutuklular arasında Çekoslovaklar çoğunluktaydı. Alman, Yahudi, Hollandalı, Rus, İsveçliler vardı. Dil sorunu yüzünden ciddi bir direniş gerçekleştiremedik.

Yemekler yenilemeyecek haldeydi. Sabahları kahve denilen renkli bir su verilirdi. Öğlenleri verilen 3 patatesin ikisi sağlam çıkarsa bizim için büyük mutluluktu. Makarnalar kurtluydu. Fakat yaşamak için yemeliydik, bunun için gözümüzü yumarak her şeyi yuttuk.

Çocuklar, kadınlar, erkekler ayrı bölümlerde kalıyorduk. Anneler çok azdı ama onlar da çocuklarından ayrı kalıyorlardı.

Çocuklar çok çekingen ve korkaktı. Zaman zaman keyfi olarak, bazen de cezalandırmak amacıyla çocuklardan bazıları alınırdı. Onlara önce uyuşturucu iğne yapılır sonra da bir çukura konularak diri diri yakılırlardı. Kızdıklarında hırslanmış çocuklardan alıyorlardı. Bizim çocukların yanına gitmemiz, onlarla ilgilenmemiz yasaktı.

Kampta görevimiz temizlik yapmaktı. Kolumdan enfeksiyona yakalandığımda kamp doktoruna çocuk hemşiresi olduğumu söyleyince beni eczacı yardımcısı olarak eczaneye aldı. Kampta tifüs salgındı. Hastalar sokaklarda sürünürler, su diye inlerlerdi. Bizim onlara bakmamız, yardım etmemiz yasaktı. İlaçlar SA'lar içindi, ben fırsat buldukça eczaneden hastalara gizlice ilaç götürüyordum. Yolda bir SA ile karşılaşmak korkunç birşeydi. Hayatımız her an tehlikedeydi.

En ufak direniş gösterenler küçük kaleye atılırdı ve onları bir daha görmezdik. Gaz tesisi inşaatı henüz tamamlanmamıştı, bu bakımdan şanslı sayılırdık. Öte yandan işgücümüze ihtiyaçları vardı. İşgücünü kaybedenleri

Aynı kampta yeğenim, karısı ve beyninden sakat oğlu da vardı. Çocuğu çalışamayan annesini götürmek istediler. Yeğenim de onlarla gitmek istedi. Üçünü de bir daha göremedim. Yolda gazla öldürüldüklerini duyduk.

Kampa arasıra İsviçre Kızılhaçından bir kontrol komisyonu gelirdi. Bunlara kampın bol bol yiyecek dolu dükkanları ve pasta yiyip kakao içen çocuklar gösterilirdi.

Bir gece Çekoslovak gece nöbetçileri **"savaş sona erdi, herşey bitti!"** diye bağırmaya başladılar. SA'lar bizi geceleyin dışarı döküp makineli tüfekleri sırtımıza dayadılar. Öyle 3 saat bekledik. Çok şükür ki tetiği çekmediler. Bu olaydan 2 gün sonra Ruslar geldi. Bizi barakalarımızdan aldılar ve sonra da barakaları yaktılar. Bize güzel bir sofra hazırladılar. Gözlerimize inanamıyorduk. Beyaz ekmek ve kurtsuz makarna yiyorduk. Fakat vücudum açlıktan kurumuş o kadar takatsiz kalmış ki yemek yiyemiyordum.

Rusların çocukları nasıl kucakladıklarını ve onlarla nasıl ilgilendiklerini hiç unutamıyorum. Böyle bir çocuk sevgisi hiçbir zaman görmemiştim.

İlk kez güzel ve itinalı bir şekilde tedavi olduk. İyileşenlere pansuman ve eve gidebilmeleri için gerekli yol paraları dahi ödeniyordu. Bunlar için kapının önünde daima arabalar hazır bulunuyordu. Ben ise hastaların tedavisine yardımcı olabilmek için bir süre daha kaldım.

Bizim kampımızın büyük bir kısmını karışık evlilik yapmış kadınlar oluşturuyordu ve kocaları cephede idiler. Bu nedenle bize diğer kamplara oranla toleranslı davrandılar. Kızkardeşim Polonya'da demiryolunda çalıştırıldı ve orada ensesine vurulan bir darbeyle öldürüldü. Babam ise SS' ler tarafından alındığında 78 yaşındaydı. Götürülürken merdi-

oturduğu mahallesinden 425 kişi toplanmıştı. Bunlardan yalnızca üç kişi sağ geri dönebilmişti. Tüm bunları izleyen halk gittikçe huzursuzlaşıyordu. Herkes: **"Artık birşeyler yapmalı. Gözümüzün önünde olan bu olayları seyredemeyiz."** diyordu.

Ama ne yapmalıydı? İşte bunun yanıtını işçilerin örgütü verebilirdi. İlk huzursuzluklarını dile getirenler tersane işçileri olmuştu. Aynı zamanda işçi örgütleri arasında sürekli toplantılar yapılarak, ne gibi bir direniş yapılması gerektiği düşünülüyordu. Ve 22-23 Şubat 1941' de alınan karar: **Grev, grev, grev!..** oldu.

Ve hemen gruplar halinde bu grevin ön çalışmalarına başlandı. Belediye işçileri greve evet dediler. Bunu tersane işçileri, küçük işyerlerinde ve atölyelerde çalışan işçiler izledi. Şimdi sıra halkın da onayını almaya gelmişti. Yazıları ilk bildiri gizlilik koşullarında hemen hemen herkese ulaştırıldı.

24 Şubat 1941'de belediye işçileri, metal işçileri, tersane işçilerinin hepsi eksiksiz greve katıldı. Katılmak istemeyenlere halk karşı çıktı. Bir tramvayla işe gitmek isteyen bazı küçük işyerlerinde çalışan işçiler, kadınlar ve çocuklar tarafından işe gönderilmedi.

Amsterdam'ın her yönünden işçiler şehir merkezine doğru geliyorlardı. Bu heybeti durum karşısında birçok gazeteci ve diğer aydınlar da greve katıldılar. Amsterdam sokakları hınca hınç insan doluydu. Bisikletle bile gidilemeyecek kadar insan vardı. **"Grev, grev, grev!"** çağrısı amacına ulaşmıştı. Radyolardan yalnızca grev üzerine yayın yapılıyordu.

Türkiye Postası: Grevden dolayı tabii ki takibe uğradınız?

S. Korper: Tabii. Nazilerin **"Yeşil Polisleri"** nin geldikleri evlerden bir tanesi de bizim evimiz. Ancak biz çoktan gizlenmiştik. Ailem kapıyı açtığında hızla içeri giren **"yeşil polisler"** bizi bulamayınca hayal kırıklığına uğramışlar. Karım başka bir yerde, ben başka bir yerdeydim. Bir manavın yanına sığınmıştım. O iyi bir katolikti, ama nazilere karşı sakladı, korudu. Karım la birbuçuk yıl sonra başka kimliklerle karşılaşmıştık. Ve nazileri yurdumuzdan atana dek, kendi karımla üç ayrı kimlik altında üç kez evlenmiştik.

Şimdi bu grevi ve verdiğimiz şehitleri her yıl anıyoruz. Naziler tarafından öldürülen işçilerin çocukları bu toplantılara katılıyorlar. Babaları öldürüldüğünde dört yaşlarında olan bu çocuklar şimdi anma komitesinin en aktif çalışan üyeleri.

Türkiye Postası: Bu grevi niçin yapmıştınız?

S. Korper: Hitler'in işgal ettiği ülkeler arasında ilk direniş hareketi Hollanda'da başladı. Amacımız diğer ülkelere de güç kazandırabilmekti. Ve öylede oldu. Sessiz kalarak kaderimize razı olamazdık. Direniş bununla son bulmadı. Küçük de olsa sürdü. Ve 5 Mayıs 1945 te ittifakların da yardımıyla Hitler faşizmi tarihe gömüldü.

Türkiye Postası: Size kırk yılı aşmış olan bu anılarınızın hâlen taze olduğunu söyleşem; bize bunun nedenini nasıl açıklarsınız?

Faşist işgal altındaki tüm ülkelerde yurtseverler duvar diplerinde kurşunlanıyor ama herşeye rağmen direnişi sürdürüyorlardı.

gündün sorunlarına daha aktif katılmasını sağlamalıyız.

Türkiye Postası: Bize zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.

Burada nisbeten rahattık. Bir gün bir yük trenine bindirildik. Bir vagona 50-60 kişi doldurulmuştuk. Tabii kapılar sımsıkı kilitli, el feneri ile her tarafımızı aradılar. Belki yalınamıza birşey saklayabilirdik, oraya bile baktılar. Güya elbiselerimiz dezenfekte yandan işgücünüze ihtiyaçlarımız vardı. İşgücünü kaybedenleri ise bir vagona doldurup götürürlerdi.

ler tarafından alındığında 78 yaşındaydı. Götürülürken merdivenlerden yuvarlandı, boynu kırılarak öldü.

ABD 130 eğitim kampında terörist yetiştirirken, beyaz perdede de terör propagandası yapılıyor

350 dolara iki haftada profesyonel terörist

Geçtiğimiz günlerde ABD Temsilciler Meclisi'nde teröre karşı önlemleralınması görüşmeleri yapılırken, bazı parlamenterler de ABD topraklarındaki paralı asker yetiştiren kampların kapatılması konusunu gündeme getirdiler. ABD Senatosu' ndan **Pat Schröder**'in 10 Temmuz günü Washington'da yaptığı açıklamaya göre parlamenterler, Adalet Bakanı **Edwin Meese**'e yazdıkları bir mektupta **Reagan**'ın teröre karşı kampanyayı ilk önce kendi **"evin"**de başlatmasını, yani en baştа ABD' de terörist yetiştiren okulları kapatmasını önerdiler.

Bugünlerde aralarında **"Newyork Times"**da olmak üzere birçok tanınmış Amerikan gazetesinde yeralan haberlere göre ABD'de Alabama, Georgia, Florida, Michigan, ve Colorado eyaletlerinde bulunan 130 kadar özel okul ve kampta paralı asker yetiştiriliyor. Bu okullarda isteyen herkes belirli bir para karşılığında özellikle Vietnam savaşına katılmış askerlerin deneyimlerine dayanarak çeşitli öldürme yöntemleri, suikast düzenleme, bomba imal etme ve yerleştirme metodlarını öğrenebiliyor.

"Newyork Times" gazetesinde Alabama' daki bu tür bir okulun yöneticisi **Joseph Franklin Camper** hakkında bazı bilgiler de yeraldı. **Camper**, şimdiye kadar öldürdüğü kişilerin hesabını tutmadığını, şimdi de öğrencilerine sessiz cinayetlerden, ağır işkencelerle yok etmeye dek öldürmenin her biçimini öğrettiğini söylüyor ve şöyle ekliyordu: **"Ben her zaman haklı olanların yanında savaştım". Camper**, 19 yaşında Vietnam savaşına katılmıştı. Ardından Kuzey Yemen'de, Suudi Arabistan'da, Panama' da, Meksika'da, Honduras'ta, El Salvador' da, Nikaragua'da paralı asker olarak çeşitli görevler yerine getirmişti. 1982'den bu yana da 600 kadar öğrencisi **"Yeşil Bereliler"** arasında komünizme karşı mücadele uzmanları olarak Orta Amerika'ya ve Uzak Doğu'ya yerleştirilmişlerdi. **Camper** bunlardan övünçle sözetmekteydi.

ABD yetkilileri tarafından otomatik silahlara sahip olmasına izin verilen **Camper**, rakip işletmelerin 2500 dolara verdiği iki haftalık kursları ücrette kolaylık göstererek, 350 dolara vermekteydi.

Öte yanda, Georgia'daki iki haftalık ve 15 saatlik benzer kurslara gidenler 2500 dolar ödemekteydiler. Georgia'daki okulu işletenlerin aile dostu olan bir ABD generali böyle okulların gerekli olduğunu şu sözlerle savunmaktaydı: **"Dost bir devlet askersel yardım isterse, ve ABD hükümetinin bunu sağlamaya olanağı yoksa elde asker bulundurmak herzaman iyidir."** Türkçesi, general hazretleri, ABD hükümetinin politik kaygılarla açıkça asker v.s. yollayamadığı durumlarda özel dernek veya hatta sıradan bir Amerikalı sivil statüsündeki bu kiralık katillerin yollanabileceğini söylüyor. Şimdiki uygulama da budur.

Çeşitli kaynaklardan alınan bilgilere göre 18-22 Eylül arasında Las Vegas'ta yapılması beklenen **"Talihli Askerler"** adlı paralı askerlerin merkezi yayın organının geleneksel "Savaş Araçları Sergisi", ABD

Adam öldürme, sabotaj, dehşet ve terör

yetkilileri tarafından bu yıl da herhangi bir zorlukla karşılaşmayacak. Bu sergi programı içinde ateşli silahlarla atış gösterileri, **"kelle avcılığı"** operasyonları yapılacak, Orta Amerika, Uzak ve Orta Doğu ile Afganistan'daki askersel durum üzerine seminerler düzenlenecek. **"Talihli Askerler"** dergisinin yaptığı değerlendirmelere göre ABD'de 300 kadar üst düzeyde emekli asker subay ve asker deneyime sahip on bin kişi yurt dışında paralı asker olarak çalışmaya hazır bulunuyor.

Ölüm saçan, fakat hiç ölmeyen yedi canlı Rambo

Hollywood teröre alet ediliyor

Sinema seyircileri Amerika'da çevrilip buralara yollanan ve öldürmek, yıkmak, canlı-cansız ne varsa yok etmekten başka konusu olmayan filmleri gördükçe artık pek şaşmıyor. Hollywood bu filmlere uygun özel **"kahraman"** tipleri de geliştirdi. Yarı çıplak, bol adaleli, kuş beyinli fakat vurduğunu deviren ve insan demeye bin şahit isteyen yaratıklar. Bugünlerde Batı Avrupa sinemalarında gösterilmeye başlanan **RAMBO** filmi şimdiye kadar hayal mahsulü ülkelerde ejderhalarla ya da büyücülerle çarpışan bu Hollywood yaratıklarının artık Reagan'ın anti-komünist haçlı seferine doğrudan doğruya katıldıklarını haber veriyor.

Hedef de masallar aleminde değil, herkesin bildiği bir sosyalist ülke. Amerikan emperyalizminin Vietnam Halkına yaptığı zulümden utanmadan ve bütün dünyanın bildiği tarihi gerçekler tepetaklak edilerek Vietnamlılar Amerikalılara eziyet etmekle suçlanıyor! Bu eziyete isyan eden bir Amerikan komandosu tek başına Vietnam'a gidip yüzlerce Vietnam askerini yeniyor ve esir Amerikalıları kurtarıp dönüyor.

Oluk gibi kan akıtan, vahşetin ve barbarlığın en açık örneklerini veren bu film üzerine Reagan'ın değerlendirmesi, onun gerçek niyetini sergiliyor. Beyrut'daki rehin ABD vatandaşlarının kurtarılması münasebetiyle Televizyondan Amerikan halkına hitap eden Reagan film hakkında şöyle diyor: **"Bu filmi gördüğüm için çok sevinçliyim, bundan sonra ne yapacağımı biliyorum ben".**

Reagan'ın bu sözlerinin kendisinin, yakın Doğu, orta Amerika ve Güney Doğu Asya politikasına ne oranda etki edeceği bilinmemekle birlikte, bilinen bir gerçeğin, filmin gençler üzerinde kötü etki bırakacağı konusunda en gerici ABD çevrelerinin birleştiğidir.

Anlaşılan Amerikan emperyalizmi kahraman Vietnam Halkı karşısında uğradığı yenilgisinin acısını hiç olmazsa filmde çıkarmak istemiş diyerek gülüp geçmeyin. **RAMBO** filminin çevrilmesi için 10 milyonlarca dolar harcayanlar bunu laf olsun diye değil, yüz milyonlarca insana, özellikle de gençlere emperyalizmin en saldırgan, en şovenist ideolojisini, faşist fikirleri aşılamak için yapıyorlar. Reagan'ın dünya çapında üstünlüğü yeniden ele geçirmek için körüklediği silahlanma programları propaganda alanında **RAMBO** türünden filimlerle destekleniyor.

Batı Avrupa'daki demokratik güçler terörizmi propaganda eden bu filmin gösterilmesini engellemek için harekete geçti.

TUSTAV

IMF, Özal hükümetinden çok ağır olan yeni ekonomik önlemler alınmasını istiyor:

- **Kamu yatırımları geriletilmelidir,**
- **Memur maaşları ve işçi ücretlerine getirilen sınırlamalar yeterli değildir,**
- **KİT ürünlerine yeni zamlar yapılmalıdır ve bu kuruluşlara verilen her türlü desteğine son verilmelidir,**
- **Türk parasının değeri, daha büyük oranlarda düşürülmeli ve dışsatım mallarının fiyatları, daha büyük oranlarda ucuzlatılmalıdır.**

IMF yine Türkiye'de ve yine emekçilerin aleyhine önlemler gündeme geldi

Kemerler daha da sıkılacak

Türkiye Masası Şefi Geoffrey Tyler başkanlığında beş kişilik bir Uluslararası Para Fonu (IMF) heyeti, Türkiye ekonomisini denetlemek ve yeni direktifler vermek amacıyla, 5 Eylül Perşembe günü Ankara'ya geldi. Özal Hükümeti'nin hazırladığı ve Türkiye ekonomisinin 1985'in ilk yarısındaki durumuna ilişkin raporunu denetleyen IMF'nin, daha çok geriletilemeyen enflasyon oranı, büyüyen bütçe açıkları, artan iç borçlar, emisyon hacmindeki (piyasadaki para miktarı) hızlı tırmanış ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri'yle (KİT) ilgili konulardaki gidişatı olumsuz bulduğu ve bu nedenle de, özü kemerleri daha çok sıkmak ve yığınların yaşam koşullarını, daha da kötüleştirmek olan, bir dizi yeni ekonomik önlemin alınmasını istediği belirtildi. Öte yandan, Özal hükümeti, daha IMF heyeti Türkiye'ye gelmeden bir hafta önce, iğneden ipliğe herşeyi zamlamak, emlak vergisi oranlarını 10-15 kat arasında artırmak, Asgari Ücret Komisyonu'nun toplantısını ertelemek ve bazı tarımsal ürünlere taban fiyatı vermemek suretiyle, bu kuruluşun istekleri doğrultusunda bir dizi önlem aldı ve bu durum, Türkiye kamuoyu tarafından **"IMF'nin gelişinin selamlanması"** olarak yorumlandı.

IMF'nin istekleri bitmiyor

IMF'nin en çok üzerinde durduğu konuların başında, hızla büyümekte olan bütçe açıkları geliyor ve bu kuruluş, Özal hükümeti'nden açığın azaltılması için, kamu yatırımlarının geriletilmesini, memur maaşlarının ve kamu kesiminde çalışan işçilerin ücretlerinin daha da sınırlandırılmasını, tarımsal ürünlerin taban fiyatlarının daha düşük tutulmasını, KİT ürünlerine sürekli zam yapılmasını ve hazineden, bu kuruluşlara yapılan bütün ödemelerin durdurulmasını istiyor.

Emisyon hacmi ve kredi miktarlarındaki hızlı artışa karşı çıkan IMF, toplam para arzının (para ve kredi miktarı) sınırlandırılmasını ve bunun için de, KİT'lere verilen bütün kredilerin kesilmesini, bu kuruluşların yatırımlarının büyük miktarda sınırlandırılmasını, tarım ve sanayi sektörü kredilerinin daraltılmasını ve yüksek faiz politikasının sürdürülmesini istiyor. Özal hükümeti'nin IMF'ye verdiği rapora göre, son bir yılda piyasadaki para miktarı yüzde 67 ve toplam para arzı (para ve kredi miktarı), yüzde 73 artış gösterdi.

IMF bunların yanısıra, emperyalist çokuluslu tekellerin ve işbirlikçi tekelci sermayenin çıkarlarına hizmet eden ve fakat, ulusal ekonominin durumunu ve yığınların yaşam koşullarını daha da kötüleştirecek olan, bir dizi yeni ekonomik önlemin alınmasını istiyor. Türkiye'nin yeniden borçlanmı ödeyemez bir konuma düşmesinden endişe duyan IMF, Özal hükümeti'nden bu konuda önlemler almasını ve özellikle de, Türkiye'nin dışsatım mallarının fiyatlarının sürekli indirilmesini ve Türk parasının değerinin, daha büyük oranlarda düşürülmesini (daha büyük oranlı devalüasyonlar) istiyor.

Yeni anlaşma beklenmiyor

Bilindiği gibi, Türkiye ile IMF arasındaki yazılı anlaşma 1985 Nisan'ında sona ermiş ve yeni bir anlaşma için, 24 Nisan 1985 tarihinde Türkiye'ye gelen IMF heyeti ile sürdürülen iki haftalık görüşmelerden bir sonuç çıkmamış ve yazılı bir anlaşma imzalanamamıştı. Özal hükümeti'nin bütün ısrarlarına rağmen, Türkiye ekonomisindeki gidişatın kötü olduğunu gören ve bunun sorumluluğunu taşımak istemeyen ve ayrıca, yazılı bir metin olmadan da Türkiye'ye her dayattığını kabul ettirebileceğini iyi bilen IMF, yazılı bir anlaşma imzalamaktan kaçınmış ve konuyu, ileri bir tarihe ertelemişti.

IMF yetkilileri ve Özal hükümeti tarafından yapılan açıklamalara göre, IMF heyetinin bu gelişi sırasında yeni bir anlaşma metni üzerinde görüşme olmayacak ve herhangi bir anlaşma imzalanmayacak. IMF heyeti, Türkiye ekonomisine ilişkin değerlendirmelerini Özal hükümeti'ne bildirecek ve hükümete, alınmasını istediği yeni ekonomik önlemlerin direktiflerini verecek ve heyet, ABD'ye dönüşte Türkiye hakkında bir rapor hazırlayarak IMF yönetimine sunacak.

İnsan ve ekonomi

Özlem ÖZGÜR

İŞÇİ sınıfı öğretisinin, ekonomi biliminin gelişmesine ve onun, gerçekten bir bilim konumuna yükselmesine yaptığı katkının en büyüğü, ekonomide insan boyutunun önemini ve yerini, yerli yerine oturtabilmesi olsa gerektir. İşçi sınıfı öğretisinin, ekonomi bilimine kazandırdığı bu yeni ve gerçek boyut; ve onun, üretim ve ekonominin çalışanlar demek olduğunu, yaratılan bütün değerlerin emek ürünü olduğunu kanıtlaması; ister istemez, insan unsurunun konumunu, ekonomi politiğin ana konularından birisi haline getirdi.

ÖYLESİNE ki, ekonomi politiğin en tutucu yorumunda bile, istenmese de, insan unsuruna yer verilmek zorunda kalındı. Bu olgu, bu gelişme, Türkiye'ye de yansıdı ve cumhuriyet tarihi boyunca, bütün burjuva hükümetleri, yalana dayalı da olsa, ekonomik programlarında insan unsurunu dikkate almak zorunda kaldılar.

NE var ki, Türkiye'de, 12 Eylül askersel devirmesinden sonra, rejimin sözcüleri tarafından konuyla ilgili olarak, yeni bir üslup geliştirildi ve yalnızca, insan unsuru ekonomi dışı bırakılmakla kalınmadı; aynı zamanda, ulusal ekonominin gidişatını aydınlatan ana göstergeler bile, ekonomi politiğin dışına atıldı.

ÖRNEGİN, ABD'den döner dönmez, Türkiye ekonomisindeki gidişat hakkında **"ayrıntılı"** bir açıklama yapan Başbakan Turgut Özal, konuya ilişkin olarak, **"Türkiye en parlak devrini yaşıyor"** değerlendirmesini yapıyor. Ve Özal efendi, Türkiye ekonomisinin en parlak devrini yaşadığına kanıt olarak, şu üç gerekçeyi gösteriyor. Birincisi, Türkiye dış borçlarını hiç aksatmadan ödeyebilen bir ülkedir. İkincisi, bugün Türkiye'de, hiçbir malın sıkıntısı çekilmemektedir. Üçüncüsü, Türkiye kredi itibarı yüksek bir ülkedir.

BAŞBAKANIN bu değerlendirmeleri, baştan aşağı gerçektir. Ama, bir ulusal ekonominin değerlendirilmesi, süresi gelen dış borçların ödenebilmesi; ya da, istenen her malın vitrin-

Asgari ücret yine sefalet ücreti olacak

Bu yaz gazetelerde, sebzelerin ve meyvaların tarlalarda kaldığı gündelik haberler arasında çıkmaya devam ediyor. Gerekçe: **"para etmiyormuş", "taşıma ücreti malın fiyatından daha yüksekmiş".** Bunu açlık çekenlere anlatsınlar.

Doğrudur gerçekten bu yaz sebze ve meyve tüketilenden daha çok yetişti. Peki ama kimler ne kadar tüketiyor? Tüketebilmek için kimler ne kadar harcıyor? Asgari ücretle yaşayan, beslenme için bütçesinden kaç para ayırabiliyor ki, sebze meyve, et tüketsin?

Faşizm dünyanın her yerinde aynı. Aynı sonuç bir kere daha ülkemizde yaşanıyor. Ürün bol ama, satın alabilmek için içide-emekçide para yok. O zaman ürün tarlada kalıyor, çürüyor, çürütülüyor. Bu kez küçük üretici de açlığa mahkum oluyor. Şu açıktır ki, asgari ücretlerin arttığı ölçüde ücretcilerin de gelirleri artacaktır.

Bilindiği gibi cunta daha ilk başa geldiği günlerde işçi ücretlerinin yükseldiğinden dem vurarak, ücretlere karşı açık savaş ilan etmişti. Bu nedenle DİSK'e düşmanlık kampanyaları ve hapishane kapıları açıldı. Yüze yakın sendika önderi hakkında idam istemli davalar bu nedenle açıldı. Faşist rejimin ulaştığı sonuç; Maliyetler içinde işçi ücretlerinin payı yüzde onlu rakamlara düşürüldü.

En son asgari ücret 1984 yılı Mart ayında belirlendi. Komisyonun karar gerekçesinde uyulması gereken kurallarının ilkinde şöyle deniyor:

"Asgari ücret pazarlık ücreti değildir. İşçinin geçimini sağlayacak, yasa ve yönetmeliklere uygun, bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tesbit edilen taban ücretidir".

Gel gör ki, bugün yapılan asgari ücret ayarlanması ne bilime, ne yasalara uymuyor bir kere işçinin ailesi dikkate alınmıyor.

Haydi işçiye evlenmek çoluk çocuk sahibi olmak hakkı tanımıyorsunuz. Peki işçinin bakmak zorunda olduğu anası babası da mı yok?

Üstelik tek kişi dahi olsa bugünkü asgari ücret bir kişinin sırf beslenme masrafına bile yetmiyor.

Türkiye'de ücretler, Hong Kong ve Güney Kore'deki ücretlerin bile altına düşmüştür. İngiliz Ticaret Heyeti Başkanı Michael Turner **"İşçi ücretleri öyle düşük ki, enflasyon yabancı sermayeyi etkilemiyor demektedir".** Ülkemizdeki asgari ücretin en asgari koşullarda insan gibi yaşayabilmek için ancak 6 gün yettiğini düşünmek yaşam koşullarındaki ağırlaşmayı yeterince gösteriyor.

Gerçek asgari ücret ve ortalama ücret

YILLAR	G.O.Ü.	G.A.Ü.
1963	17.91	8.91
1976	26.87	13.97
1977	27.07	11.09
1978	23.74	12.55
1979	20.54	12.56
1980	15.37	6.47
1981	14.30	8.76
1982	13.87	6.69
1983	13.84	7.91
1984	12.85	7.98

Gerçek asgari ücret ve ortalama ücret

IMF'nin gelişi zamlarla karşılandı

İMF heyetinin gelmesiyle birlikte, Türkiye'de çok büyük bir yeni zam dalgası başladı. Özal hükümeti, Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin (KİT) ve holdingçi sermayenin ürettiği çok sayıdaki malın fiyatını zamlarken, önümüzdeki günlerde, bütün KİT'lerin ürettiği mal ve hizmetlerin fiyatlarının artırılacağı açıklandı. Kömür fiyatlarını yüzde 5, şeker fiyatlarını yüzde 9, bazı PTT hizmetlerinin fiyatlarını yüzde 33 ve Emlak Vergisi oranlarını 10 ile 15 kat arasında artıran Özal hükümeti, petrol, elektrik, demir ve öteki KİT ürünlerinin yeni fiyatlarının, önümüzdeki günlerde açıklanacağını belirtti ve zamlara gerekçe olarak, TL'sının değer kaybını gösterdi.

Bazı KİT ürünlerinin fiyatlarının artırılması ve bütün temel maddelerin zamlanacağının belli olması üzerine, özel sektör kuruluşları da ürettikleri bütün mal ve hizmetlerin fiyatlarını artırmaya başladılar. Otomobil fiyatlarına yapılan yüzde 5'lik, buzdolabı fiyatlarına yapılan yüzde 8 ve televizyon fiyatlarına yüzde 6'lık zamları, süt ve süt mamüllerinin fiyatlarında yüzde 13, zeytinin fiyatında yüzde 20, bulgurun fiyatında yüzde 12, meyve ve sebze fiyatlarında ise, yüzde 20 ile 25'lere varan zamlar izledi.

Öte yandan, İstanbul Ticaret Odası (İTO) tarafından derlenen ücretliler Geçinme İndeksine göre, Ağustos ayında fiyatlar yüzde 2,3 oranında arttı ve böylece, son beş yılın en yüksek fiyat artışı, içinde bulunduğumuz yılın Ağustos ayında (Ağustos ayları itibariyle) gerçekleşmiş oldu. Türkiye'de fiyat artışlarının en düşük düzeyde gerçekleştiği ay olan Ağustos'da, bu yıl fiyatların yüksek oranda gerçekleşmesine, hükümetin bazı temel maddelere yaptığı zamlar neden oldu. Nitekim, petrol, elektrik ve kömür fiyatlarına yapılan zamlar, Ağustos ayında fiyat artışlarını en çok etkileyen faktör oldu ve bu ay içerisinde, aydınlatma ve ısıtma giderleri, yüzde 10,6 oranında artış gösterdi.

BAŞBAKANIN bu değerlendirmeleri, daştan aşağı gerçektir. Ama, bir ulusal ekonominin değerlendirilmesi, süresi gelen diş borçların ödenebilmesi; ya da, istenen her malın vitrinlerde varoluşu noktalarına indirgenebilir mi? Böylesi bir kural yaşamın neresindedir ve ekonomi politiğin hangi sayfasında yazılıdır?

TÜRKİYE ekonomisi, en parlak devrini yaşıyormuş!.. Bir ulusal ekonominin, en parlak dönemini yaşaması demek; o ekonomide yatırım, üretim ve kalkınma hızı miktarlarının, en yüksek tempolarda artış göstermesi demektir. Oysa, Türkiye kapitalizmi, bu açıdan yıllardır en olumsuz dönemini yaşıyor. Bu nedenle, ekonomideki gidişatın temel açıklayıcıları olan bu göstergeler, Özal ve ekibi tarafından, ekonomi politikten dışlanmış bulunuyor.

TÜRKİYE ekonomisi, en parlak dönemini yaşıyormuş!.. En parlak dönemini yaşayan bir ekonomide, bu denli büyük oranlı enflasyon sorunu olur mu? 1977 yılından bu yana Türkiye kapitalizminde, enflasyon sorununa en küçük bir çözüm getirilemiyor ve cumhuriyet tarihinin, en büyük boyutlu enflasyonu bu dönemde yaşanıyorsa, Türkiye ekonomisi için **"en parlak"** yerine; **"en bunalımlı dönemini yaşıyor"** değerlendirmesini yapmak, gerçeğin ta kendisi olmaz mı?

TÜRKİYE ekonomisi en parlak dönemini yaşıyormuş!.. En parlak dönemini yaşayan bir ekonomide, bu denli büyük boyutlu bir işsizlik sorunu olabilir mi? En parlak devrini yaşayan, gelişen ve büyüyen bir ekonomide, işsiz sayısının azalması gerekmez mi? Türkiye kapitalizminde, son beş yıl gibi kısa bir sürede, işsizler ordusunun sayısı katlanarak dört milyona merdiven dayamışsa; bu gösterge, Tükiye ekonomisinde **"gelişen"** tek şeyin **"kriz"** olduğunun bir başka kanıtı değil midir?

TÜRKİYE ekonomisi, en parlak dönemini yaşıyormuş!.. En parlak dönemin yaşandığı bir ulusal ekonomide, bunun adı kapitalizm, soygun ve sömürü düzeni de olsa, yığınların yaşam koşullarında ve gerçek gelirlerinde, belli bir iyileşmenin gözlenmesi gerekmez mi? Bütün resmi istatistikler ve gelir dağılımı araştırmaları, son beş yıl gibi kısa bir sürede ve süngülerin gölgesinde, çalışanların, küçük üreticilerin ve orta katmanların satınalma güçlerinin ve gerçek gelirlerinin yarı yarıya geriletildiğini göstermiyor mu?

SON beş yılın, yığınlar açısından, cumhuriyet tarihinin en olumsuz, en sıkıntılı, en olanaksız en acılı dönemi olduğunu söylemek, abartmalı bir görüş müdür? Elbette ki, değildir. Cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde ve onun, beş yıllık hiçbir kesitinde, Türkiye halklarının yaşam koşulları, bugünkü kadar kötü olmadı ve yığınlar, hiçbir zaman bugünkü kadar büyük bir yıkımla karşı karşıya kalmadılar...

TÜRKİYE ekonomisi, tarihin en parlak devrini yaşıyormuş!.. Özal efendi, böyle buyuruyor! Resmi istatistikler ve yaşamın pratiği ise, bir başka türlü konuşuyor: Türkiye halkları, yığınlar, tarihinin en büyük ekonomik sıkıntısını çekiyor; yokluğun, yoksulluğun en derinini yaşıyor...

YALNIZCA ekonomi biliminin ABC'si değil; aynı zamanda, yaşanmış ve yaşanmakta olan toplumsal gerçekler, şunu gösteriyor: Yığınların bunalımı ile ekonominin bunalımı eş anlamlıdır; ve kelimenin gerçek anlamıyla, yığınların kriz içinde olduğu bir toplumda, matematik bir eşitlik değil; ama, ekonomi de, aynı derecede kriz içinde demektir.

O HALDE, Özal, neden ve nasıl **"Türkiye ekonomisi en parlak dönemini yaşamaktadır"** biçiminde konuşabiliyor? Özal'ın, nedeni ve nasılı, gerekçelerinden belli değil midir? Ve Özal'a göre, ekonomideki gidişatın tek göstergesi, emperyalist odaklara ve işbirlikçi oligarşiye, en iyi hizmeti vermek değil midir? Öyledir. Öyleyse, Özal yerden göğe haklıdır ve Türkiye ekonomisi de, elbette en parlak dönemini yaşamaktadır! Var mı aksini söyleyen?.. Varsa. komünisttir...

Gırgır'dan alınmıştır

Asgari ücret yeniden saptanıyor ama işçinin beklentisi çok açık

Asgari Ücret Tesbit Komisyonu, 1,5 yıl aradan sonra 2 Eylül 1985 Pazartesi günü, 900 bin işçiyi ilgilendiren asgari ücretin yeniden tesbiti amacıyla Ankara'da toplandı. Beş hükümet, beş işveren ve beş işçi temsilcisinden oluşan Asgari Ücret Komisyonu'nun, 2 ve 3 Eylül tarihlerinde yaptığı iki toplantıya, hükümet ve işveren temsilcileri eksiksiz katılırken, işçiler adına yalnızca bir üyenin katılması dikkati çekti. 3 Eylül tarihinde yapılan Asgari Ücret Komisyonu toplantısı başlarken, komisyon başkanı ve hükümet temsilcisi Orhan Başhekim'in **"işveren kesimi hazır, işçi kesimi neden yok"** şeklindeki sorusuna, toplantıdaki tek işçi temsilcisi Yaşar Doğualp, **"işçi kesimi adına bir kişi yeter, nasıl olsa, biz burada şahitlik yapıyoruz"** cevabını verdi.

Asgari Ücret Tesbit Komisyonu'nun 3 Eylül tarihinde yaptığı toplantıda, tek işçi temsilcisi ve Türk-İş'in, asgari ücretin saptanmasında, bir işçi ailesinin sağlıklı beslenme ve yaşam koşullarının gerektirdiği asgari ücret, enflasyon oranının dikkate alınması ve benzeri bütün telepleri, hükümet ve işveren temsilcileri tarafından reddedildi ve yeni asgari ücretin saptanması amacıyla, toplantı 16 Eylül'tarihine ertelendi. Konuyla ilgili uzmanların ve işçi sendikaları yetkililerinin görüşüne göre, bu yılki Asgari Ücret Tesbit Komisyonu toplantısında da, işçilerin yararına bir karar çıkmayacak ve hükümet ile işverenin eylem birliği temelinde, asgari ücret yine enflasyon oranının altında saptanacak ve böylece, işçilerin gerçek gelirlerini geriletmeye devam edilecek.

Nitekim, işçi sendikaları yetkilileri, konuya ilişkin olarak yaptıkları açıklamalarda, Asgari Ücret Tesbit Komisyonu'ndan işçilerin çıkarına bir karar beklemediklerini dile getirerek, asgari ücretin sefalet ücretinden öteye geçemeyeceğini belirttiler. Komisyonun belirleyeceği ücretin, açlığın devamını sağlayacağını söyleyen Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Cevdet Selvi,

"işçiyi tek kişi olarak kabul edip alleyi ortadan kaldıran tavırla karşımıza çıkıyorlar. İşçinin ailesini **terk edilmiş unsurlar olarak kabul** ediyorlar. Çalışan insanlar, **ailesindeki işsizlere ve çalışmayanlara bakmak zorundadırlar"** şeklinde konuşurken, Türkiye Maden-İş Sendikası Başkanı Mustafa Orhan,

"Asgari Ücret Tesbit Komisyonu toplantısı şekilden ibaret. Hükümet işveren ikilisi zaten kafalarında yeni ücreti belirlemiş. Şimdi onu açıklayacaklar. Bu ücret, sefalet ücreti olmaya devam edecektir" dedi.

Asgari ücretin tarihçesi

Asgari ücretten, antik çağda Eflatun'dan bu yana sözü edilmektedir. En yaygın olarak "sanayi devrimi" adı verilen dönemde toplumların gündemine geldi.

İşçilerin günde 15-16 saat yok pahasına çalıştırıldığı dönem koşullarında, işçi sınıfının yoğun mücadeleisiyle, asgari ücret uygulamasına başlandı. 'Asgari ücret'in tanımı şöyle yapıldı. "Gelinen bugünkü aşamada asgari ücret, işçinin ailesiyle birlikte toplumda sefalet durumuna düşmeden çağdaş gelişmelere uygun onurlu bir biçimde yaşamasına yetecek bir 'sosyal ücret' niteliğini kazanmıştır". **Böylece işverenlerin belirlenen asgari ücretten daha aşağı ücretle işçi çalıştırmaları yasaklanmış oluyordu.**

İlk kez 1923 yılında İzmir İktisat Kongresi'nde "asgari işçi ücretlerinin" her üç ayda bir belediye meclisince geçim koşullarına uygun olarak ilan edilmesi kararlaştırıldı. Ne var ki uygulanmadı. 1936 yılında çıkarılan iş yasasında asgari ücrete yer verildiyse de 1951 yılına kadar hiç bir uygulamaya geçilmedi. Kapsamlı asgari ücret uygulamaları 1967 yılında çıkarılan 931 sayılı iş yasasıyla sağlandı. Daha sonra 1971 yılında çıkarılan 931 sayılı yasa ile şimdi uygulanan asgari ücret politikalarının esasları belirlendi. Şimdi ülkemizde iki ayrı grup ve 6 ayrı bölge için farklılaşan asgari ücret uygulaması yapılmaktadır. Birinci ayırım 16 yaşından büyükler için, ikinci ayırım ise 16 yaşından küçükler için yapılmaktadır. Başka ülkelerde çocuk emeği yasaklanırken, ülkemizde 16 yaşından küçük çocuklar en yahşi koşullarda sömürülüp, eziliyorlar. Ve asgari ücret iki yılda bir merkezi olarak saptanıyor.

Kısaca asgari ücreti, hükümetlerin ağırlıkta olduğu, Türk-İş'in de katıldığı bir komisyon belirliyor.

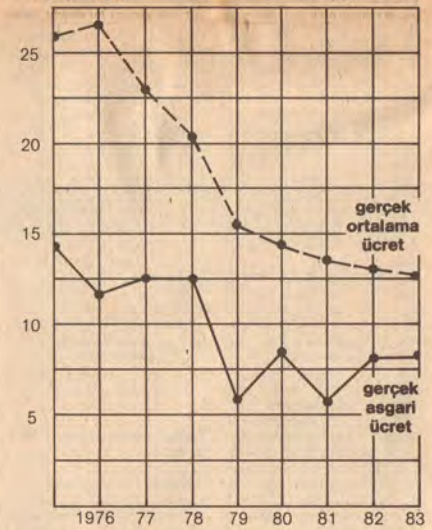

Asgari Ücret Yönetmenliğinden

Tanım:

Madde 1: 1475 sayılı iş kanununun 33. maddesinde öngörülen asgari ücret; işçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücrettir."

135 nolu İLO (Uluslararası Çalışma Örgütü) kararında asgari ücret tanımı:

1- İşçinin ve ailesinin gereksinimi,
2- Ülkedeki genel ücret durumu,
3- Geçinme koşulları ve fiyat artışları hızı,
4- Sosyal güvenlik hakları,
5- Diğer sosyal kesimlerin yaşam standartları,
6- Ekonomik gelişmenin, üretim düzeyinin ve istihdam hedeflerinin yeraldığı ekonomik faktörler, dikkate alınır.

Yetişkin bir kişi için gerekli 3500 kalori üzerinden (bir günlük) 1985 mart ayına göre gerekli besin, fiyatları ve toplamı:

Gıda Cinsi	*Günlük Miktar*	*Kg, Lt, Ad, Fiyatı*	*Tutarı*
Ekmek	1 ad. 430 gr.	50 TL.	50,00 TL.
Et	187 gr.	1320 TL.	246,84 TL.
Yumurta	1 ad.	27 TL.	27,00 TL.
Süt	0,2 Lt.	180 TL.	36,00 TL.
Yoğurt	50 gr.	340 TL.	68,00 TL.
B. Peynir	46 gr.	950 TL.	43,70 TL.
Yağlar	50 gr.	825 TL. (ortal.)	41,52 TL.
Şeker (toz)	72 gr.	175 TL.	12,60 TL.
Sebze	400 gr.	210 TL. (ortal.)	84,00 TL.
Meyva	133 gr.	220 TL. (ortal.)	29,26 TL.
Un-bakliyat	47 gr.	265 TL. (ortal.)	12,45 TL.
Tüpgaz (aylık)	1 tüp	2180 TL.	72,67 TL.
Toplam			*724,04 TL.*

1 aylık beslenme gideri 30 x 751,72 = 21.271,20 TL.

TUSTAV

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Gorbaçov'un Amerikan Time dergisiyle yaptığı görüşme bütün dünyada büyük ilgi uyandırdı

"Savaşı hiçbir zaman biz başlatmayacağız"

■ ABD-SOVYET İLİŞKİLERİ: Bugün dünyada durum oldukça karmaşık ve gergin. Hatta patlamaya yakın olduğu bile söylenebilir. Cenevre'de görüşmelerin başlamasına ve bir zirve toplantısı kararı alınmış olmasına karşın ülkelerimiz arasındaki ilişkiler kötüleşiyor, silahlanma yarışı tırmanıyor ve savaş tehdidi azalmıyor.

■ SİLAHSIZLANMA: ABD, "Yıldızlar Savaşı" projesini durdurmadıkça, nükleer silahların sınırlandırılması yönünde bir anlaşmaya varılamaz. Biz uzaya ne tür silahlar yerleştirileceği konusunda değil, uzayda silahlanmanın engellenmesi yönünde bir anlaşmaya hazırız.

■ ZİRVEDEN BEKLENTİLER: Toplantıdan olumlu sonuçlar alabilmek için, somut öneriler hazırlamak üzere önümüzde hâlâ zaman var. Bu süre yapıcı ve yararlı biçimde kullanılabilir. Biz zirveden ciddi sonuçlar bekliyor, anlamlı ve somut anlaşmalara yönelik bir görüşme için hazırlanıyoruz.

Ağustos ayının sonunda tanınmış ABD dergilerinden TIME, Sovyetler Birliği Komünist Partisi MK Genel Sekreteri M. Gorbaçov **ile 2 saat 12 dakika süren bir röportaj yaptı. Derginin 9 Eylül tarihli 36. sayısında yeralan ve dünya kamuoyunda geniş yankılar uyandıran röportajda** Gorbaçov, **ABD-Sovyet ilişkileri, dünya barışı, silahsızlanma ve Sovyet toplumundaki son gelişmeler üzerine soruları yanıtladı. Kasım ayı ortalarında Cenevre'de yapılacak olan** Reagan-Gorbaçov **zirvesi öncesindeki durum ve Sovyetler Birliği'nin bu görüşmeden beklentileri konusunda ışık tutucu bilgileri içeren röportajdan bazı soru ve yanıtları özetleyerek aktarıyoruz.**

Soru: Günümüzde ABD-Sovyet ilişkilerini nasıl nitelendiriyorsunuz ve başlıca hangi olaylar bu ilişkileri belirliyor?

Yanıt: Bana bu soruyu iki ay kadar önce sormuş olsaydınız, ilişkilerimizin biraz daha iyi yönde geliştiğini, olumlu bazı değişikliklerin görüldüğünü söylerdim. Ama maalesef bugün aynı şeyi söyleyemeyeceğim için üzgünüm.

Gerçeği olduğu gibi kabul etmeliyiz. Cenevre'de görüşmelerin başlaması ve bir zirve toplantısı yapılması kararı alınmış olmasına karşın ülkelerimiz arasındaki ilişkiler kötüleşiyor, silahlanma yarışı tırmanıyor ve savaş tehdidi azalmıyor.

Silahsızlanma görüşmeleri yeniden başladığı ve altı yıl sonra yeniden bir zirve hazırlığına girişil-

mesi alanında durduracak ve böylece nükleer silahların daha da yayılmamasını sağlama ve garanti altına alma yönünde ciddi bir katkı olacaktır.

Eğer bütün bu yaptıklarımız yalnızca propaganda olarak görülüyorsa, niçin ABD de 'dişe diş, göze göz' hareket etmiyor? Biz atom denemelerini durdurduk. Öyleyse, siz Amerikalılar da aynı şeyi yaparak intikam alabilirsiniz. Siz de bize, örneğin yeni stratejik füzelerinizden birinin gelişimini dondurarak bir propaganda hamlesi yapabilirsiniz. Biz size benzer bir **"propaganda"** ile yanıt verebiliriz. Ve böylece devam eder. Bu tür bir **"propaganda"** yarışı kimseye zarar verebilir mi? Kuşkusuz bunlar, kapsamlı bir silah-sınırlandırılması anlaşmasının yerini alamaz, ancak böyle bir anlaşmaya doğru önemli bir adım olabilir.

ABD yönetimi ne yazık ki bambaşka bir yola saptı. Moratoryuma tepki olarak yeni bir dizi nükleer deneme başlattı. Barışçıl bir uzaya ilişkin önerilerimize uydusavar silahların ilk işlevsel denemesini yaparak yanıt verdi. Ve bütün bunlar yetmezmiş gibi Sovyetler Birliği'ne karşı bir **"nefret kampanyası"**na girişti.

Bütün bunlar nasıl bir izlenim yaratıyor? Bir kere, Washington'da şaşkınlık ve kararsızlık görülüyor. Bunu da ancak, girişimlerimizin onlarda, tüm silahlanma yarışı politikasına gerekçe olarak gösterdikleri Sovyetler Birliği'nin **"kötülükler odağı"** ve uluslararası tehlike kaynağı olduğu imajını yokedeceği endişesini yarattığı ile açıklayabili-

Gorbaçov Time muhabirleriyle basın toplantısı sırasında

rimizle barış içinde yaşamaktan başka bir yol olmadığını nihayet anlayıp anlamadığımız, düşünce ve davranışlarımızı savaşçı değil de barışçıl bir çizgiye dönüştürmeye hazır olup olmadığımız. Sizin bir deyişinizde olduğu gibi, ' yaşayalım ve yaşatalım'. Biz buna barış içinde birlikte yaşama diyoruz. Sovyetler Birliği için bu soruların yanıtı **"evet"**dir.

Soru: Kasım ayında Cenevre'de Başkan Reagan ile yapacağınız toplantının sonuçlarının ne olacağını düşünüyorsunuz? ABD ve Sovyetler Birliği ilişkilerini iyileştirmek için ne gibi somut girişimlerde bulunmalı?

Yanıt: Görüşmenin sonuçları büyük çapta şimdi olagelen şeylere

Biz anlamlı ve somut işe yönelik bir görüşme yapmaya hazırız. Ancak karşı tarafın tümüyle başka bir şey için hazırlandığının belirtileri görülüyor. Sanki sahne, rakibine ustaca bir darbeyi en iyi şekilde vurup, fazladan bir puan kaydetmeyi düşünen bir çeşit **"süpergladyatörler"** karşılaşması için hazırlanıyor. Bu yönde yapılan bazı açıklamaların hem biçimi, hem de içeriği çarpıcı. Başkanın ulusal güvenlik danışmanı Bay Mc. Farlane'in son **"konferansı"** buna örnek gösterilebilir. Bunda yalnızca bizim Cenevre'de suçlanacağımız **"bir dizi itham"** yer almıyor, aynı zamanda görüşmeler de çok özel bir biçimde değerlendiriliyor. Öyle görünüyor ki, görüşmelerde en küçücük bir ilerleme bile Sovyetler Bir-

jenin ilk aşamasıdır. Yalnızca işin boyutunu düşünün -projeye önümüzdeki birkaç yıl için 70 milyar dolar tahsis edilecek. ABD bilim adamlarının da vurguladığı gibi sadece araştırma için bu olağanüstü bir miktardır. Bugünün fiyatlarıyla proje, Manhattan Projesinin (atom bombasının geliştirildiği program) maliyetinin dört katından ve Apol-

"Cenevre'ye yalnızca tanışmak, Cenevre Gölü'nün ve İsviçre dağlarının güzelliklerini seyretmek için gitmiyoruz. Bu, iki büyük devletin liderine yakışmaz. Uluslararası or-

Soru: Sovyetler Birliği kaynaklı birçok yorumdan da izlenebileceği gibi, gerçekte siz uzay silahlarına ilişkin hiçbir anlaşmaya olanak tanımıyorsunuz, programları durdurmak, en dar ve en akademik anlamda bile araştırmalara son vermek istiyorsunuz. Sovyetler Birliği bu konuda görüşme yapmaya hazır mı?

Yanıt: Eğer uzayın askeri amaçlarla kullanılması ve uzayda silahlanma yarışı durdurulmazsa, başka hiçbir şey yapılamaz. Bizim bu konudaki kesin tavrımız yalnızca kendi çıkarlarımızı değil, ABD'nin de çıkarlarını dikkate alarak vardığımız son derece sorumlu bir değerlendirmeye dayanıyor. Biz anlaşmaya hazırız, ancak uzay silahları ve uzaya ne tür silahlar yerleştirilmesi konusunda değil. Biz uzayda silahlanma yarışının engellenmesi için anlaşmaya hazırız.

Araştırma ve araştırmaların yasaklanması sorununa gelince bundan kastımız temel bilimsel araştırmalar değildir. Uzaya ilişkin bu tür araştırmalar sürüyor ve sürecek. Bizim kastettiğimiz planlama, geliştirme aşamaları, sistemlerin belirli parçaları için siparişler veril-

yacaktır. Ve bir kez uzaya silah yerleştirildikten sonra ise kimse bu süreci kontrol altına alamaz...

Bu aşamada SDI'ın tümüyle bilimsel araştırma yönü üzerinde dururken, daha bugünden başlamış olan uzay silahları sistemlerinin geliştirilmesi süreci gözden kaçırılmak isteniyor. ABD'nin bugün ikinci nesil uydusavar silah sistemlerini denemeyi planlaması çok ciddi sonuçlara yolaçacaktır. Hiç kuşkusuz buna karşı tepki göstereceğiz.

Nükleer denemeleri durdurma önerimize olumsuz tepki gösteren ABD, diğer nedenlerin yanısıra çok basit bir nedene bağlı olarak şu konuda bize katılmıyor: ABD'nin uzay lazerlerinin nükleer elemanlarını sağlamak için bu denemelere gereksinimi var. Bir röntgen ışınlı lazer geliştirip denemek için bir nükleer deneme gerekiyor. Bütün bunlar ise uzaydan balistik füzelere karşı girişilecek füzesavar savunmasının unsurlarıdır. Bu projenin var gücüyle ilerlemesi halinde olacakları düşünün...

Sanırım ABD'de kimileri bu tür programlarla Sovyetler Birliği'nin önüne geçmeyi ve bu yoldan baskı yapabilmeyi düşünüyor. Bu hiçbir zaman mümkün değildir, ne olursa olsun her türlü meydan okumaya uygun bir karşılık vereceğiz. Ancak böyle bir durum tüm anlaşmaların ortadan kalkması anlamına gelecektir ki, o takdirde de bir daha ne zaman görüşme masasına döneceğimiz konusunda kimse birşey söylemez.

Kuşkusuz böyle bir durum as-

yeniden bir zirve hazırlığına girişildiği dönemde bizim bu fasit daireyi kırma, silahlanmanın sınırlandırılması sürecini içinde bulunduğu çıkmazdan çıkarma yönündeki çabalarımız kötü mü? Atom denemelerinde moratoryum ilan etmemiz ve ABD'den bize katılmasını istememizin amacı budur. Nükleer denemelerin tümüyle yasaklanması yönündeki görüşmeleri başlatmak ve uzayda silahlanma yarışını durdurmak için yaptığımız önerilerin de nedeni budur.

Bu tekliflerimizin ABD'nin sorumlu bazı politikacıları tarafından bu denli açık bir memnuniyetsizlikle karşılanmasını anlamak zor. Bunların propagandadan başka bir şey olmadığı söyleniyor. Konuyla ilgili biraz bilgisi olanlar için ise bizim önerilerimizin kamuoyunu etkilemeye yönelik çabalar değil, çok ciddi niyetler olduğunu anlamak kolaydır. Nükleer silahları sınırlandırmaya yönelik bütün gerçek çabalar denemelerin yasaklanması ile başladı. 1963 anlaşması bu yönde ilk önemli adım olmuştu. Nükleer denemelerin tümüyle durdurulması ise nükleer silahlanma yarışını en tehlikeli alanda, silahların niteliksel olarak geliştirilendişesini yarattığı ile açıklayabilirim. Öte yandan bu durum, dünyanın kaderi konusunda yeterince büyük çapta şimdi olagelen şeylere bağlı. Sanırım herkes görüşmelerin politik atmosferinin çok önce-

"Eğer bizim bütün yaptıklarımız yalnızca propaganda olarak görülüyorsa, siz Amerikalılar da aynı şeyi yaparak karşılık verebilirsiniz. Siz de bize örneğin yeni stratejik füzelerizden birinin gelişimini dondurarak bir propaganda hamlesi yapabilirsiniz. Biz de size benzer tür bir 'propaganda' ile yanıt verebiliriz. Ve böylece devam eder. Bu tür bir 'propaganda' yarışı kimseye zarar verebilir mi?"

sorumlu davranmadıklarına da işaret ediyor.

Sanıyorum ki, birbirimizden hoşlansak da hoşlanmasak da ancak birlikte varolabiliriz, ya da birlikte yokoluruz; bu değiştiremeyeceğimiz bir gerçek. Burada yanıtlamamız gereken temel soru birbiden şekillendiği konusunda aynı görüştedir. Ne başkan, ne de ben ülkelerimizde ve müttefiklerimizde esen havayı görmezlikten gelemeyiz. Bir başka deyişle bugün yapılanlar kasım ayındaki görüşmelerin **"senaryosu"**nu belirleyecektir.

cük bir ilerleme bile Sovyetler Birliği'nin tüm sorunlarda, silahlanmada, bölgesel sorunlarda ve hatta kendi iç işlerinde vereceği bazı tavizlere bağlı olacak.

Eğer bu söylenenler ciddi ise, görülüyor ki Washington üzerinde anlaştığımız olay için hazırlanmıyor. Zirve toplantısı, anlaşma sağlamak, eşitlik temeli üzerinde bazı anlaşmalara varmak için planlandı, bir tarafın teslimiyet belgesini imzalamak için değil.

Eğer bu kavgacı feryatlar ciddi değilse, o zaman daha da uygunsuz. Niçin gerekmediği halde kaslar geriliyor? Niçin gürültülü gösterilere girişilip, iç politik mücadelelerde kullanılan bazı yöntemler iki nükleer güç arasındaki ilişkilere aktarılıyor?

Soru: Sizce SDI (Yıldızlar Savaşı) araştırma projesinin ABD-Sovyet ilişkileri çerçevesinde yeri ne?

Yanıt: Bir kere biz bu projenin sadece bir araştırma programı olduğunu düşünmüyoruz. Bizim görüşümüze göre SDI, yeni bir ABM (balistik füzeleri yokedici füzesavar sistemi) geliştirmeye yönelik ve 1972 anlaşmasıyla yasaklanan pro-

maz. Uluslararası ortamın bu denli gergin olduğu koşullarda kabul edilemeyecek bir lükstür. Birbirimizle barış içinde yaşamaktan başka yol yok..."

lo projesinin (aya insan indirilmesiyle sonuçlanan 10 yıllık uzay araştırmaları projesi) maliyetinin iki katından fazladır. Bu projenin yalnızca bir araştırma programı olmadığını, uzayda vurucu silah sistemlerinin denemelerinin programlaması gibi bazı gerçekler de gösteriyor.

Bu nedenle SDI programı ve onun sözümona araştırma bölümü, çok yeni ve daha da tehlikeli bir silahlanma yarışıdır. Uzayda silahlanma yarışının engellenmesi gereklidir. Biz böyle bir anlaşmanın mümkün olduğuna ve anlaşmaya uyulup uyulmadığının denetlenebileceğine inanıyoruz.

Böyle bir anlaşmaya varmadan nükleer silahların sınırlandırılması ve azaltılması yönünde bir anlaşma yapmak mümkün olmayacaktır. Eğer ABD, şimdiki tutumuyla son sözü söylüyorsa Cenevre görüşmeleri tümüyle anlamını yitirecek.

mesi, mukaveleler yapılmasıdır. Model ve maketler yapılmaya, deneme örnekleri geliştirilmeye, alan araştırmaları yapılmaya başlandığında artık bu başka birşeydir, yani tasarıların gerçekleştirilmesi aşamasına gelinmiştir. Eğer böyle bir araştırma için fon ayrılmış ise, o zaman bu araştırma maketlerin hazırlanması, sistemin parçalarını meydana getiren modellerin yapılması ile sonuçlanacaktır ki, bunların da kontrolü ulusal teknik araçlarla yapılabilir. Çeşitli parçaların alanda deneylerinin yapılması gerekecektir. Ve eğer biz şimdi suni uydulardan dünyadaki otomobillerin plaka numaralarını okuyabiliyorsak, işler bu aşamaya geldiğinde hiç kuşkusuz farkına varacağız. Bu nedenle kanıtlanabileceklerini açıkça söyleyebiliriz.

Öte yandan, daha şimdiden araştırmaya milyarlarca dolar harcanmış ve SDI'ya bunca para yatırılmış ise kimse bu aşamada durma-

Kuşkusuz böyle bir durum askersel-sanayi kompleksinin hoşuna gidecektir, ama bizim ABD askersel-sanayi kompleksi için çalışmaya hiç de niyetimiz yok. Biz yaptığımız önerilerin sadece Sovyetler Birliği ve Sovyet halkının çıkarlarına değil, aynı zamanda Amerikan halkının ve ABD'nin çıkarlarına da hizmet edeceğine inanıyoruz.

Bu nedenle de bizim önerilerimiz ABD askersel sanayi kompleksinin temsilcilerinde büyük rahatsızlık yaratıyor. ABD'de böyleleri çok sayıda. Yönetimde de bunlardan yeterli sayıda olduğunu doğal olarak seziyoruz.

Fakat biz yapıcı görüşler açısından zengin bir dağarcığa sahibiz ve ABD yönetimine tavrını değiştirmesi için öneriler yapmaya devam edeceğiz. Eğer ABD yönetimi bugünkü tavrını değiştirirse, bu durum stratejik silahlar, orta menzilli silahlar ve silahlanmanın tüm alanlarında geniş olanaklar yaratacaktır. Böyle bir durum ise iki ülke arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi ve diğer uluslararası sorunların çözülmesi yönünde ciddi bir sürecin yolunu açacaktır...

ABD yönetimi ve AET ülkeleri göstermelik boykot önlemleriyle dünya kamuoyunun öfkesini yumuşatmak istiyor

ANC öncülüğünde Güney Afrika halkının mücadelesi yükseliyor

Güney Afrika halkının **Afrika Ulusal Kongresi (ANC)** öncülüğündeki direnişi ırkçı Botha rejiminin tüm terörüne rağmen genişleyerek sürüyor. Her gün 5-10 ölü veren siyahlar tutuklamalar, işkence ve terörden yılmadan daha cesur, daha yığınsal eylemlerle rejimi zorluyorlar, 60 binden fazla maden işçisinin grevi sürerken Nobel ödülü sahibi **Piskopos Tutu** bir günlük **genel grev** çağrısı yaptı. Grev çağrısı Güney Afrika kiliseleri tarafından da destekleniyor. Diğer taraftan boykot ve direniş eylemleri sonunda siyahların gittikleri okulların yarısından fazlasında eğitim durmuş durumda. Polis kısmen bir okulun tüm öğrencilerini tutuklamak zorunda kalıyor.

Ülkede direnişin yükselmesi üzerine Güney Afrika işverenlerinin en büyük maden tekelinin patronu Gavin Relly başkanlığındaki bir heyeti sürgünde yaşayan **ANC Başkanı Oliver Tambo** ile görüşmek zorunda kaldı. Botha hükümeti bir taraftan bu görüşmeyi kınar ve **"sadece bir görüş alış-verişi"** şeklinde göstermeye çalışırken diğer taraftan da ırk ayırımı politikasında bazı reformların uygulanacağını açıkladı. Gerek işverenlerin yıllardır ırkçı rejim tarafından yasaklanmış olan ANC ile görüşme girişimi ve gerekse hükümetin reform yapacağını açıklaması, ırkçı rejimin giderek zayıflamasının bir belirtisi olarak değerlendiriliyor.

Güney Afrika hükümeti başkanlık divanı ırk ayırımı politikasında temelden bir değişiklik yapmadan bazı reformlar yapacağını açıklamasına başta Federal Almanya ve ABD olmak üzere birçok Batı ülkesi bir can simidi gibi sarıldı. Halbuki gerçekte siyahlara seçim hakkı ve diğer temel insan haklarını tanımadan sadece siyahların yaşadıkları şehirlerin hemşehrisi sayılması, özel pasaportların yerine beyazlarınkine benzer kimliklerin verilmesi gibi göstermelik reformlar bunlar. Başta **ANC** olmak üzere ülkedeki muhalefet hareketi bu sözde reformlar karşısında mücadelelerini durdurmayacaklarını açıkladılar.

ABD Başkanı Reagan ise tam ABD kongresi Güney Afrika hükümetine karşı etkili önlemler kararlaştırmak üzereyken, bunları engelleyebilmek için Güney Afrika'ya bilgisayar ve bazı elektronik araçların ihraç edilmeyeceğini ve Güney Afrika'dan altın alınmayacağını açıkladı. AET ülkeleri de buna benzer göstermelik boykot kararları aldılar. Güney Afrika bu ülkelerden petrol almadığı halde petrol satılmasını yasaklıyorlar. Silah ihraç edilmemesini isteyerek 1977'de alınan Birleşmiş Milletler kararına bu güne kadar uyulmadığını kanıtladılar. Bu karara göre BM daha o yıllarda Güney Afrika'ya karşı silah ambargosu ilan etmişti. AET ülkeleri bundan böyle Güney Afrika Cumhuriyeti'yle yeni anlaşma yapılmasını kararlaştırarak eski anlaşmaların sürdürüleceğini de belirttiler. Sadece askersel ve sportif ilişkiler durdurulacak. AET dışişleri bakanlarının 10 Eylül'de aldığı bu kararlar bağlı ülkelerin demokratik kamuoyu tarafından kınanıyor.

Zindanların 23 yılda yenemediği lider Nelson Mandela

Güney Afrika'da siyahların direnişinin simgesi haline gelen Nelson Mandela 1962 yılında tutuklanmasından ve müebbet hapse mahkum olmasından bu yana tam 23 yıldır Kapstadt yakınlarındaki Pollsmoor cezaevinde tutuklu bulunuyor. Şüphesiz dünyanın en tanınmış politik tutuklusu olan Mandela çok sayıda uluslararası ödülün sahibi, birçok üniversitenin onur doçenti. Dünyanın çeşitli yerlerinde sokaklar ve meydanlar onun adını taşıyor. ANC'nin askersel kanadının ilk komutanı ve muhalefetin lideri olan Mandela tutuklu olduğu halde Güney Afrika halkının eylemlerine öncülük ediyor. Nelson Mandela'ya özgürlük istemi tüm dünyada haykırılıyor.

23 yıllık zindan ve şu andaki ağır hastalık durumu bile Mandela'nın direnişini kıramadı.

Birkaç hafta önce ırkçı rejim Mandela'ya şöyle bir öneri yaptı: **"zor kullanmadan mücadele etmeye söz ver, seni serbest bırakalım!"** Mandela ise, Güney Afrika'daki faşist diktayı yıkmak için her yöntemle mücadele gerektiğini öne sürerek bu öneriyi geri çevirdi ve halkına şöyle seslendi. **"Ben de yaşamı en az sizin kadar seviyorum, ancak özgürlük uğruna en doğal haklarımı, hele halkımın en doğal haklarını satamam. Ben zindanda halkımın ve örgütümün ANC'nin bir temsilcisi olarak bulunuyorum. Halkımın örgütü yasak oldukça, bana nasıl bir özgürlük sunulmak isteniyor. Benim ve sizin halk olarak özgür olmadığımız bu ortamda hiç bir yükümlülüğü kabul edemem ve etmem. Sizin özgürlüğünüz ve benim özgürlüğüm birbirinden ayrılmaz."**

Mandela'yı cezaevinde ziyaret eden Amerikalı öğretim üyesi Samuel Dash basına anılarını anlatırken şöyle diyor: **"Tüm görüşmemiz boyunca bir gerilla önderi ya da aşırı bir ideologla değil, tersine bir devlet başkanıyla karşı karşıya olduğum hissi uyandı ben de. Ülkedeki güncel durumu hapiste olmasına rağmen en yakından tanıması beni çok etkiledi."**

Mandela'nın eşi Winnie Mandela da bugün direnişin bir sembolü haline geldi ve halkın anası olarak nitelendiriliyor. Sürgünde ve sürekli gözetim altında yaşayan Winnie Mandela her an tutuklanma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu halde en önde mücadele edenlerden.

TUSTAV

Aşağıda yayınladığımız tüm dalları kapsayan koşullar Türkiye Postası Gençlik Yarışması'na katılmak isteyen bütün yarışmacıları bağlayıcıdır

Türkiye Postası 1985 Gençlik Yılı Yarışması Koşulları

Gençler Yarışmacılar,

1985 Uluslararası Gençlik yılı dolayısıyla gazetemiz sanata ve kültürel etkinliklere yatkın gençlerin yaratıcı çalışmalarını değerlendirmek, onları böylesi çabalara özendirmek amacıyla bir yarışma düzenledi.

Aşağıda yarışma koşullarının ayrıntılarını yayınlıyoruz. Bu koşulları genel koşullar (her dal için geçerli) **ve bir de özel koşullar** (her dal için ayrı) **diye altı bölümde topladık.**

• *Genel koşullar*

1– Yarışmaya 15-25 yaş arasındaki gençler katılabilecektir. Buna göre yarışmaya 1960 ile 1970 yılları arasında doğmuş (1960-1970 dahil) **olanlar kabul edilecektir. Bu gençler iki grupta** (birinci grup 15-19 yaştakiler, ikinci grup 20-25 yaştakiler) **yarışacaklar.**

2– Konu bakımından herhangi bir sınırlama yoktur. Her yarışmacı istediği konuyu işleyebilir.

3– Yollanacak yapıtlar daha önce başka yarışmalarda ödül almamış olmalıdır.

4– Yarışmada ödül kazanan yapıtların yayın hakkı bir yıl süreyle (1987 yılı için)Türkiye Postası'na aittir.

5– Yarışmaya gönderilen yapıtlara yarışmacının adı koyulmamalı, yalnızca yarışmacının seçeceği dört harfli bir rümuz koyulmalıdır. Yarışmacı ayrı bir kağıda, kimliğini, adresini ve seçtiği rümuzu yazmalı, bu kağıdı yapıtla birlikte yollamalıdır. Bu kağıtta şu bilgiler yer almalıdır: İsim, soyisim, doğum tarihi (kimlik belgesinde yazılı olan) **bulunduğu ülke, şehir, sokak, varsa telefon numarası, seçtiği rümuz.**

6– Yarışmaya katılmak isteyenlerin yapıtlarını en geç 31 Aralık 1985 günü postaya vermiş olmaları gerekir. (posta damgası tarihine bakılacaktır)

• *Edebiyat, gazetecilik ve inceleme-araştırma dalları için özel koşullar*

1– Yarışmaya yollanan yapıtlar, yazı makinasıyla ya da çok okunaklı düzgün el yazısıyla kağıdın bir yüzüne yazılmış olmalı ve yarışmacı yolladığı her yapıtı üç nüsha (üç kopye) **olarak göndermelidir.**

2– Her yarışmacı edebiyat dalında en fazla iki ayrı türde (şiir, anı veya hikaye) **yarışmaya katılabilir.**

3– Her yarışmacı şiirde en çok 5, hikaye, anı, gezi, deneme ve mizah türleriyle gazetecilik ile inceleme araştırma dalında en fazla üç yapıtla yarışmaya katılabilir.

• *Müzik dalı için özel koşullar*

1– Yarışmacılar müziğin her dalında yapılmış, daha önce yayınlanmamış bestelerle yarışmaya katılabilirler. (halk müziği, pop, rock, Türk sanat müziği, klasik müzik, arabesk)

2– Her yarışmacı müzik dalında en çok üç eserle yarışmaya katılabilir.

3– Yarışmacı, yolladığı müzik yapıtını, düzgün hazırlanmış nota olarak ya da teyp kasetine kaydedilmiş halde 1 nüsha olarak göndermelidir.

4– Yarışmaya katılacak beste alışılagelmiş bir süreyl kapsamalıdır. 5 dakikayı geçmemelidir.

• *Resim dalı için özel koşullar*

1– Resim (yağlı boya, sulu boya)

2– Grafik (kara kalem desen, çini desen, tahta oyma baskı linol baskı ve metal baskı gibi) **dallarında olabilir.**

3– Yarışmacılar en fazla dört yapıtla katılabilir ve bunların en uzun kenarı 75 cm'yi geçmemelidir.

4– Gönderilen yapıtların ambalajı sağlam olmalıdır.

• *Fotoğraf dalı için özel koşullar*

1– Yarışmaya yollanan fotoğraflar renkli-siyah beyaz olabilir.

2– Yarışmacılar en fazla 5 fotoğrafla yarışmaya katılabilirler.

3– Yarışmaya katılacak fotoğraflar en az 14 × 21 cm, en fazla 40 × 55 cm ebatlarında olmalıdır.

• *Film dalı için özel koşullar*

Film dalı kendi içinde iki bölümde ele alınacaktır. Filmler renkli-siyah-beyaz, seslisessiz olabilir.

a) Konulu film: Yaşamın bir kesitini, her hangi bir olayı veya seçeceğiniz bir senaryoyu konu alabilir.

b) Belgesel film: Bir gezi sırasında, bir bölgeyi, bir şehri, bir mahalleyi v.s. görüntüleyebilir.

2– Yarışmacılar 8 veya 16 mm lik normal film veya video bandı kullanabilir.

3– Filmin süresi en az 5 en çok 30 dakika ile sınırlıdır.

Yarışmanın sonuçları 1986 Şubat sonuna kadar açıklanacak. Kazananların ödülleri kendilerine verilecektir.

Jüriden bazı isimler. Dursun Akçam, Adnan Binyazar, İsmail Çoban, İhsan Ece, Mehmet Güler, Heval, Tahsin İncirci, Cem Karaca, Yaşar Miraç, Demir Özlü, Ömer Polat, Fuat Saka, Hanefi Yeter, Zeynep Yüksel.

Gençliğe en geniş iş ve eğitim olanaklarının tanındığı bir ülke: Sovyetler Birliği

Sovyetlerde gençlik eşit haklı, söz ve karar sahibidir

"İstikbal gençlerindir". Birçok batılı ülkede alışılmış bir söz olarak dillerden düşürülmeyen bu sözcük Sovyetler Birliği'nde yaşamın temelini oluşturmakta. Bu nedenle de devlet, Sovyet gençliğinin geleceğin sorumluluğunun bilincinde yetişmesi için tüm olanaklarını seferber etmekte.

Sovyetler Birliği'nde 1930 yılı başlarından beri işsizlik diye bir sorun yok. Çünkü işsizlik yok. Ülkenin genelinde ve özellikle belirli iş kollarında işgücü açığı var. Çalışma hakkı herkesin anayasa ile güvence altına alınan en doğal hakkıdır. Özellikle işçi gençliğe, gençlerin eğitim ve öğrenimine büyük özen gösterilmektedir.

Çalışma hayatına atılmak isteyen gençler meslek eğitiminden geçirilerek kalifiye işçi durumuna getirilmektedir. Meslek eğitimi yeri bulamamak diye bir sorun da yoktur. Öğrenim çağında-

kuruluşlar karşılıksız burs vermektedir. Bu okullardaki öğrenciler kendi kendilerini yöneten komisyonları seçerler. Komisyonlar, eğitim plânının hazırlanmasında, öğrenim metodları konusunda ve kendilerini ilgilendiren kararlarda okul yönetiminde

söz sahibidirler.

Sovyet gençliği boş zamanlarını kültürel çalışmalarla değerlendirmektedir. Kitap okuma, müzik, sinema, tiyatro, güzel sanatlar ve her türden spor Sovyet gençlerinin öncelikle tercih ettikleri dallardır. 50 milyondan fazla

genç aktif olarak spor yapmaktadır. Gençliğin kültürel gelişmesi üzerinde önemle durulmakta, bu çalışmalar daha ilkokul sıralarında başlamaktadır.

Sovyet gençliğinin mesleki, kültürel, sağlık ve öğrenim ihtiyaçlarının karşılanması, onlara bu yolda olanakların hazırlanması ve bu yönde gelişmeleri konusunda devlet yardımları yanında, sendikalar, işyeri yönetimleri, çeşitli örgüt ve kuruluşlar ve özellikle gençlik örgütleri de yardımcı olmakta, teşvik edici, yönlendirici katkıda bulunmaktadırlar. Bu kuruluşların bütçelerinin önemli bir kısmı bu işler için ayrılmaktadır.

Ülkenin gençlik örgütleri Sovyetler Birliği'nin her düzeyindeki karar organlarında eşit haklı, söz ve karar sahibidirler. Örneğin, 1500 üyeli yüksek Sovyetin, 317 üyesi gençlerdendir. Bu sayı yerel karar organlarında 800 bini aşmaktadır. Son 7 yılda gençlik temsilcilerinin, gençlerle ilgili olarak parlamentoya sunduğu yasa değişikliği tasarısı sayısı 200'den fazladır. Bu örnekler Sovyet gençliğinin ülke içindeki ağırlıklı yerini gösterme açısından belirgindir.

Moskova Festivali izlenimleri

Padişah'ın selamını iletiyorum

Mahmut MENGÜLLÜOGLU

Sovyetler Birliği tam anlamıyla bir halklar mozayiği. Moskova'da bunun yansımasını görmek her an olanaklı. Bir kaç gün içinde adını bile daha önceden duymadığım halklardan kişilerle karşılaştım.

Ortadoğu halklarıyla dayanışma mitinginde Moldavya'dan ilginç bir maden mühendisi ile tanıştım, bir Gagavuz. Türkçeyi çok iyi konuşuyordu, adı da Padişah. Uyanıklığı, içten yakınlığı ve sorunlara ilgi derecesiyle gerçekten genç bir padişah. Rozet alışverişi ve imzalar atıldıktan sonra sohbete daldık. Ben Türkiye'deki durumu anlatırken birden sözümü kesti. Sanıyorum mülkiyet ilişkilerinden söz ediyordum. "Burada herşey bizim malımız, bütün Sovyet halkının malı, onun için biz ülkemizi, sosyalizmi çok seviyoruz. Türkiye de sosyalizme layıktır. Gördüğümüz tüm gençlere selamımızı iletin."

Dilleri Türkçe olan, Moldavya'da yaşayan Gagavuzlardan Sovyet vatandaşı Padişah'ın selamını iletiyorum.

mi yeri bulamamak diye bir sorun da yoktur. Öğrenim çağındaki genç, sayıları 1400'e varan çeşitli mesleklerden hangisini tercih edeceğine karar vermekte zorluk çekmektedir.

Çalışan gençlerin mesleklerinde gelişme ve yükselme için her türlü teknik ve eğitim olanakları, onların izin, kur, dinlenme ve sağlık hizmetlerinin karşılanması, hastalık halinde ödentiler süresiz olarak devlet güvencesi altındadır. Yüksek okul ve üniversite eğitimi her Sovyet gencine açıktır. Yüksek tahsil yapmak isteyen gençlere devlet ve çeşitli

ağırlıklı yerini gösterme açısından belirgindir.

Sovyet gençliğinin üzerinde önemle durduğu, uğraşı verdiği konuların başında barış sorunu gelmektedir. ABD ölüm roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesi sırasında Sovyet gençliğinin NATO genel Karargâhına gönderdiği 20 milyon protesto mektubu ve "Barış referandumu" na 70 milyon gencin katılması, gençliğin dünya barışına büyük değerin göstergesidir.

Çünkü onlar biliyorlarki, dünyada barış insanlık için en önemli şeylerden biridir.

Gençliğe iş ve eğitim olanakları yerine hapishanelerin tercih edildiği bir ülke: ABD

ABD'de işsizlik ve sosyal felâketin tüm yükünü gençlik taşıyor

Ahmat Kabaklı 10 Temmuzda şöyle buyurmuş: **"Hepsini birer koşucu olarak 1950'lerde yola çıktılar sayalım ve karşılaştıralım: Devletin her çeşit gücü ve milletin serveti bakımından Amerika nerede, Sovyet Rusya nerede?"** demiş ama, böyle bir karşılaştırmaya girişmesini bugüne kadar boşuna bekledik. Sonunda onun önerdiğini kendimiz yapmaya karar verdik.

1985'in tüm ülkelerde **"Dünya Gençlik Yılı"** olarak kutlandığı bu yıl içinde, dünyaya **"Binbir olanaklar ülkesi, özgürlüğün simgesi"** olarak anlatılmaya çalışılan Amerika Birleşik Devletleri'ndeki gençliğin durumuna bir bakmanın, onların içinde bulunduğu yaşamı araştırmanın okuyucuya hem hizmet, hem de ibret olacağı kanısındayız.

ABD gençliği işsizliğin, sosyal felâketin ağır yükünü en fazla çeken toplum kesimidir. İçinde bulunduğu bu durumdan kurtulmak için çaba gösteren gençlik, her defasında bürokrasinin kalın duvarına çarpmaktadır. Gençlik ABD'de unutulmuş gibidir.

Buna karşın ülkenin hakim güçleri, gençlik arasındaki kendi aleyhine olan yetersiz de olsa belirli oranda varolan kıpırdanışların farkındadır. Bunun için de ellerindeki tüm olanakları gençlere karşı kullanmaktadırlar. Bunlardan en etkili olanı basındır.

ABD'de mevcut gençlik dergi ve gazetelerine hergün birkaç tane yenisi eklenmektedir. Bu dergilerde, genç kuşağın **"örnek alacağı"** film ve müzik dünyası meşhurlarının yaşam hikayeleri sergilenmekte, gençlere onlar gibi olmalarının kendi ellerinde olduğu duygusu işlenmektedir. Önemli olan, gençlerin bu hayallerinin gerçekleşmeyeceği değil, onların hiç olmazsa bir süre oyalanmasıdır.

ABD gençliği gerçekten yaşama, ayakta kalabilme kavgası veriyor. Bir çokları bu kavgaya direnç gösteremeyerek canlarına kıymaktadır. 1984'de 24 yaşına gelmeden intihar eden gençlerin oranı, geçen yıllara oranla üç kat artmıştır. İntihara kalkışan ve son anda kurtarılan gençlerin sayısı bir milyondur. Lise çağındaki gençlerin yarıdan fazlası uyuşturucu madde kullanmakta, haftada birkaç kez alkole sarılmaktadır. Bütün bunlar, yapılan araştırmalara gençlerin verdikleri yanıtlardan çıkarılan sayılardır.

Reagan yönetimi bu olaylara seyirci kalmakta, **"Gençlerin yaşları icabı alışkanlıkları"** olarak değerlendirmektedir. Gerçek ise hiç de böyle değildir.

"Dünya Gençlik Yılı" ABD Hazırlık Komitesi Başkanı Lopez, **"ABD gençliğinin, yani bizim kuşağın geleceği karanlıktır"** demektedir. Lopez, 12 yaşında çocuklar arasında yapılan araştırmalarda, bu çocukların **"Belirli bir yaşa erişemeyecekleri"** kanısında olduklarının saptandığını söylüyor.

Bütün bunlara karşı Reagan yönetimi gençler arasında, ABD'nin ve dolayısıyla ABD gençliğinin geleceğinin, ülkenin nükleer gücüne bağlı olduğu masalını yayıyor. Reagan'ın Cumhuriyetçi Partisi'nin Gençlik Örgütü'nün programı, barış ve özgürlüğe, diğer uluslardan daha güçlü olmakla ulaşılabileceğini yazıyor. Bu örgütün şeref başkanı ise, Ronald Reagan.

Gençlik arasında işsizlik oranı, ülke genelinin iki katı olup, yüzde 20'yi bulmaktadır. Lopez, **"Böyle giderse bizim kuşağın gençleri iş kelimesinin ne demek olduğunu anlamadan gidecek"** diyor. Reagan'ın çevreleri ise gençleri **"Tembel ve iş kaçağı"** olarak isimlendiriyor. New York'da yapılan bir açık oturumda kendisine yöneltilen **"İş ve eğitim olanaklarının geliştirilmesi yoluyla gençler içinde bulundukları durumdan kurtarılamaz mı?"** sorusuna New York Belediye Başkanı

Tekellerin kârlarına kâr katılığı bir ülke olan ABD'den işsizler kuyruğu

Koch **"Ben yeni hapishanelerin yapılmasını tercih ederim"** yanıtını veriyor.

Gençlere yeni olanakların hazırlanması bir yana, Reagan yönetimi varolan olanakları da budamakta. Meslek eğitimi fonundan kesilen 1,2 milyar dolar atom uçakları yapımına aktarıldı. İşsizler haftalık zamanlarının 25 saatini iş aramakla geçirmektedir.

ABD gençliği **"Reagan sadece barıştan bahsetmesin, onu uygulasın, silahlanmanın faturasını herkesle birlikte biz de ödüyoruz"** diyorlar.

Yuri, Ane ve biz

Hasan A. YORULMAZ

Yuri bizi Stankoagregat demirçelik fabrikasının ziyaretinin ardından fabrika bahçesinde karşıladı. Günlerden 2 Ağustos, Cuma. Festivalin yedinci günü. Genç bir Moskovalı aileye misafir olacağız.

Moskova'nın o büyük-şehir havasında olmayan yerleşim merkezlerinden geçiyoruz. Üç-dört katlı yapılar, ağaçlıklı yollar ve metro ile, tren ile işlerinden dönen Moskovalılar. Dikkatimi çeken birşey oldu. Yolda hızla evlerine doğru yürüyenlerin çoğunun elinde ya alışveriş torbaları ya da çocuklarına alınan hediyeler var. Bir an için Türkiye'yi düşündüm. Ümraniye, Bayrampaşa ya da Cevizli'de oturan bir işçinin, işinden evine bu kadar neşeli dönebileceği günleri...

Otobüs, ağaçların arasında yeni ve yüksek yapıların bulunduğu bir sokakta durdu. Hep birlikte asansörle üst kata çıktık. Ane, bizi kapıda karşılıyor, içeri alıyor ve mezelerle donatılmış sofranın başına oturuyoruz. Kısa bir tanışmayı çevirmenimiz Yevgeni sağlıyor. Yuri, çevredeki bir plastik fabrikasında işçi, 24 yaşında. Aynı zamanda fabrikadaki Komsomol komitesinin sorumlu sekreteri. Yirmi yaşındaki Ane ise bir bürada çalışıyor, o ise Komsomol komitesinde eğitim sekreteri, gayet sakin ama neşeli bir çift. İlk bakışta bu kadar aktif oldukları akla bile gelmez. Belki de Komsomol sekreteri deyince karşımızda, ciddi, hatta sert takım elbiseli birini bekliyorduk. Ev desek gayet sade ama herşeyi tamam ve yeni, hiç bir eksiği yok. Nerede bizim evdeki afişler, rozetler, pullar, bir de tam misafir odasında, bak işte bende ne kadar çok var, dercesine sergilediğimiz kitaplar. Ocakları, buzdolapları, televizyonları ve özellikle müziğe düşkün olduklarından müzik dolapları. Yerleri özenle parke kaplanmış evleri 45 metrekare ve kirası aylık gelirlerinin yüzde 4,5'ini oluşturuyor.

Biz farkında olmadan sohbeti epey ilerletmişiz. Türkiye'den anlatmışız, festival üzerine konuşmuşuz, ev sahiplerine aklımıza ne gelmişse, neyi merak etmişsek sormuşuz, onlar da bize sormuşlar. En sonunda çevirmenimiz Yevgeni isyan etti. Karşılıklı konuşmalarımızı çevirmekten yemeğini yiyemiyordu. Biz Yevgeni'ye Dursun Bey diyordük. Bu genç mühendis beş sene İskenderun Demir-Çelik'te çalıştıktan sonra Moskova'ya döneli altı ay olmuştu. Soyadı Dursunov olduğundan Türkiye'de ona arkadaşları Dursun Bey derlermiş.

Zengin meze sofrasının ardından tavuk, ardından da kanı koca birlikte yaptıkları pastaları yiyip, çayları içtikten sonra bize, günlük yaşamlarından, ailelerinden, birlikte yaptıkları izinlerden anlattılar. Onlar anlattukça, yaşamlarını kıskanmamak elde değildi. Bu sıcak dostluk ortamında bile bize bir anlamda görevlerimizi hatırlatıyorlar diye düşündüm. Halbuki onların yaptıkları sadece bizim sorularımızı yanıtlamaktı. Biz de onlara küçük hediyeler getirmiştik. Ane'ye bir yemeni ile el örgüsü süs çanklarını, Yuri'ye de İGD'nin flaması ile küçük bir duvar tabağını sunduk. Onlar da bize mahallelerindeki ana okulundaki çocukların kağıt hamurundan yaptıkları ve sonradan özenle boyadıkları Matriuşkaları hediye ettiler. Sonra da kendi albümlerinden resimler çıkararak bizlere verdiler.

Saat epey ilerlemişti, ancak artık o kadar kaynaşmıştık ki ayrılmak gerçekten zor geliyordu. Kalkmak zorundaydık, genç Paramoşın ailesine herşey için teşekkür ettik "spasibe" dedik ve dostça kucaklaşarak ayrıldık.

TUSTAV

Türkiye Postası Gençlik Yarışması Müzik jürisi üyelerinden Fuat Saka'yla bir sohbet

"Benim müziğime adını onu dinleyenler vermeli"

Türkiye Postası'nın 1985 Uluslararası Gençlik Yılı Yarışması jüri üyelerini tanıtmak amacıyla sanat, sanat anlayışı ve sanatçıların sorunları, eğitim, bilim ve çeşitli konularda sohbetlere başladık. Yarışma jürimize katılanların çeşitli konulardaki görüşlerini okuyucularımızın da öğrenmek isteyeceğini düşündük. İlk konuğumuz müzik jürisinde yer alan Fuat Saka idi.

Fuat Saka 1952 doğumlu. İlk, orta ve lise öğrenimini Trabzon'da yaptıktan sonra yüksek öğrenim için tekrar İstanbul'a dönmüş. Ve Eğitim Enstitüsü'nün resim bölümünü bitirmiş. 1980 yılında ise Avrupa'ya gelerek çalışmalarına burada devam etmiş. Saka'nın müzik yaşamının ne zaman ve nasıl başladığını sorduk. Önce güldü. **"Küçük yaşlarda diyeceğim, garip kaçacak çok klasik çünkü. Ama gerçekten öyle ne yapayım? Babam çok güzel saz ve tambur çalardı. Ondan çok şey öğrendim. Bir ağız armonikasıyla başladım. Sonra babamın aldığı akordiyonla kendi kendime birşeyler yaratmaya baş ladım. Lise döneminde okullarda batıya öykünen grupların çok sesli müzikleri hoşuma gitti. Bu gruba bateri ve davul çalarak katıldım. Daha sonra ekonomik nedenlerle düğünlerde bile çaldık. İstanbul'a geldiğimde Ruhi Su'nun müziği ile tanıştım. Çok sesli müziği bırakıp sazla haşır neşir olmaya başladım. Sonra Enver Gökçe'yi tanıdım. Tabi şiirini. Bana çok şey öğretti. Şiirlerini müziklemek ihtiyacı hissettim. (Onun yaşamını öğrendikten sonra daha da sevdim ve saydım).**

Fuat Saka'ya ne tür müzik yaptığını ve müzikle neyi amaçladığını sorduk. **"Benim yaptığım müzik türünün adı yoktur. Adını onu dinleyenler verir. Çünkü ben kişinin ya da toplumun hoşuna gitsin diye çalmıyorum. Yaptığım müziği insanlar kendilerine göre yorumluyorlar. Kim sever ve sahip çıkarsa onun müziğidir bu."** Saka bu konuda epey doluydu anlaşılan. Müziğinin dinleyenler tarafından sevildiğini ama geniş kitlelere ulaşmadığını söylüyor. Bu konudaki öfkesinde haklı da Fuat Saka. Bugüne dek 4 kaset bir uzunçalar çıkarmış. Bize, Avrupa'da yapılan kaset çalışmalarının Türk exportları tarafından değerlendirildiğini, Türkiyelilerin müzik anlayışlarının bu adamlar tarafından yönlendirildiğini, adeta ambargo konmuş olduğunu anlattı.

Saka'ya yaptığı müzikle Avrupalıların ilgilenip ilgilenmediğini sorduk. **"Konserlerime gelenlerin yarısı Avrupalı. Sözleri anlamasalar bile müzik aracılığıyla onlara ulaşabiliyorum. Türk ulusal müziği denince akla saz geliyor. Ben buna katılmıyorum. Saz diğer enstrümanlarla bir bütündür. İlle de saz demek bence geri bir anlayıştır. Biz sazla birlikte batının ve doğunun tüm müzik enstrümanlarını kullanıyoruz. Müzik enternasyonaldir.**

Fuat Saka bestesini yaparken çok şeyden etkilendiğini ve kaynak aldığını söylüyor. **"İlk çıkış noktam Anadolu insanının sorunları oldu. Onların sorunlarını kendime dert edindim. Müziğini araştırmaya başladım. Sonra 70-80 yılları arasında toplumsal olaylardan etkilendim. Enver Gökçe, Nazım Hikmet bana kaynak oldu. Sonra Avrupa'ya geldim. Buranın insanları yaşamı üzerine müzik yapmaya başladım. Fabrikada günlük yaşam içinde onları değerlendirmeye çalıştım. Bir sanatçının malzemesi tükenmez hiç. Ve benim malzemelerim arasında çok önemli bir yeri de sevda tutar."**

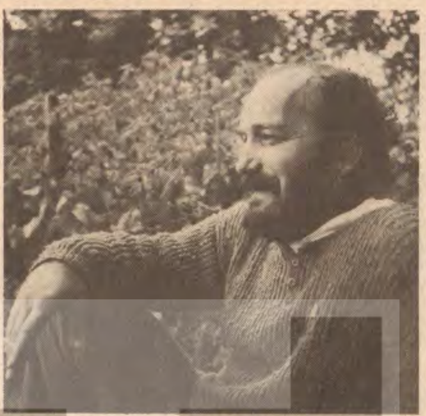

Fuat Saka: "Müzik enternasyonaldir. Sözlerini anlamasalar da insanlara müzik aracılığıyla ulaşılabilir"

Saka'ya birçok sanatçımızın şikayet konusu olan konserlerde seyircinin tutumu konusunda ne düşündüğünü sorduk. Seyircinin ona ve müziğine onun da seyircisine büyük saygısı olduğunu belirttikten sonra, **"Ama bazı konserlerde şu dikkatimi çekiyor. Birçok kişi için bu tür toplantı ya da konserler buluşma yeri oluyor. Sonra bazen programın tam ortasında ısrarlı istekler oluyor. Bence sanatçı istediği parçaları söyleyebilmelidir. Bu tür bir yönlendirme bizim konsantrasyonumuzu bozuyor. Program altüst oluyor."** Saka ayrıca karşılaştıkları ekonomik zorluklardan da söz etti bize. Genel olarak dayanışmacı bir sanatçı olarak tanındıklarını ama yaşamak için daha iyi müzik yapabilmek için para kazanmak zorunda olduklarının da unutulmaması gerektiğini vurguladı. **"Biz müzik yapıyor ve bu yolla geçimimizi sağlıyoruz. Grupta çalışan arkadaşlar da öyle. Yol parası verilmediğinden bir konsere gidemediğimizde, Fuat Saka gericileşmiş diyenler çıkıyor. Bu doğru değil. Bizim mesleğimiz bu. Yaşamak, yeni aletler almak, daha iyi müzik yapmak için para da kazanmamız gerek..."**

Saka'ya son olarak müzikle uğraşan gençlere söyleyebileceği bir şey olup olmadığını sorduk. **"Onlara ilk önce şunu söylemeliyim. Bol bol müzik dinlesinler. Kulakları her tür müzikle dolsun taşsın. Müzisyen olmak için ille de müzik eğitimi görmek şart değil. Tabi olsa mükemmel olur ama ülkemizde sevilen sanatçıların çoğu bu eğitimden geçmediler. İnsan zamanla kendini yetiştirebilir. Sonra Türk müziği sadece sazla değil her yanıyla tanıyıp araştırıp dinlesinler. Tabi bu arada biz yetişkinlere de iş düşüyor. FAC'de ikinci neslin sorunları büyük. Biz bu gençlere**

Ünlü müze ve özel kolleksiyonlardan toplanan beşyüz sanat eseri Essen'de

Osmanlı dönemi kültür ve sanatından örnekler

İkinci Yeni akımının öncülerindendi

Tek uğraşı şiir olan Turgut Uyar öldü

Siroz hastalığına yakalanan ülkemizin değerli şairlerinden Turgut Uyar 27 Ağustos'ta 58 yaşında öldü.

1927 yılında Ankara'da doğan Turgut Uyar, Bursa Askeri Lisesi'ni ve Askeri Memurlar Okulu'nu bitirdi. 1958 yılına dek çeşitli askeri işyerlerinde çalışan Uyar, daha sonra askerlikten ayrılarak 1969 yılına dek memurluk yaptı. Bundan sonraki yıllarında son anına dek edebiyatla uğraştı.

Turgut Uyar'ın şiire ilgisi gençlik yıllarında başladı. 1947 yılında Yedigün dergisinde ilk ürünleri, daha sonra ise Varlık, Yeditepe, Değişim, Dönem, Papirüs, Oluşum, Türk Dili vb. dergilerde şiirleri yayınlandı.

Arz-ı Hal (1949), Türkiyem (1952), Dünyanın En Güzel Arabistanı (1959), Tütünler Islak (1962), Her Pazartesi (1968), Divan (1970), Toplandılar (1974), Kayayı Delen İncir (1962) adlı şiir kitapları yayınlandı ve hemen hemen tümü tükendi.

Turgut Uyar 1948 yılında Kaynak dergisinin açtığı bir yarışmada ikincilik ödülünü, 1963'de Tütünler Islak kitabıyla Yedi Tepe Şiir Ödülü'nü, 1975'de Lucretius'tan Tomris Uyar'la birlikte çevirdikleri Evrenin Yapısı adlı kitapla Türk Dil Kurumu Çeviri Ödülünü ve son olarak 1984'de Büyük Saat adlı son şiir kitabıyla Sedat Simavi Şiir Ödülü'nü aldı.

Turgut UYAR
"Seni boydan boya sevmişim Ta Edirne'ye kadar Kars'tan"

İlk şiilerinde daha çok aşk, yalnızlık, umutsuzluk temalarını işleyen Uyar, daha sonraları bu çizgisini geliştirdi ve sürekli kendini yenileyen bir şiir çizgisi oluşturdu. İkinci Yeni olarak adlandırılan akımın öncülerinden sayılan şair, şiirlerini anlaşılır bir dille, düz yazıya yakın bir anlatımla yazdı.

Yazar Tomris Uyar'la evli olan Turgut Uyar'ı saygıyla anıyor ve 1952'de ilk kez Varlık dergisinde yayınlanan Türkiyem adlı bir şiirini sunuyoruz.

Türkiyem

Seni boydan boya sevmişim,
Ta Kars'a kadar Edirne'den,
Toprağını, taşını, dağlarını
Fırsat buldukça övmüşüm.

Sen vatanımsın, ekmeğimsin,
Duyduğum, bildiğim zafersin
yıllarca...
Zonguldak'ta 63 numara
Nazlı sahiller Akdeniz'de.
Sevdasın ciğerlerimde parça
parça
Yarı kalmış dileğimsin...

–Şu yalan dünyaya geldim
geleli...
Hey vatanım, bacım, sağdıcım,
emmim
Senden bir yara her yerimde.
Desteye güreşmişim
Kırkpınar'da.
Durmuş da yorgunluk
çıkarmışım,
Bir akşam vakti
Dört bardak kırtlama çayla
Erzurum'da...

kültür ve sanatından örnekler

Essen'deki Villa Hügel'de **"Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Türk Sanat ve Kültürü"** sergisi 6 Ağustos'ta yapılan bir basın toplantısıyla açıldı.

Dünyanın çeşitli ünlü müzelerinden ve özel kolleksiyonlardan alınarak biraraya getirilen 500 sanat eserinin içinde Türkiye'den İstanbul Topkapı Sarayı ile İslam Sanat Eserleri Müzesi'nden alınan 40 eser de bulunuyor. Serginin bir ilginç yanı da Türkiye'nin ilk kez sergilenmek üzere yurtdışına sanat eseri gönderilmesine izin vermesi.

Eserler Krupp ailesine ait çok geniş bir yeşil alana sahip olan Villa Hügel'in salonlarında sergileniyor. İlk bakışta 16. ve 17. yüzyıl İznik seramikleri, yine aynı dönemi kapsayan Batı Anadolu bölgesinden halılar, kilimler (özellikle Uşak bölgesi) ve porselenlerin sergilenen diğer eserlere göre yoğunluk taşıdığı gözleniyor. Bunların yanısıra o dönemin saray giysileri, takılar, elişleri, Karagöz-Hacivat figürleri vb. ile ayrı bir bölüm olarak yazı sanatından örnekler yeralıyor.

Bilindiği gibi Osmanlı tarihi (özellikle kuruluş ve yükseliş dönemlerinde) bir savaş tarihidir. Askeri bir düzenin izleri sergide hemen beliriyor. Padişahın sefere çıktığında kullandığı otağ (büyük ve görkemli çadır demek) askeri giysiler ve savaş araçlarından örnekler sergileniyor. Ayrıca Osmanlı ordusunun savaş düzenini gösteren bir muharebe alanı da maket olarak hazırlanmış.

Osmanlı dönemindeki sanat ve kültürde İslamiyetin güçlü etkisini eserlerde izlemek mümkün. Özellikle seramiklerde ve porselenlerde şeytan figürlerinin yanısıra halk masallarından hatırlayacağımız yedi başlı ejderhalar ve dev figürleri dikkat çekiyor. Renk olarak ise eserlerde mavi ve yeşilin etkinliği izleniyor.

Sergide her eserin yanıbaşında yeralan açıklamalarda hangi müzeden geldiği yazıyor. Bu açıklamaları okurken bir kez daha acı gerçek karşımıza çıkıyor. Ülkemiz topraklarında yeralmış uygarlıklara, bunların ürünlerine sahip çıkmadığımız ve tarihi eserlerin nasıl ülkemizden çeşitli yollarla çıkarılıp dünyanın dört bir yanına dağıldığı, bir kısmının ise tarihi eser kaçakçılarının elinde yokolduğunu hatırlıyoruz... Örneğin sergide yeralan Piyale Paşa Camii'nin mihrabından alınan bir çininin Lizbon'dan geldiği yazıyor. Böylesi örnekleri çoğaltmak mümkün.

Ya eski eser kaçakçılarının elinden kurtulduğu halde ilgisizlikten yok olanlara ne demeli? Ülkemizin hemen her tarafında inşaatlarda tahrip olan, define avcılarının yok ettikleri, depolarda bakımsızlıktan çürüyen nice eserler var. İnsanlara değer verilmeyen bir düzende kültür hazinelerinin değerinin bilinmesi mümkün mü?

Sergide Osmanlı İmparatorluğu döneminde tahta çıkmış (kurucu Osman Gazi'den son padişah Vahdettin'e dek) bütün padişahların resimleri var. Ancak bunun ötesinde Osmanlı İmparatorluğu'na ait tarihi bilgi edinebilmek mümkün değil. Sergiyi gezen çok sayıda Türk olmasına karşın kapsamlı bir Türkçe broşür de hazırlanmamış. Sergilenen eserler ise sadece bazı dönemlere ait eserler olduğundan bir bütünlüğün sağlanamadığı gözleniyor. Özellikle İstanbul'daki Topkapı Sarayı'nı, bu dönemle ilgili diğer müzeleri düşünürsek, daha nice paha biçilmez eserlerin eksikliği hissediliyor.

Sergilenen eserlerin belli bir döneme ait olmasının yanısıra, İstanbul ve sarayın dışında Anadolu'da ve Rumeli'de yaratılan halk kültürünün örneklerine rastlanmıyor. Kilimler, elişleri, Karagöz-Hacivat figürleri vb. dışında. Gerçi o dönemde yaratılan ürünlerden bugüne kalan çok fazla örnek olduğunu söylemek olanaksız. Ancak İstanbul ve sarayda böylesine paha biçilmez ürünlerin yaratılmış olması, halk arasında sanatın, elişçiliğinin çok yaygın olduğunun bir göstergesi. Elde kalan örneklerden bazıları da bu sergide yeralabilseydi, çok yönlü ve kapsamlı bir sergi özelliği kazanabilirdi.

Bu dönemde, Federal Almanya'da böylesi bir serginin hazırlanmış olması kuşkusuz tesadüf değil. Kohl hükümetinin Evren-Özal ikilisine askeri ve ekonomik yardımlarına ek olarak propaganda alanında da destek olduğu görülüyor. Belli ki, yurdumuzda kapıları kültür emperyalizmine alabildiğine açarak bütün olumlu ulusal kültür değerlerin yozlaştırılması için elinden geleni yapan, demokrat aydınlarımızı kovuşturmalarla, hapis cezalarıyla baskı altında tutan, kitapları yüzbiner yüzbiner imha ettiren bu faşist rejim, Avrupa'da kendi propagandasını yapabilmek için kültürel değerlerden yararlanmak istiyor. Böylece Türk ve Alman tekelci sermayelerinin işbirliğinde yeni bir alana el atılmış oluyor: Ortak propaganda.

Ruhr bölgesindeki okuyucularımıza bu sergiyi gezmelerini, ancak gezerken yukarıda değindiğimiz noktaları da akılda tutmalarını öneririz.

Yalnızca okurlarımız değil, örneğin neden Ruhr'daki ilerici örgütler Villa Hügel'in giriş kapılarında, özellikle hafta sonunda çok sayıda gelen ziyaretçilere bildiriler dağıtarak kültürel mirasa sahip çıkar gibi gözüken Evren-Özal diktasının içyüzünü anlatmasınlar? Beş yıldır Türkiye'yi hapisaneye çevirip kültürün köküne kibrit suyu ektiklerini, barışı savunmayı, demokrasi istemeyi bile suç ilan ettiklerini duyurmasınlar? Sergiyi gezin diyoruz, çünkü ilk kez Osmanlı dönemine ait eserler dünyanın ünlü müzelerinden ve özel kolleksiyonlarından toplanarak biraraya getirilip sergileniyor. Özellikle Federal Almanya'da doğup büyümüş ya da çok küçük yaşlarda buralara gelmiş gençlerimizin yurdumuzun tarihi, kültürü hakkında bilgi edinmeleri için fırsat bu. Diğer yandan yabancı düşmanlığının yükseldiği günümüzde Türkiyelileri kültürsüz, ilkel insanlar gibi tanıtmak isteyen gerici propagandalara karşı böyle bir serginin olumlu rol oynayacağı düşünülebilir.

Sergi 27 Ekime kadar tatil günleri ve hafta sonları da dahil saat 10 ile 19 arası, salı günleri saat 21'e dek hergün açık.

---

iş düşüyor. FAC'de ikinci nesilin sorunları büyük. Biz bu gençlere nasıl bir müzikle ulaşacağız? Basın-yayın organları, diskotekler onları etkiliyor. Ben şimdi bu kesime ulaşabilmenin yollarını arıyorum."

FUAT SAKA
5 Ekim 1985 saat 20.00'de
Mat-Nat Gymnasium
Viktoriastr.
Mönchengladbach'da

Yarı kalmış dileğimsin...

Sen Koçhisar'da tuzum,
Sille'de kızım...
Çift kulaklı Sürmene bıçağı
belimde.

Varmışım çiğ köfte yemeye
Adana'ya
Dadaloğlu'ndan bir koçaklama
dilimde:

Ardahan'a varmışım yollar
uzamış
Bel vermiş, yol vermemiş dağlar.
–Yüce Tanrı dört yanımı bezemiş,
Beni yakan bir Konyalı kızımış...

Seni boydan boya sevmişim.
Ta Edirne'ye kadar Kars'tan.
Taşını, toprağını, yiğidini,
Fırsat buldukça övmüşüm...

Santiago stadındaki ölümsüz konser

Şilili ölümsüz sanatçı Victor Jara son konserini 12 yıl önce faşist Pinochet'in 50 bin yiğit gençle birlikte kapattığı Santiago stayumunda verdi. Gitarist, şarkıcı, besteci ve şair Victor Jara Allende'nin halk birliğinin aktif bir yandaşıydı. Şili'deki Eylül 1973 faşist darbesinden hemen sonra Victor Jara da insanlığın yüz karası tarihi Santiago stadyumuna hapsedildi. Hapishane müdürü Jara'nın yanına yaklaşarak: "Arkadaşlarına gitar çalıp, şarkı söyler misin?" dedi. Jara, "Tabi ki söylerim" diye yanıtladı. Müdür askerlere, "Gitarını getirin" buyurdu. Çavuş biraz sonra bir baltayla döndü ve Jara'nın iki elini de kesti caniler. Ölümsüz sanatçı kanlı bileklerini kaldırdı havaya ve tutsak arkadaşlarına seslenerek kendisiyle birlikte söylemelerini istedi. Ve birdenbire elli bin yürek elli bin ağızdan Jara'nın bestesi olan halk birliği marşını söylemeye başladılar. Bu tarihe geçen anda, daha marş bitmemişti ki, Jara'nın can çekişen gövdesi kurşuna diziliyordu askerlerce...

Halk Birliği marşı Venseremos'un bestecisi Victor Jara faşistler tarafından öldürüldü ama halkların bağrında yaşıyor.

AZİZ NESİN'İN SAVUNMASI

Broşür olarak çıktı.

Aydınlar Dilekçesi Davası'nda okunan ve Türkiye'de yayını yasaklanmış olan savunmanın tam metni.

İsteme Adresi
INFO-TÜRK-Rue des Eburons
31, 1040 Brüksel - BELÇIKA
Tel: (32-2) 230 34 72

DUYURU

30 Eylül-11 Ekim tarihleri arasında Bergneustadt Sparkasse salonunda **SAIT GÜNEL** suluboya resimlerini sergiliyor.

TÜSTAV

Türkiye Postası

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK...

DEDİLER Kİ...

"Ben kendime özel uçak aldırttı dedirtmem. Aslında basının da cumhurbaşkanına özel uçak lazımdır diye yazmasını beklerdim. Hiçbiri yazmadı" **Bugüne kadar halkın hiçbir sözüne kulak asmayan Kenan Evren**

"Karar mercii doğrudan halktır. Halk olmalıdır. Tabii gerekiyorsa" **Tercüman gazetesi yazarı Rauf Tamer**

"Demokrasi salt erkekler için değildir, ve salt erkekler bozup onarsınlar diye düşünülmemiştir. Gelsin kadınlarımız, biraz da onlar bu oyuncakla oynasınlar" **HP Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan**

"Erkek olsaydım cebimden kırk Sabancı çıkarırdım" **Vergi rekortmeni genelev patroniçesi Matild Manukyan**

"Binlerce kilometre uzaktan Türkiye'nin sorunlarını anlamaya çalışmak bazen sağlıklı sonuçlar sağlayabilir" **Milliyet Gazetesi Başyazarı Mehmet Barlas**

Birkaç ay önce yürürlüğe giren Polis Yasası'nın uygulamalarından örnekler...

"Trafik polisi kardeşimi direksiyon başında vurdu"

Cinayetin tanığı olan Ali İhsan Büyükorhan, "Trafik polisi neden durmuyorsun ulan dedikten sonra silahını ateşledi ve kardeşimi kuş gibi öldürdü" diye konuştu

Polis Yetki Yasası daha kaç can alacak?

9 Eylül tarihli gazetelerde okuduğumuz bir haber kanımızı dondurdu. Bir trafik polisi halkın gözü önünde belinden beylik tabancasını çıkararak, mermiyi namluya sürmüş ve büyük bir soğukkanlılıkla bıyıkları henüz terlemiş gencecik bir traktör sürücüsünü göğsünden vurmuş.

Kanlar içinde yere serilen Ahmet Büyükorhon'un tek suçu plakasız traktör kullanmak. Üç-beş kuruş kazanmak için köyünden domates getirip satmak isteyen genç ne yazık ki kurtarılamamış. Olay sırasında gencin yanında kardeşi de varmış. O, plakaları olmadığı için ana yoldan ayrıldıklarını, biraz ilerde bir polis otosu içinden inen silahlı polisin onları durdurarak **"Neden durmuyorsunuz ulan"** diye bağırdığını anlatıyor. **"Kardeşim, 'duymadık ağabey... İşte durduk' dedi. Polis yanımıza geldi. Birşey söylemeden yanımda oturan kardeşimin üzerine ateş etti. Yemin ederim polise kötü birşey söylemedik. Kardeşimin ağır vasıta benim de amatör ehliyetim vardı. Polis ikisini de aldı. Daha geri vermediler. Kardeşimi bir kuş gibi vurdu."**

Polis yetki yasasının yürürlüğe girmesinden sonra karşılaştığımız ve sonu **da kasıt yok"** diyorlar. Sonra nasıl olmuşsa genç direksiyon başında vurulduğu halde, katil polisin elbiseleri yırtılmış! Ölen genç için tanıklık edecek kardeşinden başka kimse yok. Zira kulakları bükülmüş. Ya yalancı tanıklık yapacaksın ya da ortalarda görünmeyeceksin. **"Neme lazım!"**

Katil polis anlatıyor: **"Hakim bey, suçsuzum. Sürücü vazife başında üstüme saldırdı. Sonra da kaçtı. Ben de şüphelendim. Belki de "anarşistti" değil mi ya!"** Neyse uzatmayalım. Sonuç beraat! Ya da özel tip, konforlu bir cezaevinde istirahat...

Yukarda okuduğumuzun mahkeme bölümü bizim böylesi senaryolarımıza gerek bıraktırmayacak kadar süratle ilerliyor. Bekleyelim görelim. Polis Yetki Yasası daha kaç can alacak ve kaç katil elini kolunu sallaya sallaya aramızda dolaşmaya devam edebilecek...

"Yetkimizin tümünü kullanırız ha!.."

Aşağıdaki olay ne bir masal, ne de bir uydurmacadır. 1985 Türkiyesi'nde yeni polis yasasının nasıl uygulandığına ibret ve hayret verici bir gerçektir.

17 Ağustos cumartesi günü İstanbul Salacak'da bir gazinodan gece yarısı çıkan Ayşegül ve Osman adlarındaki genç bir çift yakındaki parkın banklarından birine oturup denizi seyre koyulurlar. Ellerinde bir de şarap şişesi vardır. Koyulaşan sohbetten bekçilerin **"yürüyün karakola"** sesleriyle uyanan genç çift neye uğradıklarını anlamadan karakola götürülür.

Başından geçenleri Türkiye'de yayınlanan Nokta dergisine anlatan Ayşegül ve Osman, yolda bekçilerin binbir hakaretine uğrarlar: **"Sarhoşlar, alkolikler, yaptığınız ayıp değil mi, utanmazlar..."**

İlk şaşkınlıktan sonra kendine gelen Ayşegül'ün **"Biz ne yaptık, parkta oturmak suç mu?"** sözlerine aldığı yanıt **"Sabaha kadar karakolda yatta öğrenirsin"** olur. Karakolda başından geçenleri Ayşegül'ün ağzından dinleyelim: **"Önce iki polisin oturduğu bir odaya alındık, sonra komiser muavini geldi. Bekçiler odadakilere çirkin bir el işaretiyle bizi uygunsuz durumda yakaladığını anlattı".** Komiser Osman'ı göstererek, **"O senin neyin oluyor, ananın babanın haberi var mı, bu saatte sokakta işin ne?"** diye sormaya başlar. Komiser gençlerin zührevi hastalıklar hastanesine sevkle muayenesine karar verir. İşte bu sırada polislerin hiç beklemediği bir olay olur. Ayşegül avukat olan babasına danışmak istediğini söyler. Avukat sözünü duyan polisler şaşırırlar. Bu kez polis sorguya başlar **"Senin bu adamla ilgin oldu mu, eve aldın mı, muayeneye gönderseк kız çıkar mısın?"** Bu arada, Ayşegül'ün babasının İzmit'de olduğunu, kendisinin ablasıyla kaldığını ve dul olduğunu öğrenen polis **"Haa şimdi anladım, boşanmış olunca bu işler daha kolay oluyor"** der.

Daha sonra polis amirinin odasına götürülür. Babasının avukat olduğu, **"arkası olduğu"** anlaşıldığından beri yumuşayan polisler, buna rağmen küstahlığı elden bırakmazlar. Komiser muavini **"Ben sizi evinizde güzel bir ziyaret ederim, bana güzel bir ziyafet sofrası hazırlarsın bu iş olur biter. Ablan nasıl insan, erkek arkadaşı var mı?"** der. Ayşegül'den olumsuz yanıt alan komiser **"Elinde daha çok yetkiler olduğunu, kendisini bir dizi rezillikten kurtardığını"** söyler. **"Ablan kızarsa yetkilerimizin tümünü kullanırız"** tehdidini savurur.

"Arkası olduğu" için karakolda sabahlamaktan kurtulan genç kadın, ertesi gece Nokta muhabirini de alarak karakola gider. Kendilerini karşılayan komiser **"Böyle şeylerin olabileceğini, hanım kızın babasının avukat olduğunu öğrenince zaten itibarlı bir ailenin, namuslu bir kızı olduğunu anladığını"** söyler. Gece yarısı sessiz yerlerde, parklarda **"namussuz"** insanların gezeceğini, sokakta dolaşacağız diye kimsenin polisin işini zorlaştırmaya hakkı olmadığını anlatır. Komiser sözlerini şöyle tamamlar **"Namuslu vatandaşlar saat**

İçişleri Bakanı: Adam döven polisi bana bildirin

Ver yetkiyi, atsın dayağı

Gazete haberlerine göre, Ahmet Özüm isminde akli dengesi bozuk bir vatandaşı sarhoş zanneden polisler kendisini İzmir Fuarı'nda yüzlerce kişinin ve Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı şube müdürlerinin gözleri önünde bayılıncaya kadar döverek polis arasına yüklemiş ve olay yerinden

İnsan hayatı mı? ANAP'a gelir mi?

ANAP İzmir İl Örgütü Efes Otelinde bir balo düzenledi. Ertesi günü gazetelerde: davetlilere balık çeşitleri, bonfile çevirme, kuşkonmaz, safranlı pilav, mimoza salata ve ananaslı dondurma ikram edildiği, sabaha kadar yenilip içilip, şarkı söylendiği, dans edildiği ve gecenin hasılatının 200 milyon lira olduğu yazıyordu.

Bir diğer haber de İzmir-Kuşadası'ndaki orman yangını ve burada 15 kişinin öldüğüydü. Yani burnunun dibinde milli servetimiz dekarlarca orman ve insanlar yanarken ANAP'lılar hükümet üyeleri de dahil eğlencelerine davam etmişlerdi. ANAP'a gelecek para herşeyden daha önemliydi. Bu konuda İzmir İl İkinci Başkanı Ramiz Sevinç *"200 milyonluk rakamlar abartma ve hayal ürünüdür. Kesin rakam tesbit edilmedi. Ancak gelirin 27 ile 30 milyon arasında olduğunu söyleyebilirim. Tabii masraflar çıktıktan sonra"* diyor.

Mikrop da çıkar, cam da!

Sağlık Bakanlığı, içinde cam

"KDV misin nesin git başımdan" **Dansöz Hülya Işıl**

"Amerikası bilmem nesi bakıyor hangi adam benim işime yarar? Alıyor onu götürüyor bankalarda falan yetiştiriyor. Bakıyor, tam kafasını yıkıyor, bu bana lazımdır. Ondan sonra bir bakıyorsun bir oyunla adam olmuş başbakan" **Samsun Belediye Başkanı Vehbi Gül**

"Sanayicilik aç köpeğe benzer. Durmadan vereceksin." **İşadamı Hacı Sabancı**

"Biz IMF reçetelerini tatbik etmedik. IMF'de Türkiye'deki olumlu gidişi kendine mal etme kurnazlığı içinde" **Başbakan Turgut Özal**

"Benim Gaziantep'deki amcaoğlum DYP'li. Ben amcaoğlumu bu nedenle akraba olarak kabul etmiyorum. Ben ANAP'lı, o DYP'li. Biz nasıl akraba olalım?" **Partizanlığı aile ilişkilerine kadar indirgeyen ANAP Genel Sekreteri Mustafa Taşar**

"Millet paniğe kapılsın diye zam yapılıyor' yolunda kamuoyu oluşturuluyor" **Hazine ve Dış Müsteşarı Ekrem Pakdemirli**

"88'de aday olmayacağım. Nasıl olsa on yılda bir demokrasi tatile giriyor" **HP Milletvekili Cüneyt Canver**

"Ben az uyuyup daha çok çalışmak için uyku kontrolünden geçtim" **İstanbul halkının sorunlarını çözmekten başka her işi yapan Belediye Başkanı Bedrettin Dalan**

vurdu.

Polis yetki yasasının yürürlüğe girmesinden sonra karşılaştığımız ve sonu ölümle biten ilk olay bu. Ama son olmayacağı muhakkak. Gencin ölümü üzerine katil polis polise teslim olmuş. Olmuş da bundan sonra ne olacak acaba? Şöyle düşünmeye çalışalım bir. Katil trafik polisi bir süre için görevinden alınacak. Göz göre göre bir cana kıydığı halde tutuksuz olarak yargılanıp, elini kolunu sallaya sallaya dolaşacak. Savunmasını yapacak avukatın ücreti devlet kasasından, yani canına kıydığı gencin, ailesinin, sizin, bizim bugüne kadar ödediğimiz vergilerden karşılanacak, katil maaşını almaya devam edecek.

Devletin ona sağladığı her türlü olanaktan yararlanmaya devam edebilecek. Bayram gezmelerine, konu komşu ziyaretlerine gidebilecek. Derken mahkemeye davet edilecek. Salonda lehine tanıklık edecek resmi kıyafetli iş arkadaşları, **"Silah kavga sırasında kaza ile patladı. Olay-**

Polis dayağı

şube müdürlerinin gözleri önünde bayıltıncaya kadar döverek polis arabasına yüklemiş ve olay yerinden uzaklaşmışlar.

Yukarıdaki haber, polis yetki yasasının yürürlüğe girmesinden bu yana gazetelere akseden yüzlerce olaydan sadece biri.

Konu yakıcı ve ciddi olmasa insanın şakayla karışık **"Adamın yine de şansı varmış, iyi ki polisler "zannetmekle" kalmışlar, ya bir de gerçekten sarhoş olduğu saptansaydı ne olurdu?"** diyeceği geliyor.

Polis, polis yetki yasasına dayanarak yatak odası kontrolu yapadursun, suçsuz insanları işlemedikleri **"suçların"** altına imzaya zorlayadursun, ne diyor sayın İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut: **"Adam döven polisi bana bildirin"**...

kimsenin polisin işini zorlaştırmaya hakkı olmadığını anlatır. Komiser sözlerini şöyle tamamlar **"Namuslu vatandaşlar saat 24'den sonra evlerinde otursunlar ki, biz de 'namussuzları' yakalayalım.**

Evet Ayşegül ve Osman'ın başından geçenler böyle. Tek **"suçları"** gece parkta oturmak. Polis yasası yetkilerini kullanarak genç bir kadından nasıl yararlanmak istenildiğini gösteren bu olay özünde hiçbir yorum gerektirmiyor, fakat yine de birkaç kelime ile değinmeyi gerekli gördük.

Sağolsun komiser bey sayesinde Türkiye'de saat 24'den sonra sokakta gezenlerin hepsinin **"namussuz"** olduğunu öğrendik. Buna ülkemizin sosyetesi ne der bilmiyoruz. O zaten bizim değil, komiser beyin sorunu. Ayşegül'ün haydi babası avukkattı, arkası vardı da kurtuldu. Çok merak ediyoruz, ya arkası olmayanlar, buna rağmen karısıyla, kocasıyla parkta oturmak ihtiyacı duyanlar ne yapacaklar acaba?

cam da.

Sağlık Bakanlığı, içinde cam parçası, elyaf ve mikroba kadar bir sürü yabancı madde çıkan 22 çeşit ilacın satışını yasaklamış.

Haa bak bu iyi işte. İçinde mikrop olan şeylerin yasaklanması çok iyi ama, sayın bakan, içinde köpek leşlerinin yüzdüğü İstanbul'un su kaynağı Terkos Gölü, büyük kentlerin aylarca alınmayan çöplerinin sebep olduğu durum, kanalizasyonu bile olmayan semtler hakkında ne düşünüyor acaba? Bakan bey mikroplarla mücadeleye soyunmuşken bari Evren-Özal çetesini de unutmasa.

Çıkar anam çıkar. Ekmeğinden taş, çivi, çorap, Coca-Cola'sından bisiklet ve sandığından Evren çıkan bu ülkede ilaçlardan mikrop da çıkar, cam da...

Ya fiyatlar 30 yılda artarsa

Bu yıl yine 500 bin çocuk, okul çağı olmasına rağmen okula gidemeyecekmiş. Bunun nedeni, bina yetersizliği, okul olmayışı yanında, ilkokula başlayacak bir çocuğun, okula başlangıç masrafının 30 bin lira oluşu. Ayrıca ilkokulu bitirenlerin yüzde 56'sı da ortaokula gidemeyecek. Gazetelerin yazdıklarına göre durum böyle.

Bunda şaşılacak ne var ki? Okulları demokrat insanları doldurmak için hapishaneye çevrildiği bir ülkede vatandaşın çocuğu okula gidemiyormuş, hükümetin umurunda mı sanki? Hem onların başka *"mühim"* işleri var. Örneğin, Bursa'da her *"ihtiyacı"* temin edecek ve 8 bin metrekareye kurulacak genelev. Herhalde Bursa'yı kıskanmış olacak, daha modern bir genelev yaptırmayı İstanbul Belediye Başkanı Dalan da düşünüyor.

Asgari ücretlerin brüt 24 bin lira olduğu ülkemizde, ilkokula başlangıç masraflarının 30 bin lira olmasına gelince: Çözüm olarak biz şunu öneriyoruz. 10 yaşına gelen her çocuk cep harçlığında yılda 1000 lira biriktirmelidir. Bu, 30 yılda, 30 bin lira eder. 10 yaşındaki çocuk da bu arada 40 yaşına gelir ve artık evlenebilir. Bu adamın çocuğu olsa da artık korkusu yoktur. Çünkü elinde, çocuğunun ilkokula başlangıç masrafı olan 30 bin lirası vardır. *"Ya fiyatlar 30 yılda artarsa"* diyeceksiniz. Ne yapalım yani, herşeyi de biz mi düşüneceğiz?

ANAP'ın sünnet ettirdiği çocuklar sakat kaldı

Gazete haberlerine göre İstanbul'da ANAP'ın sünnet ettirdiği 500 çocuktan 27 tanesinde kanamanın durmadığını, sancı yaptığını, daha sonra çocukları muayene eden doktorların *"çocukların ömür boyu sakat kalacağını"* yazıyorlar.

ANAP'ın kurulduğu günden buyana uyguladığı amerikavari reklam usülünün bir parçası olan yoksul halkın çocuklarını sünnet ettirerek güya onları ne kadar düşündüğünü gösterme politikası çocukların sakat kalmalarına yolaçtı.

Her türlü reklam olanağını değerlendiren, her fırsatta konuşan ANAP yöneticilerinden çocukların sakat kalması üzerine, onların ömür boyu ANAP'ın bu kara izini nasıl taşıyacakları üzerine, ya da kendilerinin sorumlu olduğu bu olayda çocuklara nasıl yardımcı olacakları üzerine tek söz çıkmadı. Onlar için önemli olan insan sağlığı değil, kendi çıkarları.

Dikkat! Yellenmek yasaktır

Şaka falan değil, vallahi gerçek. Çanakkale Kozçeşme'de kahve önünden geçerken kasıtlı olarak *"yellendiği"* iddiasıyla 50 yaşındaki çoban Ahmet Yüksel'e, belediye zabıta memurları 1500 lira ceza yazmışlar. İşin ilginç yanı, *"yellenmekten maznun"* vatandaş, belediye kâtibi İsmail Bilgi'nin şikayeti üzerine yakalanmış. İşin çok daha ilginç yanı ise, Kozçeşme Belediye Başkanı'nın para cezasına gösterdiği gerekçe: *"Bu hareket, toplum huzurunu bozucu ve çevre kirlenmesine yolaçıcı bir durumdur"* diyor sayın başkan.

Güler misin, ağlar mısın? Evren-Özal ikilisi 50 milyonun huzurunu kaçırıyor, ülkenin içine ediyorlar, Amerika, NATO Türkiye'yi tuvalete çevirdiler, onlara ceza falan kesen yok. Yellenen çobana daya 1500'ü.

Fikir özgürlüğüne yasak, DİSK'e yasak, Barış Derneği'ne yasak. O yasak, bu yasak. Yasaklar ülkesi Türkiye'de yellenmek bile yasak.

Çoban Ahmet'e bir tavsiyemiz olacak: *"Sen garip bir çobansın, kahve önünde yellenmek senin neyine?"*...

TÜSTAV